In aduentu dni sermo bti Augustini

Salus habūdeq3 dixisse
me credo supiori dnica
queadmodū corrupti
vel nitidi natalem
dnī suscipe debeam9 : et
supuemente festiuitate ei9
ab oī ābiacone retinē. Reti-
nere nēp ut si dies solēpnitat
trāseat : apud nos tn̄ sctifi
caconib ei9 btitudo pmaneat.
Hec em̄ grā nālis ē dnī sal
uatoris. vt ī futurū ad pdesti
natos trāseat : ī preteritū
remaneat ad deuotos. Oportz
ergo nos esse sāitate purgos.
mūdos pudicicia. nitidos
honestate : ut q° diem festū
aduenire pnunquam ? caturaci9
inedam9. Si em̄ muliercule
solēt aliqs ferias suscepture.
maculas vestiū suarū aqua
diluere : cur nō magis excep
turi nālem dnī. maculas
aīarū nrarū fletib9 abluam9 :
Et ille qdē si adeo īfecte res
cellule sordib9 fuerint ut maculā
sola aqua nō purget : addūt
molliciem olei. saponis etiam
acrimoniā. Nos quoq3 si tam
gue pc̄m fuerit. ut id minime
sol fletib9 abluat : addamus
misericordie oleū : acrimoniāq3
ieiunij. Nullū em̄ tam gue
delictū ē qd nō purget abstine
cia : et elemosinis extinguat.
Ait em̄ scs pphā. Sicut aqua
extinguit ignem : ita elemosina
extinguit pc̄m. Magna ē g°
elemosina que ardentiū criminu
globos beniuolēcie sue fonte
refrigerat : et qdā irriguo largi
tatis obruit incendia delictorū.
Et cuius offensis de9 . cuius crimib9
puocatus : cogit liberare eleosi
nis que disposuerat punire
pctis. Cogit em̄ a nobis qdāmō
et cōpellit p actib9 nris mutare
sentēciā : et in vno eodēq3 hoīe
nūc seueritate iudicas pmoueri
nūc patris pietate blandiri. Nā
em̄ nobis deus est cū bn̄ agim9
Iudex noster cū peccam9. Cōpellit
ergo opib9 nris dns ut nobis
mīam suā largiat : atq3 ideo
ipse in ewāgelio scō dicit. A dieb9
iohis baptiste regnū celorū
vim patitur. Que sentēcia
quē intellectū habeat videam9
Regnū celorū xps est dns
qui regnat in celis. Cogi aūt
vbo tūc solet dici : cū res aliq
rarior assidua opacōe densat
Ex q° g° iohes baptista saluatoris
annūciauit aduentū : ex eo regnū
celorū qd prius fluidū et remis
sū apud iudeos iacebat : crede
ciū pplorū cepit assiduitate
densari : et oīs illa regni
claritas : pdicacionū freque
tacione solidari. Tā em̄ rarū
fuit apud iudeos regnū ut
trāsiret ad gētes : tam fluidū
ut emanaret ad pplos. Nūc

aūt tāta credētiū cogit͛ dēsitate
ut fixū et solidū maneat sine
fine: sicud scriptū est: et regni
eius nō erit finis Cogim⁹ ēm
regnū celorū et vim q̄dā mō
faciam⁹ sicut ait ewāgelica lcō:
et vim faciētes diripiūt illud
Vim in ꝙ faciam⁹ dn̄o. nō
cōpellendo s꞉ flendo: nō ꝓuocādo
iniuriis. s꞉ lacrimis exorādo: nō
blasphemādo ꝑ supbiā. sed ꝑ
hūilitatē merendo O bt̄a vio
lencia que nō indignaciōe ꝑcutit:
sed mīa cōdonat Beata iniquā
violencia que vim pacienti
bonitatē eliciat: et utilitatē
tribuit īferēti Mala res
admittit: et religio ꝓpagat
Quātō ēm violenciōr xp̄o fuerit
religiosior habet a xp̄o Aggre
diam͛ g° in itinere dn̄m: siquidē
ip̄e est via: et more lat°nū sius
eū spoliare nitim͛ Cupim⁹ illi
auferre regnū thesaurū et vitā:
sed ille tā diues et larg⁹ est ut
nō abnuat nō resistat: ut
cū oīa dederit nichilominꝰ ip̄e
oīa possideat Aggrediam͛ ꝙ
illū nō ferro nō fuste nō saxo:
s꞉ māsuetudīe ac bonis oꝑib⁹
castitate. Hec sūt arma fidei
nr̄e q̄b⁹ ī cōgressiōe certam⁹.
Ut aūt hijs armis uti ī via
ferendis possim⁹: ante corꝑib⁹
nr̄is vim q̄dāmō faciam⁹: et
expugnem⁹ mēbrorū vicia. ut
vtutū p̄mia cōseq̄m͛ Prius ēi
ip̄si regnare debem⁹ in nob: ut

regnū possim⁹ diripere saluatoris
Ait g° ewāgeliū: et vim faciē
tes diripiūt illud Raptores igit͛
sim⁹ Raptores aūt nō sūt: nisi
q̄ diripiūt aliena Agnosco verā
esse sentēciā. xp̄m ēm eciā ra
puit sinagoge: et aliene gētes
vim faciēdo possidēt Nā saluator
miss⁹ sub lege. nutrito iuxta
legē. dū a iudeis negligit͛
a gētib⁹ occupat͛: et dū a sacer
dotib⁹ relinquit͛ a pc̄ōrib⁹ ī venit͛
sicut ip̄e ait Publicani et pc̄ōres
p̄cedēt vos ī regno celorū Ergo
fr̄es natalē dn̄i suscepturi: ab
oī̄ cōsciēcias nr̄as fece mūdem⁹:
id est curem⁹ nō sericas vestib⁹:
s꞉ oꝑib⁹ oꝑire p̄ciosis Vestimēta
ēm nitida mēbra oꝑire possūt.
cōsciēciam ornare nō p̄nt: nisi qd
maioris est verecūdie: nitidū
mēbris incedere: et pollutū
sensib⁹ ambulare. Interioris
igit͛ hoīs p̄us armem⁹ affectū
ut exterioris quoꝝ sit amict⁹
ornat⁹: spūales maculas ablua⁹
ut carnalia ī nob fulgeāt
vestimēta. Nichil aūt ꝓdest
fulgē vestib⁹: et sordidari
flagiciis Ubi ēm ꝯsciā tenebrosa
est: totū corp⁹ obscurū est. Habe⁹
aūt q° ꝯsciē maculas abluam⁹:
scriptū ē ēm: date elemosinā
et oīa mūda sūt vobis. Bonū
elemosine mādatū. ꝑ qd manib⁹
oꝑam͛: corde mūdam͛: ꝑstāte
dn̄o nr̄o ih̄u xp̄o: q̄ cū p̄re et

spū scō viuit et regnat deus p oīa scla sclorū Amen.

Aug.

In die Natiuitatis dni smo

OMnes scripture quas nūc audiuim⁹ fres kmī. leticiā nobis publicā et cōe gaudiū nūa ciāt. psalmista enī dixit ī ps q lect⁹ est Exultate deo adiutori nro. aplūs vero gaudete ī dno sp. ewāgelista aūt ait. ewāgelizo vobis gaudiū Obeatā diem hāc. in qua iuxta auctoritatē scripturarū gaudētes et exultātes natale dn̄i nri dei et cū psalmista agim⁹. et cū ewangelista colim⁹. et cū aplō pphetisq celebram⁹. Magna ē vtiq hodie xpiām ppli exultacio. que scripturarū sacrarū exēplo agit. et ideo beatū ē h⁹ die gaudiū nrm. q h⁹ facit gaudēs pls q iubet Quā sīn eēt plebs eccle ill⁹. si sp h⁹ faceret. q sp sepat a xpo Unde obsecro vos fres. ut sp iussione dn̄i faciatis. ut possitis in oīb⁹ eternitate gaude. Sicut enā hodie in hac festiuitate nālis dn̄i leti sum⁹. sic q volūtate dn̄i sui fecerit in h⁹ sclo. sp cū āgel festiuitatē dn̄i celebrabit in celo ꝛc.

Circūcisi dni Smo Augusti.

ET postq cōsūmati sūt dies octo ut circūcidet puer vocatū est no¹ ei⁹ ihesus. q vōtū ē ab āgelo pus q in vtero cōcipet. Qd est aūt h⁹ ut octaua die circūcideret puer. Ille puer q vbū erat ī pricipio apud prem et de⁹ erat vbū hoc erat ī pricipio apud deū Oīa p ipm fcā sūt et sine ipō factū est nichil Qd fctm ē ī ipō vita erat et vita erat lux hoim et lux ī tnbris lucet Quid ē hoc q oct. die circūcidet. Quid aliud nisi cū ver⁹ esset de⁹ et erat sp apud prem. ita erat ver⁹ hō pter nos. et verā carnē suscepit pter salutē nram. Et ita erat xps dns ī duab⁹ substācys idest ī sba dei sedm naturā ī alia autē idē hois absq pcō Sz ī pa sba dei sedm naturā. ī alia aūt sba idest hois pter nos erat Sed nūc una psona xps est ihesus ī trinitate. cuī caro ei⁹ nō vidit corruptionē Et hō iste quē p nra suscepit redēptioē in dno assūpto est. et ī ea pte ex sba qua de⁹ erat nullo īpedimēto aut detmēto deitas aut ptas poterat impediri. sz fulsit ī celo ꝛ ī terra et quecūq voluit fecit. In ea vo pte qua ver⁹ hō erat ea que sūt hois pter nos suscepit. sed absq pcō. cuī ex viri semine nō suscepit carnē sz vtute sci spūs vgo cōcepit et pepit filiū suū primogenitū Et ideo pmogenit⁹ appellat. q ineffabiliter an secula et oēm creaturā siue ī celo siue in terra et oēm pūa

patũ sibi principi optinet Sed
in ea sba qua erat hõ sicut
diximꝰ i ea pte circucisꝰ est et
ifans ihesꝰ et puer vocat᷑ est:
et crescens. et grã dei erat cũ
illo: ꝛ aparẽtibꝰ ducat᷑ ad tẽplũ
et purificat᷑ scdm legẽ moysi:
ꝛ a symone q̃ erat ꝓpheta bndi
cat᷑ et accipit᷑ i manibꝰ ille q̃
erat īuisibilis et ī palpabilis:
ꝛ di q̃ erat redeptur ysrl: id est
oẽs sctos q̃ crediderũt ī eũ Et
anna ꝓphetissa filia phanuel:
de illo ꝓphetauit oĩa que ventura
sũt ei in ihrlm Si dicat aliqs
q̃re circucisꝰ est xp̃s et purificatꝰ
est ī tẽplo scdm legẽ moysi.
r̃ndebimꝰ qm nõ venit ihs soluere
legẽ sꝫ ad implere ut nõ esset dissi
milis patribꝰ id est abrahe ꝛ ysaac
et iacob ex q̃ꝝ ꝓgenie erat scdm
carnẽ et nõ excusaret iudei et
dicerẽt dissimilis es patribꝰ nr̃is
ideo nolumꝰ crede᷑ in te Sed qd
fecerũt illi ī carne ille fecit ī spũ
Circucisio xp̃i: quid est nisi
castitas nr̃a? Qua deꝰ delectat᷑
in nouissimis tpibꝰ: qm ī pmo
sclo p̃ceptũ est crescite ꝛ multipli
camini. et replete terrã: et iã
impleta est. nũc p̃cipit᷑ ut qui
habẽt vxores sint q̃si nõ habẽtes
et sint eunuchi q̃ se ipsos castra
uerũt ꝓpter regnũ celorũ Qui
pt̃ capere capiat ac si dixisset
alys vbis Qui nõ pt̃ capere ꝛ
se ipm̃ castrare noluerit: regnũ
celorũ nõ possidebit Et nos itaq
oportet circũcidi nõ in carne.
sꝫ in spũ: et spũali nr̃m id est

viciũ omẽ a nobis abscĩdi ut simus
sci et imaculati ī medio nacoĩs
praue ꝛ ꝑuerse int᷑ q̃s lucamꝰ
sicud luminaria ī mũdo vbũ
vite cõtinẽtes Xp̃s eñ sicud
suscepit ꝓ nobis mortẽ: ita circũci
sionẽ nõ respuit, ut nos ī spũ
circũciderem᷑: qm circũcisione
cordis delectat᷑ sicud ꝓpha dicit: ī
nouissimis diebꝰ circũcidet dñs
cor tuũ et carnẽ tuã Et iterũ
circũcidite corda vr̃a et nõ corpa
Hec ẽ eñ circũcisio cordis ut
deponamꝰ veterem hoiem cũ
actibꝰ eiꝰ q̃ corrũpit᷑ scdm
desideria erroris: et deponẽtes
oẽm irã. et blasphemiã et forni
cacionẽ et ī mũdiciã et auariciã.
et cupiditatẽ que ẽ ydolorũ
seruitꝰ et cetera hꝰ similia īduamꝰ
nouũ hoiem, id est q̃ renouat᷑
de die ī diẽ id est mãdata eius
custodiamꝰ et sicud ille ãbulauit
ita et nos ãbulare debemꝰ sicud
ioħs aplĩs dicit Qui dicit se xp̃i
esse: debet sicud xp̃s ãbulauit et
ipse ãbulare Lege ewãgeliũ et
inuenies quo ãbulauit xp̃s ihs:
et tu fac sic Filiꝰ aũt hoĩs nõ
hꝫ vbi caput suũ reclinet Et
nemo mittens manũ sup̃ aratrũ
et respiciens retro: est aptꝰ
regno celorũ Et nolite thesau
rizare vobis thezauros ī terra
vbi erugo et tinea demoliũt᷑:
et vbi fures effodiũt et furãt᷑,
Thezaurizate vobis thezauros
ī celo: vbi neqꝫ erugo neqꝫ tinea
demoliũt᷑: vbi fures nõ effodiũt
nec furant᷑ Vbi fuerit the

zaurus tuus ibi erit et cor tuū.
Nemo pt duob⁹ dn̄is s̄uire Aut
vnū odio hēbit et alterū diliget
Aut vnū sustinebit. et altm
cōtēpnet Nō potestis deo seruire ⁊
mamone Mamona aūt diuicie
īterptant Ac si dixisset. nō
potestis deo seruire ⁊ pompe hui⁹
sc̄li Sicut ī alio loco dn̄s dicit
Facili⁹ ē camelū p foramē acus
trāsire: quā diuitē intrare ī regnū
celorū. hec mādata xp̄i et hec
circūcisio est q̄ mādauit nos
circūcidi nō carne sȝ corde Qui
nō crediderit ei nō habebit vitam
sȝ ira dei manet sup eū: sicud
ipe dn̄s testat̄ dicens Qui nō
crediderit ī filiū: nō habebit
vitā Sȝ ira dei manet sup eū.
Ipe est q̄ nō credit filio q̄ cōtumaci
corde ⁊ cōtrario spū trāsgredit̄
mādata ei⁹ Qui credit ī illū
et eū diligit et mādata ei⁹ s̄uat
sicut ipe dn̄s dicit Et mādata
mea q̄ diligit me custodit In
custodiendis illis retribucio
multa nimis. Apl's dicit Nolite
esse mamis glīe cupidi Et curā
carnis ne feceritis ī cōcupiscētiis
Et iterū. Nichil ītulim⁹ ī hūc
mūdū sed nec auferre quid
possum⁹. habentes aūt victū et
vestitū hiis cōtēti sim⁹ Nō dicit
hn̄tes cibū et vestimētū q̄a cib⁹
et vestimētū ad habūdāciā ciborū
et vestimētorū ptinet ⁊ victus aūt
est cib⁹ modic⁹ et strictus et vix
sufficiens. Vestitus aūt breuis et
tenuis siue silicius quo pt tm̄
nuditas et frigus arceri: quo
ipe apl's vsus est in fame ⁊ siti
ī frigore seruiens dn̄o die ac nocte.
lege b̄tm iob qui dicit. Nudus
exiui de vtero matris mee: nudū
oportet me ire ī terrā. hec sūt iste
ria circūcisionis xp̄i: hec sūt mādā
ei⁹ q̄b⁹ p̄cepit q̄cq̄ supfluū cordi
nr̄o siue aīo irrepserit: abscidi
a nob et circūcidi Ob id eciā
accepit xp̄s circūcisionē quō oīa
q̄cunq3 docuit dn̄s hec et ope
īpleuit sicut scriptū ē de eo
que cepit ih̄s facere et docere
Et ut ipleti sūt dies octo ductus
ē ut circūcideret̄ puer ih̄s. ut addu
ceret̄ ī teplū et purificaret̄. et
offerret̄ p illo sacrificiū scd̄m q
scriptū ē ī lege dn̄i. lex dn̄i erat
ritus sacrificiorū et sabba custodire
et decimas sacerdotib⁹ dare et
circūcisionē dare et oīa q̄ acceperūt
iudei ex lege moysi Et q̄ oīa
īpfca erāt. et cōsūmare s̄uātes
nō ~~poterant~~ potauit: trāsierūt iā
Q nūc oīa pfcā sūt sicud
scriptū ē Misit de⁹ filiū suū
in similitudinē carnis pcti: dāpnauit
pcc̄m ī carne ut iustificacio legis
impleret̄ ī nob q̄ nō scd̄m carnē
sȝ scd̄m spm̄ ambulam⁹ Qui aūt
ī carne sūt hoc ē ī pc̄o siue ī veteri
testamēto deo placere nō possūt.
Qui aūt ī spū id est scō siue scīs
et pp̄s opib⁹ que xp̄s mādauit et

que p̄dixim⁹ hy filij dei sūt Si
aūt filij dei sūt. heredes q̄dē dei.
coheredes aūt xp̄i: q̄m op̄a q̄
p̄diximus. sine sp̄u p̄ficī non p̄nt:
hec lex dn̄i quā p̄cepit xp̄s et
docuit legim⁹ ī leuitico om̄e
masculinū adap̄ens uuluā scm̄
dn̄o uocabit᷑ Hēc erat dn̄o xp̄s
fili⁹ dei q̄ ap̄uit uuluā celie:
que cōcepit scōs suos ab inicio
scli hoc est ī aductu ei⁹ om̄s
mūd⁹ credidit Tūc ap̄ta ē uulua
illa de qua dicit᷑ ī psalmo Alie
nati sūt p̄ccōres a uulua: errauerūt
ab utero: locuti sūt falsa Et offert᷑
p̄ xp̄o sacrificiū. a xp̄o: q̄ ip̄e est
sup̄ oīa q̄ est b̄ndictꝰ ī secula
Par turturū aut duos pullos
colūbarū. par turturū quid est.
nisi q̄ totū hoīem nr̄m ī s̄uī
tute xp̄i impēdere debem⁹
Ut dicam⁹ cū paulo: macero
corp⁹ meū et s̄uituti subicio
Et itm̄. ī fame et siti ī frigore
et nuditate Et ī alio loco In
uigilijs et ieiunijs laboribus
multis In duob⁹ aūt pullis
colūbarū id est hoc ītelligim⁹
oēm sensū corp̄is nr̄i et aīe ad
s̄uitutē xp̄i deferre debere: q̄m
nō p̄t de⁹ assumere. ī alio neggliēti
ī alio laborāti Sz ī utriusq̄
labore sacrificiū deo offeram⁹
et dicam⁹ cū p̄pha: Facto sū
sicut uter ī p̄uina Et itm̄
Sacrificiū deo sp̄s ꝯtribulatꝰ
cor cōtritū et humiliatū de⁹

nō despiciet et Et illud q̄dem
m̄iam uolo et nō sacrificiū
Ista sūt dona. Ista sacrificia
et munera: q̄b⁹ xp̄s delectatur
et gaudet Uetera trāsierūt
ecce noua oīa fc̄a sūt Cōsepulti
enī sum⁹ cū xp̄o p̄ baptismū:
et resurrexim⁹ cū illo ad gl̄az
Que sursū sūt queram⁹ ubi
xp̄s est ī dextera dei sedēs: nō
q̄ sup̄ terrā Iam q̄ uiuim⁹:
nos nō uiuim⁹ Sz ei q̄ p̄ nos
mortu⁹ ē et resurrexit Imitem᷑
illū q̄ dixit: uiuo iā nō ego:
uiuit uero ī me xp̄s Qui aūt
sūt xp̄i. carnē suā crucifixerūt
cū uicijs et passionib⁹ Et ih⁹
t̄pe circūcisio nihil est. et p̄puciū
nichil est Sz obs̄uacio manda
torū dei. Postq̄ ꝯsūmata sūt
q̄ de eo scripta sūt. scd̄m legē
dn̄i reuersi sūt ī ih̄rlm. idest
postq̄ ꝯsūmauit ih̄s op̄a illa
que de illo p̄phete p̄dixerūt.
reuersꝰ ē ad p̄rem: et sedet ad
dexterā dei. Qd̄ autē di. re
māsit ih̄s ī teplo: idest post
resurrectionē remāsit cū disci
pul' suis quadraginta dieb⁹.
Qd̄ aūt quesierint eū p̄ntes
triduo: tūc xp̄s ī uenit᷑ ī fide
trinitatis id est patris et filij
et sp̄s scī Octauo uero die
circūcidit᷑ ~~puer~~ ihes⁹ Octau⁹
uero dies p̄fectꝰ nūer⁹ oīez
plenitudinem optinet Quid
aliud sig̃t circūcisio dn̄i nisi

iudicium perfectionis post adventum eius
in novo testamento monstrari:
sicut iam supra ostendimus.
Octavus enim dies ipse est dies
dominicus et dies resurrectionis
domini ex mortuis. postquam infernum
penetravit et captivam duxit
captivitatem. Octavus dies figuram
habet novi testamenti: et futuri
temporis plenitudinem. Sicut in hac
die octo anime in archa noe salvate
sunt et diluvio superegresse. sunt
salve facte. Quid aliud significat
nisi per sanctam ecclesiam perfectos
numeros sanctorum in die iudicii
per ignem in christo salvandos atque
liberandos. Forte de hoc
propheta cantaverat. transivimus
per ignem et aquam. et induxisti
nos in refrigerium. Diluvium
enim figuram baptismi optinebat:
noe autem figuram christi. Archa
figuram sancte ecclesie ostendit.
Sicut enim noe necatis gentibus
et peccatoribus. octo animas salvavit
in archa: ita nos christus per gratiam
baptismi salvavit et libera
vit. Octo enim anime que erant
sicut dixi in archa que in hoc die
salvate sunt. figuram omnium
sanctorum optinent qui salvantur
in futuro seculo in quo non est
imperfectio et semiplenum. Sed
omnia perfecta sunt atque plena.
In quo numero inveniri atque
deputari optamus atque
obsecramus. Eodem die Ser-
mo contra paganos. Augustini.

Dies kalendarum istarum
fratres dilectissimi
quas ianuarias
vocant: a quodam iano homine
perdito ac sacrilego nomen
accepit. Ianus autem iste dux
quidam et princeps hominum
paganorum fuit: in quem
imperiti homines et rustici
dum quasi regem metuunt velut
deum colere ceperunt. Detulerunt
enim ei illicitum honorem: dum in eo
expavescunt regiam potestatem. Homines
quippe stulti et ignorantes
deum. illos tunc maxime deos
estimabant: quos inter homines
sublimiores esse cernebant. Ac
sic factum est: ut unius veri
dei cultus ad multa deorum vel
potius demoniorum nomina transfe-
retur. Diem ergo kalendarum hodier-
narum. de nomine sicud dictum est
nuncupaverunt utique et ei homini
divinos honores conferre
cupiebant. et finem unius anni
et alterius initium deputarunt.
Et quia apud illos ianuarie
kalende unum annum implere
alterum incipere dicebantur: istum
annum quasi in principio et termino
posuerunt et unum annum implere
alterum incipere diceretur. Et hinc
est quod ydolorum cultores ipsi
Iano duas facies figurarunt.
unam ante ipsum. et alteram post
ipsum: unam que preteritum annum
videretur aspicere, aliam que futurum.
Ac si homines insipientes duas ei
facies deputando dum eum deum facere

Consepulti enim sumus cum christo per baptismum
sicut supra docuimus.

cupiūt: mōstrū esse fecerūt
Hoc em̄ voluerūt ī deo suo
esse p̄cipuū, quod et ciā ī pecudib9
est mōstruosiū. et ideo optīa
ipsi9 erroris declaracione atq3
iudicio. dū cū religiosa vanitate
magnū deū videri volūt: deōne
publicauerūt. Hic itaq3 est q
istis dieb9 paganī hoīes puerso
om̄i rerū ordine obscenis se
deformitatib9 tegūt videlic3 ut
tales se faciāt q̄ colūt. q̄lis est
iste q̄ colūt. In istis g° dieb9
miseri hoīes et quod pei9 est
aliq̄ baptizati sumūt formas
adulterinas et mōstruosas ī q̄b9
q̄dē. que p̄mū ridenda aut
poci9 doleda sint nescio. Quis
em̄ sapiēs poterit credere ī veniri
aliquos sane mētis q̄ ceruulū
facientes ī ferarū se velint
habitū cōmutare? Alij vestiūt
pellib9 pecudū. Alij sumūt
capita bestiarū. gaudētes et
exultātes si taliter se in ferinas
species trāsformauerit vt hoīes
esse nō videāt. Ex quo iudicāt
et p̄bāt nō tā se habitū beluinū
habē q sensū. Nā q̄uis similitu-
dine diuersorū aīalū exp̄mere
ī se velint: certū ē tamē ī hijs
magis cor pecudinū esse quā
formā. Iā vero illud q̄le et quā
turpe est. q viri nati tunicas
mulierib9 vestiūt. et turpissiā
demūtacioē puellarib9 figuris
virile robur effeminant: nō
erubescētes in serere tunicas
mulierib9 militares lacertos.

barbatas facies p̄ferūt et videri
se feias volūt. et merito
virilē iā fortitudinē nō hāt:
q̄ in muliebres habitus trāsiert.
Iusto em̄ iudicio dei euenisse
credēdū est ut militarem
v̄tutē amitteret: q̄ feiarie se
sp̄e deformassent. Et q̄ de9
nos placatus īspirare dignatus
est ut p amore fidei ista misera-
bilis cōsuetudo. de hac ciuitate
ad ītegrū tollet̄. Rogo vos
fr̄es kmi ut nob̄ nō suffitiat.
q̄d ipi h° malū deo donāte
nō faciatis. Sz vbicūq3 alibi
fieri videritis. arguite. casti-
gate corripite. et vr̄o salubri
cōsilio de isto miserabili sacri-
legio stultos hoīes remonete.
et ut ad ītegrū vos diuine
misericordie cōsecretis. eciā
illas alias obs̄uacoēs velut
dyaboli venena respuite.
quas q̄d pei9 est ad huc pl̄es
ī p̄plō xp̄iano obs̄uare nō
erubescūt. Dicut em̄ q̄ kl̄is
ianuarij. ita auguria
obs̄uāt. ut focū de domo
sua vl̄ aliud q̄dcūq3 bn̄ficiū
cuicūq3 petēti nō tribuāt.
Diabolicas et īcātacoēs
idest strenas et ab alijs accipiūt
et ipī alijs credūt. Aliq̄ ecā
rustici mēsulas ī ista nocte
que p̄terit plenas multis
reb9 que ad mādūcādū sūt
necessarie cōponētes tota
nocte sic cōpositas volūt
esse credētes q hoc illis kalēde

ianuarii p̄stare possint, ut p
totū annū conuiuia illorū ī tali
habūdācia p̄seueret. Et q̄ sicut
scriptū ē, modicū f̄mentū totā
massam corrūpit, et iam ita
vel alia hu̇s silia que lōgū ē
dicē que ab imperitis aut pua
aut nulla p̄ccā esse credūt.
Nā v̄bis ordinate familijs r̄mouei
et hoc p̄cipite ut sic calēdas
istas colāt, quo mō et aliorū
mēsiū colē solet. Qui eni aliqd
de paganorū ↄsuetudīe ī istis
dieb⁹ obs̄uare voluerit timēdū
est, ne ei s nomē xp̄ianū p̄desse
nō possit. Et ideo s̄cti āntiqui
p̄res n̄ri cōsiderātes maiorem
p̄tē gn̄is hūani dieb⁹ istis
gule vel luxurie des̄uire,
ebrietatib⁹ et sacrilegis saltacionib⁹ īsanire. statuerūt
ī vniuersū mūdū ut p̄ oēs
ecclias publicū indiceret
ieiuniū ut agnoscerēt misei
hoīes ītātū se male facere
ut p̄ eorū p̄ctis n̄cce esset oīb⁹
ecclesijs ieiunare. Ieiunem⁹
g̊ fr̄es k̄mi ī istis dieb⁹ cū
vera et p̄fc̄ta caritate, stulticiā
miserorū hoīm lugeam⁹ ut
vel sic ītelligāt malū suū
dū p̄ se publicū viderit obs̄uari
ieiuniū. Nec eni desp̄adū est
q̄ illos de⁹ possit n̄ra oīōe vel
castigacione corrigē: qui p̄
ap̄lm suū ī effabili pietate
p̄misit dicēs. Qui conuerti

fecerit p̄ctōrē ab errore vie sue:
saluabit aīam ei⁹ a morte: et
coopit multitudinē p̄ctōrū suorū.
Qui eni istis kalēdis stultis
hoīb⁹ luxuriose ludētib⁹ aliq̄
hūanitatē īpēderit, p̄ccātis eorū
p̄ticipē se esse nō dubitet. Nā q̄
de salute aīe sue feliciter cogitat:
magis de illis dolē debet vel flere
quā cū ill' ul' de ill' ad īfelicē risū.
suū aīm relaxare. Vos g̊ fr̄es
qui deo p̄picio cotidie clamare
ↄsueuistis oculi mei sp̄ ad dn̄m:
Et itm̄ Ad te leuaui oclos meos
q̄ habitas ī cel', nō oportet ut
ocli n̄ri q̄ assidue ī eccīa vigilātes
deo sācti ficiāt: vidēdo luxuriā
stultorū hoīm polluāt. Magis
dedignari debet⁹ atq̄ despicere
op̄a dyaboli: ut ī vob̄ p̄maneat
īteg̊ra caritas xp̄i. Clamate
g̊ cū p̄pha dicētes Auerte oclos
meos ne videāt vanitatē: timētes
illud q̄ ait ap̄ls. Nō potestis
calicē dn̄i bibere et calicē demoniorū. Aut potestis mēse dn̄i
p̄ticipes ēē et mēse demoniorū.
Sed credo de dei mīa q̄ ita p̄
n̄rām castigacionē illorū stulticia
corrigēda est ut nō solū p̄ vob̄
sed eciā p̄ illorū qui vestro exēplo
p̄ficiant duplicia nob̄ a dn̄o
p̄mia rependent̄ p̄stāte ip̄o dn̄o
n̄ro ihesu xp̄o cui est glā ī s̄cla
seculorū. Amen. Eadē die
Circūcis Sermo bti augustini

Omne peccatum fratres karissimi aut
per superbiam aut per errorem
dyabolus intromittit. Errorem
per ignoranciam, per contemptum superbiam.
Iste due origines sunt omnium peccatorum.
Error est quasi levius crimen, ut est
appeticio voluptatum, intemperans
gula, potaciones ioci, turpis leticia,
spectaculum ambitus, facilis lingua,
incogitata et inordinata presumptio.
Error eciam inutilis observacio
auguriorum, cultus dierum antique
superstitionis, inquisitio futurorum.
Sed hec in superbiam transeunt cum
cognita sine emendacione permanse-
rint. Hinc enim fit ut stulte
leticie causa, dum observantur kalen-
darum dies aut aliarum superstitionum
vanitas, per licenciam ebrietatis et
ludorum turpium tantum velut ad
sacrificia sua demones invitentur.
Illorum enim suavissimum est sacrificium
cum aut dicitur ~~aut~~ nobis aliquid
aut fit quod honestas que est amica
iusticie impiis actibus violata
discedat. Quid enim est tam demens
quam virilem sexum in formam mulieris
turpi habitu commutari? Quid tam
demens quam deformare faciem
et vultus induere quos ipsi eciam
demones expavescunt? Quid tam
demens quam deformare faciem
et inpositis moribus et inpudicis
carminibus viciorum laudes
inverecunda delectacione cantare,
indui ferino habitu, et capree
aut cervo similem fieri? Ut homo
ad ymaginem dei et similitudinem
factus sacrificium demonum fiat?
Per hec illorum artifex intromittit
ut captivis paulatim per ludorum
similitudinem mentibus dominetur. Ergo
cum hec que superius dicta sunt convaluerint,
superbia deo inimica succedit.
Hec per negligenciam religionis
et contemptum timoris dei contenciones
eciam adversus sanctas scripturas
presumptus intromittit. Deinde ambicione
furens vanitate tumens inhonesta
appetens, honesta despiciens, elacionis
spiritum in naufragia morum velud
quedam inmoderata turbinis procella
grassatur. Hinc invidia malorum
omnium radix que alienis profectibus velud
propriis malis uritur inextinguibili
flamma velud future iehenne ignis
vivencium animas iam nunc secreto
ardore consumit mordacibus
curis angustat et angit. Quid
enim illo esse miserius potest quem
infelicem facit aliena felicitas?
Aut ubi remedium inveniet qui
non solum suo malo sed et alieno
bono miser est? Hinc ira que semper est
inimica consilio, foveam in qua cadat
et laqueos quibus ipsa capiatur invenit.
Vos vero fratres karissimi quibus deus
honestos et sobrios mores donare
dignatus est, sanctam conversacionem
quam divino munere percepistis
viciis vel facilibus verbis assidua
castigacione transfundite et nolite
eos permittere verba turpia aut
cantica luxuriosa proferre, quia illo

6

redūdat oē pctm q̄ nō vult per
cātes ꝑhibere cū possit Quicūq̄
g° ī kalēdis ianuarij q̄buscūq̄
miseris hoīb9 sacrilego ritu īsani
entib9 poci9 q̄ ludētib9 aliq̄
hūanitatē dederit. nō hoīb9 sed
demonib9 se dedisse cognoscāt.
Et ideo si in ptīb9 coꝝ ꝑticipes
esse nō vultis. ceruulū siue ancīculā
aut quelibet portēta an̄ domos
vr̄as venire nō ꝑmittatis. Sȝ
castigate poci9 atq̄ corripite.
et si potest etiā cū seueritate
distringite. vt et de vr̄a salute
et de alioꝝ correctione duplicē
mercedē deo remunerātē possitis
ꝑcipere Rogo frēs k̄ dilcīssimi
vt q̄ de fide et honeste moꝝ
vroꝝ deo ꝑpiciante cōfidim9 nō
vob sufficiat. q̄ ipi boni estis.
Sȝ sicud iā supra suggressi
studete ut ꝑ vr̄am admoīcōeȝ ꝛ
alioꝝ negglicēcias corrigatis.
ut nō solū de scā cōuersacōe
vr̄a. Sȝ etiā alioꝝ correctiōe
eterna p̄mia capiatis Admonete
g° familias vr̄as ut ī feliciū
paganoꝝ sacrilegas ɔsuetudīes
nō obseruēt Sūt em̄ aliq̄ quod
pei9 est xp̄iani quos ita obserua
cio nimia subuertit ut ī die
kalēdarū si forte aut vicinis
aut peregrinātib9 op9 sit
etiā focū dare dissimulēt. Multi
p̄terea strenas et ipi offerre. et ab
alijs accipe solēt Ante oīa
frēs ad ɔfūdēdā paganoꝝ
carnalē ꝛ luxuriosam leticiā
exceptis ill' q̄ pro īfirmitate

abstinere nō p̄ualēt oīb9 auxili
ante dn̄o ieiunem9. et ꝑ ill' miseris
q̄ kalēdas istas ꝑ gula et ebrie
tate sacrilega ɔsuetudine coluīt.
deo q̄ntū possum9 supplicem9.
ut dū ea que illi faciūt exhor
rescim9 insup et ꝑ ill' orem9
et de n̄ra benignitate et de
illoꝝ correctione duplicatr
dn̄o donāte gaudeam9. Nō
nulli m̄lti em̄ ī hᶜ labūt ut
diligēter obseruent qua die
ī itinere exeant honorē p̄stātes.
aut soli. aut lune. aut mer
curio. aut ioui. aut veneri.
aut saturno nescīētes miseri.
quia si se ꝑ penitēciā nō
emēdauerit cū illis ꝑtē habe
būt ī inferno q̄b9 vanū hono
rem impēdere videt᷑ in mūdo.
Ān oīa frēs vniuersa ista
sacrilegia fugite. et tāq̄ dyabo
li mortifera venena vitate.
Et solem em̄ et lunā de9 pro
nob. et nob ꝑfutura cōstituit.
Nō ista duo lūiaria q̄si deos
colam9. Sȝ illi q̄ ea nob dedit
q̄tas possum9 grās referam9
Mercuri9 em̄ hō fuit misera
bilis. auar9. crudelis impi9
sȝ supb9 Ven9 aūt meretrix
fuit impudicissima Et ista
mōstruosa portēta idest et
mars et mercuri9 et iouis ꝛ
venus et saturn9 eo tpe dicūt᷑
nata q° filij isrl' erant ī egypto
Si tūc nata sūt vtiq̄ dies
isti q̄ illoꝝ noīb9 appellāt᷑ illo
tpe. iam erāt et scd̄m q̄ de9

istituerat sic nominibus habebant id est prima et secunda tercia et quarta feria. Sed miseri homines et imperiti quos istos sordidissimos et impurissimos homines ut superius diximus timendo potius quam amando colebant pro illorum sacrilego cultu etiam in honore ipsorum totos septimane dies singulis eorum nominibus consecrarunt, ut quorum sacrilegia venerabantur in corde eorum nomina frequentius hic viderentur in ore. Nos vero fratres qui non in hominibus perditis atque sacrilegis sed in deo vivo et vero spem hic cognoscimus, nullum diem demonum appellatione dignum esse iudicemus. Quo debeamus in itinere proficisci, sed etiam ipsa sordidissima nomina dedignemur ex ore proferre et numquam dicamus diem martis, diem mercurii, diem iovis, sed primam secundam terciam, secundum quod scriptum est nominemus. Deligenter enim nobis et vestras familias admonete. Tunc enim in vobis perfecta sanitas anime permanebit, si per vestram admonitionem ad eos qui multis peccatis vulnerati sunt medicamentum spirituale pervenerit. Unde non solum illos qui vestri sunt frequenter cum severitate corripite, sed etiam extraneos cum caritate iugiter admonete, ut vobis pius et misericors dominus non solum pro vestra sed etiam pro illorum salute eterna premia retribuat. Cui est honor et gloria in secula seculorum. Amen.

Purificationis Marie vel de virginibus Sermo beati Augustini.

Hesterno die qui affuistis promissionem nostram tenetis, que hodie non solum vobis sed pluribus etiam qui convenerunt domino adiuvante reddenda est. Que sint decem virgines quarum sunt quinque prudentes, quinque stulte, non facile indagari potest. Verumptamen secundum ea que continet ipsa lectio quam caritati vestre etiam hodie volui recitare, quantum michi dominus intellectum donare dignatur, non michi videtur ista parabola vel similitudo ad eas solas pertinere que precipua et excellentiori sanctitate virgines in ecclesia nominantur, quas etiam usitatiori vocabulo sanctimoniales appellare consuevimus. Sed nisi fallor hec similitudo ad universam ecclesiam pertinet. Quibus etiam si illas solas intelligeremus que sanctimoniales vocantur, numquid decem sunt? Absit ut tanta virginum multitudo ad tam exiguum numerum revocetur. Forte autem dicat aliquis: Quid si multe sint nomine et tam pauce veritate ut decem inveniantur? Non ita est. Nam si solas decem intelligi vellet bonas, non ibi ostenderet quinque fatuas. Si enim multe sunt virgines que vocantur et vere virgines decem inveniuntur, quare contra quinque hostia domus magne clauduntur?

Intelligamus ergo karissimi ad omnes
nos .i. ad universam dei
ecclesiam istam parabolam pertinere non
ad solos prepositos de quibus hesterno
die locuti sumus nec ad solas
plebes. Sed pariter ad omnes. Quare
ergo et quinque et quinque virgines iste?
Quinque et quinque virgines omnes
omnino sunt christianorum anime. Sed ut
dicamus vobis quod domino inspirante
sentimus non qualescumque anime, sed
tales anime que tenent catholicam
fidem et habere videntur bona opera in ecclesia
dei. Et tamen ex ipsis quinque sunt
prudentes et quinque fatue. Quare
ergo appellate sunt quinque et quare
virgines? Hoc prius videamus et
deinde cetera consideremus. Omnis
anima in corpore ideo quinario numero censetur
quia quinque sensibus utitur. Nichil est
enim quod in corpore sentimus nisi ianua
quinquepertita aut videndo aut
audiendo aut olfaciendo aut gustando
aut tangendo. Qui ergo se abstinet
ab illicito visu, ab illicito auditu,
ab illicito olfactu, ab illicito gustu,
ab illicito tactu, propter ipsam integri-
tatem virginis nomen accepit. Sed
bonum est abstinere ab illicitis
sentiendi motibus et ideo unaqueque
anima christiana virginis nomen habet. Quare
quinque admittuntur quinque autem
repelluntur? Et virgines sunt et repelluntur.
Aut quia virgines / Virgines dicuntur
propter abstinentiam ab illicitis
sensibus: lampades habentes propter
opera bona, de quibus operibus dominus dicit:
Luceant opera vestra bona coram hominibus
ut videant vestra opera bona et glori-

sunt et lampades habent

ficent patrem vestrum qui in celis est. Item
discipulis dicit: Sint lumbi vestri
accincti et lucerne ardentes in
manibus vestris. In lumbis accincta
virginitas. In lucernis ardentibus
opera bona. Non solet dici virorum virgi-
nitas in coniugatis et tamen etiam
inest fidei virginitas que exhibet
pudicitiam coniugalem. Nam ut noverit
sanctitas vestra non importune secundum
animam sed secundum integritatem fidei,
qua etiam fide ab illicitis absti-
netur et bona opera fiunt unamquamque
vel unaquamque animam virginem dici.
Hoc est totam ecclesiam que constat
ex virginibus et pueris et maritatis
feminis et uxoratis viris uno nomine
virgo est appellata. Unde hoc
probamus? Apostolum audi dicentem
non solis sanctimonialibus sed universe
prorsus ecclesie: Desponsavi vos uni
viro virginem castam exhibere Christo.
Et quia virginitatis corruptor diabolus
cavendus est continuo ipse apostolus
cum dixisset: Desponsavi vos uni
viro virginem castam exhibere Christo,
adiunxit et ait: Timeo autem ne
sicut serpens Evam seduxit in versutia
sua, sic et vestri sensus corrumpantur
a castitate que est in Christo Ihesu.
In corpore virginitatem pauca habent,
in corde omnes habere debent. Si ergo
et ab illicitis abstinentia bona est,
unde virginitas nomen accepit?
Et si opera bona laudabilia sunt
que significantur lampadibus, quare
quinque admittuntur et quinque repel-
luntur? Si et virgo est et lampades
fert et tamen non admittitur, ubi

se videt q̄ nec v̄ginitatē ab
illicitis s̄uat nec opa bona
volēs ī tenebris ābulat? De
istis g° fr̄es mei. de istis poci⁹
disputem⁹ Qui nō vult videre
quod malū est. qui nō vult
audire q̄d malū est ab illicitis
sacrificiorū nidoribus auertit
olfactū. Ab illicitis sacrificiorū
cibis auertit gustatū. Fugit
cōplexus aliene. Frangit panem
esurienti. hospitē introducit
ī domū. vestit nudū. cōcordat
litigiosū. visitat egrū. sepelit
mortuū. ecce v̄go ecce h(abe)t lāpadē
Ad q̄rim⁹ āplius? Ad huc
quero Rd ad huc queris in quas?
Ad huc quero Intētū me fecit
ewā sem et ipas v̄gines et
ipsas ferentes lampades Alias
dixit p̄dētes. Alias stultas
vn̄ intuemur? Unde discernim⁹?
De oleo. Aliq̄d magnū sig(nifica)t
oleū. unde magnū? putas ne
caritas est? Querendo dicim⁹
nō sententiā p(re)cipitam⁹. Und(e)
mihi videatur oleo caritas sig-
nificari: dicā vobis. Apl's dicit
Ad huc supereminētiorem viam
vob demōstro Supereminētiorē
viā quā demonstrat? Si linguis
hoim loquar et āgelorū caritatē
aūt nō habeam. factus sum
velud eramentū sonans: aut
cimbalū tinniēs Ipa ē supereminēs
via i. caritas: que merito oleo
significatur. Oibus nisi humoribus
oleū supereminet Si ordinē serua
ueris vnitas Si ordinē mutaueris
vnitas Caritas nūquā cadit.
Rd g° est fr̄es? discuterem⁹ de
quinq(ue) v̄ginibus prudētibus et quinq(ue)

fatuis volūt ire obuiā spōso?
Corde ire exspectare ei⁹ aduētū
Sed ille tardabat Dū tardat ille
dormierūt omnes Quid est oēs?
Et sapiētes et fatue obdormi-
uerūt et dormierūt. putam⁹ bon⁹
est sōpn⁹ iste? Quid ē sōpn⁹ iste?
Ne forte tardāte spōso Q(uonia)m habū
dauit īiq̄tas refrigescit caritas
multorū Sic ne ītellecturi
sum⁹ sōpnū istū? Nō mihi
placet Dico quare? Quia sūt
ī prudētes. et vtiq(ue) q(uonia)m dixit
dn̄s. q(uonia)m habūdauit iniq̄tas
refrigescit caritas m(u)ltorū:
subiecit et ait Qui aūt p(er)seuera
uerit vsq(ue) ī finē: hic saluus erit.
Ubi vultis eē istas prudētes?
nōne ī hijs q̄ p(er)seuerauerit vsq(ue)
ī finē? Nō ob aliud fr̄es. nō ob
aliud p(ro)rsus admittēt(ur) intro: nisi
q(uia) p(er)seuerauūt vsq(ue) ī finē. Nō g°
eis obrepsit frigus caritatis: nō ī
eis refriguit caritas Sed ferbuit
usq(ue) ī finē Quia feruet vsq(ue) ī finē:
ideo spōsi ianue patuerūt Ideo eis
dictū est ut īt(ra)rēt. sicud illi
optio seruo ītra ī gaudiū dn̄i tui.
Quid ē ergo dormierūt oēs?
Est ali⁹ somp(nus) quē nemo euadet.
Nō recordamini aplm dicētem
de dormientibus autē nolo vos
ignorare fr̄es id est de hijs q̄ mortui
sūt. Quare enī dormiētes vocāt(ur)
nisi q(uia) suo die resuscitant(ur). Ergo
dormierūt oēs. putas q(uia) prudēs
est ideo nō h(abe)t mori? Fatua sit
v̄go. prudēs sit v̄go: sōpnū
mortis oēs paciunt(ur) Aliq(ua)
aūt dicūt sibi hoies: ecce iam
dies iudicij venit tāta mala
fiūt tāte tribulacoēs crebrescūt!

ecce oīa que ꝓphete dixerūt pene
cōpleta sūt iam dies iudicij
istat Qui hoc dicit et fideliter
dicit tāq̄ obuiā eūt sposo
cogitacōib9 talib9 Sed ecce
bellū sup̄ bellū / tribulacio sup̄
tribulacōez / terremot9 sup̄
terre motū. fames sup̄ famem
gens sup̄ gētem / et nōdū uēit
spōs9 Cū g° expectat̄ ut ueiat:
obdormiūt oīs illi qui dicūt
ecce uēit dies iudicij. ecce hic
nos īueīt cū dicat dormit Ergo
obseruet ad sōpnū suū: et ꝑseueret
ī caritate vsq̄ ad sōpnū suū
Expectacē illū ueniat sōpn9.
putas eīn q̄ dormit: nūq̄ q̄
dormit nō addiciat ut resurgat?
Dormierūt g° et de ill' prudētib9
et de illis fatuis oēs dormierūt.
Ecce media nocte clamor fc̄us
est Quid ē media nocte? q̄n
nō sꝑatur: q̄n omīno nō creditur.
Nocte posuit ꝑ ignorācia. ne
aliquis quasi cōputet sibi.
ecce ab adam tot anī trāsierūt
et ecce cōplētur sex milia ānorū
Expectabāt / et ecce trāsierūt.
Unū scim9: iā q̄n ueniet?
Media nocte ueniet Quid est
media nocte ueniet? Dum
nescitur ueniet. Quare dū nescitur
ueniet? Ipsū dn̄m audi nō ē
uēm scire tp̄a uel momēta
que pat' posuit ī sua ꝑtate.
dies dn̄i ait apl's tanq̄ fur in
nocte ita ueiet Ergo vigila
ī nocte ne furem paciaris

Nā sōpn9 mortis uelis nolis
ueiet Sz cū fact9 fuerit clamor
media nocte Quis ē iste clāor
nisi de quo apl's dicit ī ictu
oculi ī nouissima tuba? Canet
.n. tuba et mortui resurgēt
ī corrupti & nos ī mutabim'.
Deniq̄ clamore fc̄o media nocte
quo clamabit' ecce spōs9 ueīt
quid secut' ? Surrexerūt oēs
ille v̄gines Qd est surrexert
oēs? Ueiet hora dixit ip̄e
dn̄s q̄n oēs q̄ sūt ī monimētis
audiūt uocē ei9 et ꝓcedūt Ergo
ad tubā nouissimā surrexerūt
oēs / prudentes aūt ille tulerūt
oleum secū: stulte u° ille / nō
tulerūt oleū secū ī uasis suis.
Qd est ī uasis suis? In cordib9
suis vnde dicit apl's Gl'ia nr̄a
hec est testīomū cōsciē nr̄e Ibi
oleū Magnū oleū de dei dono
est oleū hoc Deniq̄ hoīes oleū
mittere intro possūt: oliuā creare
nō pn̄t Ecce habes oleū Nūquid
tu creasti oleū? De dei dono
habes oleū: porta tecū Qd est
porta tecū? Intus habe: ibi
deo place Ecce ecce iste v̄gines
stulte. que nō portauert oleū
secū abstinēcia sua qua v̄gines
appellāt': et boni opib9 suis q̄n
lampades ferre uidēt' / hoīb9
uoluēt placere: & io quia omia
ista laudabilia faciūt / oleū
secū nō portāt Tu g° tecū porta. ibi
porta vbi uidet de9 ibi porta /
testīomū cōsciē tue porta Qui

aliēs ambulat testiōniū alienū
nō oleū portat secū. Sz ideo
abstines ab illicitis. ideo facis
bona opa ut ab hōib9 lauderis:
nō est intꝰ oleū. Deniqz cū cepe
rint hōies nō laudare: Defitiūt
lāpades. Ardebat itaqz caritas
vrā. dniqz dormiret. ille vgines:
nō est dictū qz extinguebant
lāpades illarū fatuarū. Sapiē
tiū lāpades ardebāt de oleo intꝰ no
de ꝯsciencie securitate: de īteriori
glā. de ītima caritate. Ardebāt
tū et illarū fatuarū: q̄ tūc
ardebāt, qz nō de erāt laudes
hoīm. Postea q̄ surrexerūt.
id est ī resurrectione a mortuis
cepūt aptare lāpades suas.
id est ꝑparare deo opm suorū
reddere racionē. Et qz tūc nēo
est qui laudet: oīs enī hō cause
sue vacat: Nemo est tūc q̄ nō
de se cogitat, Nō erāt q̄ oleū
vederēt: ceperūt defitere lāpades.
Et ꝯuertūt se fatue ad quīqz
prudētes. date nob de oleo vrō:
qz lāpades nrē extinguūtur.
Hoc querebāt q̄d ꝯsueuāt:
id est alieno oleo lucere: ad alie
nas laudes ābulare. Date nob
de oleo vrō. At ille, ne forte
īquiūt nō sufficiat nobis et vob:
ite poci9 ad uēdētes et emite
vobis. Nō ꝯsolātiū: sz irrideciū
est ista respōsio. Quare irride
tiū? Quia sapiētes erāt;
quia sapiencia ī illis erat. Nō eī
~~nisi~~ sapiētes de suo erant:

A Et q̄ sapia dixit viē pdicōi supridebo:
Sz illa ī illis erat sapiēcia de
qua scriptū est. qz ī quodā
libro dixit de testatorib9 suis:
Cū venerint ad mala que
illis minata est ego vīe pdicōi
A supridebo: q̄d minū ē q̄a sapi
entes irrident fatuas? Quid
est irridere? Ite ad vēdētes et
emite vobis. q̄ nō solebatis
bn̄ viuere nisi qz vos hōies
laudabāt qui vob oleū vēdebāt.
Quid ē oleū vendebāt? laudes
vēdebāt. Qui vendūt laudes:
nisi oēs adulatores? Quāto
meli9 nō acqesceretis adulato
rib9 et intꝰ oleū portaretis: ꝑpt
bonā ꝯsciēciā oīa bona opa faciētes.
Tūc diceretis emēdabit me iustus
ī misericordia et arguet me:
oleū aūt peccatoris nō īpinguet
capud meū. Meli9 inquit emēdet
me iustꝰ. arguat me iustꝰ.
corrigat me iustus. colaphizet
me iustꝰ: quā īpinguet capᵘᵗ
meū oleū pccōris. Quid ē oleū
pccōris nisi blādimēta adulatōis?
Ite ergo ad uēdētes hoc faeē ꝯsuestis:
nob aūt nō vob dam9. Quare?
Ne forte nō sufficiat nob et vob.
Nō despacōe dcm̄ est. Sz sobria
et pia hūilitate. Quāuis enī
bon9 habeat bonā ꝯsciēciā: vn̄
scit q̄admodū iudicet ille qui
neminē fallit? Habet bonam
ꝯsciām que nō titillāt crimina
ī corde ꝯcepta: sed ꝓpter cotidiana
quedā vite hūane pcc̄a. Bona
consciēcia dicit deo: dimitte nob

debita nr̃a. Quia fecit q̄ sequit͛:
sicud et nos dimittim⁹ debito
rib⁹ nostris. Fregit panē esuri
enti ex corde. vestiuit nudū ex
corde De oleo īteriori fecit opa
bona. et tñ illo iudicio venito
trepidat ipā bona ↄsciētia Vide
q̄ōē ı date nob̄ de oleo vr̃o.
Ite poci⁹ aduēdentes qui laudib⁹
alienis bene viuere consueuistis
vobiscū oleū nō portātes Nos
aūt nō dam⁹ Ne forte nō sufficiat
nob̄ et vob̄ Vix enī de nob̄
iudicam⁹ q̄ntomi⁹ possum⁹
iudicare de vob̄? Quid ē vix de
nobis iudicam⁹? Quia cū rex
iustus sederit ī throno: quis gl̄abit͛
castū se hr̃e cor forte tu nō īueīs
aliquid ī ↄsciētia tua. et īueniet
ille q̄ meli⁹ videt tūi⁹ acies diuina
penetret altiora videt: forte
aliq̄d īueniet ~~aliq̄d~~ Quāto
meli⁹ illi dices. Ne ītres ī iudi
ciū cū s̄uo tuo Etiā quāto
meli⁹ dices dimitte nobis debita
nr̃a q̄ et dicet tibi ꝓpter illas
faces ꝓpter illas lāpades Esuriui
et dedistis mihi māducare
Quid ergo? Ille nō illud fecerit.
Nō fecerit ante illū: sz quo
ꝓhibet de⁹ qui dixit Alioquī
nō habebitis mercedem apud
prem vestrū q̄ ī cel' est Et
nolite similes esse hoīb⁹ ypo
critis q̄ñ oratis Amāt enī
ī plateis stantes orare ut
videant͛ ab hoīb⁹ Amē dico
vob̄ ꝓceperūt mercedē suā.

Quid ē ꝓceperūt mercedē suā?
Emerūt ꝓciū dederūt. nō sūt
fraudati laudes hūanas quesierūt:
laudes hūanas habuerūt Iste
laudes hūane ī die iudicij nō eos
adiuuāt Ille aūt quomodo fecerit?
Luceāt opa vr̃a bona corā hoīb⁹
ut videāt bona facta vr̃a: et glori
ficēt prēm vr̃m q̄ ī celis est Nō
ait vos ꝓ nō enī de tuo habes oleū
caritate ↄ dic ab eo. sz nō habes a te
Quid enī habes q̄ nō accepisti?
Ergo ille sic fecerūt. ille sic.
Nō ē aūt mirādū cū eūnt
emere Quid ē cū eūt emere?
Cū querūt a q̄b⁹ ↄsole ̄: nō īueni
unt Apta ē ianua. venit spōsus
et sponsa Tūc glā est ecclē ut
singula mēbra ad totū colligāt:
et intrauerūt cū eo ad nuptias
ↄ clausū est hostiū At ille fatue
postea venerūt: sz nūq̄ oleū
emerūt. nec a q̄b⁹ emerēt.
ī venerūt ideo clausas ianuas
īuenerūt: pulsare ceperūt. sz sero.
dictū est. uerū. dictū est nō falla
citer dictū est Pulsate ↄ apiet͛
vob̄ sz uobis do nō q̄n tep⁹ est
iudicij Nō enī ꝑit ↄfūdere vos
ista tpa cū miam et iudiciū
dn̄o suo cantat ecclia Temp⁹
est nūc age penitēciā: Tp͛
iudicij si illā habes agere. eris
ī ↄgrimib⁹ illis cōtra quas
clausū est hostiū. Dn̄e apı nob̄
Nūq̄ nō pn̄iam egerūt: q̄ secū
oleū nō portauerūt? Et quid
illis ꝓfuit sera pn̄ia q̄n eas

Cauete facē iusticiā vrām corā hoībz ut
videami ab eis:

irridebat vera sapiētia. Clausū
est ostiū g° Et quid est illis dēm.
Nō noui vos. Nō illas nouit qui
oīa nouit. Qd̄ est g° nō noui vos
Jmpbo vos. repbo vos ī arte mea
nō vos agnosco. ars mea nescit
vicia: hec est aūt magnū. Et
nescit vicia: ⁊ iudicat vicia
Nescit scd̄o iudicat arguēdo. sic
g° nō noui vos. Jerūt g° et
intrauerūt quīqȝ prudētes
Quā multi estis fr̄es mei. Jn
noīe xp̄i sint ī vos quīqȝ
prudētes. Sȝ nō soli quīqȝ hoīes
sint quib9 quīqȝ prudētes ad istū
prudētiu q̄narium numerū ptinētes
Veniet eīm hora ⁊ qū nescim9
veniet: media nocte veiet.
Vigilate. sic clausit ewan̄ᵍˡ.
Vigilate q̄a nescitis diem neqȝ
horā. Si g° dormituri sum9:
q̄mō vigilem9 r̄. Corde vigila.
Fide vigila: spe vigila. caritate
vigila. et qū corpe dormieris
veniet tēp9 ut surgas. Cū at
surrexeris pa͞ra lampades. Tūc
nō extinguant. tūc int no
cōsciētie oleo reficiant. Tūc te
spōs9 ille ī corporeis neribus
amplectat. Tūc te itroducat
ī domū vbi nuqȝ tua lāpas
possit extingui. Hodie vero labo
ram9 et lāpades nr̄e int̄ uētos
secli huī9 tēptacionib9 eque
fluctuāt. sȝ ardeat ī robore
flāma nr̄a ut vētus tēptacōis
augeat ignē poci9 q̄ extinguat.

prestante dn̄o ihu xp̄o cui est honor
et gl̄a cū p̄re et sp̄u sc̄o ī scl̄a
seculorū amen.

Cathedra sc̄i Petri s̄mo bt̄i Augusti.

Jnstitutiōis sollēpnitas festiuitatis
hodierne a nob merito honoret
fr̄es k̄mi: dū natalem cathedre
colim9 episcopatū petri apl̄i vene
ram. Hoc ānō cū int. xlᵐᵃ. dies
sollēpnitas venerit sacr. eā nob debet
sc̄orū dierū reuerēcia gracior. Bene cū
~~nos~~ natalē cathedre int ipsa ieiunio
rū inicia nob de9 p̄stituit. ut dies
que erat prius ītemperācie nūc sit
sobrietatis: que erat pc̄ti. sit sanctitatis
que erat gule sit abstinēcie. Et qi
incredulí hoīes uident ad supsticiōes
hāc specie pietatis attēdi. ostendā
eis qua rōe aīas defūctorū suorū
iuuare vtili9 possint. Orent cotidie
p caris suis. itepellēt dnm̄ voce
fideli et flebili p̄cent p eis errorū
veniā. lapsuū remissionē. pascant
esurientes. vestiant nudos. et si qd
defūctorū negligencia minu9 fcm̄
est: fide viuētiū impleat. Adhibeat
quoqȝ vnusquisqȝ p caris suis sc̄orū
p̄ces. sacrificia offerat. et sacerdotali
eos obsecracōe dn̄o cōmēdet. Quod
quidē a nob licet dicat. tn̄ cū h9 nō
nr̄a doctrina sit sȝ ecclie. et si ecclia rū
vtiqȝ dei q̄a mr̄ ecclia rū ē om̄
de9. hec sūt que caros vros iuuare
p̄nt. hec sūt refrigeria q̄escētiū
hec remedia defūctorū. Cibis aūt ⁊
pocul' que sepulcris hoīm suppo
nūt. Si qua ad defūctos cura

supplicationibus istius pertineret: ledi hiis
magis quam delectari perit. Hinc
aliquis vinum offert quem scit per vim
et gule nimietate torqueri. Contu-
melia hoc magis est quam humanitas.
Exhibicio criminis non officium
pietatis. Ita fit ut videantur defunctis
parentibus a caris suis non tam amoris
solacia tribui quam contra tormenta cumula-
ri. Hec de peccatoribus diximus. Si autem
sanctus est cui hec parantur: nihil quidem
ad eum pertinet. Illud unusquisque vestrum
agat quod supra diximus ut per orationes
per elemosinas per sacrificia per oblatio-
nes et defunctis suis prosit et sibi
ipsi. id est ut si peccator est et mortuus
est pro quo hec agit alleviatur pena eius.
si autem sanctus est pro quo sacrificia deo
offert mercedem cum sanctis esse mereatur.
Prestante domino nostro ihesu christo cui est
honor et gloria in secula seculorum amen

Do. in lxx. Sermo sancti patris nostri Augustini

Ad laudem dei atque ad confessionem
vere fidei invitat nos sermo
hebraicus fratres karissimi. quod assidue in
ecclesia sonat alleluia. Alleluia enim de
hebraico in latinum interpretatur. cantate
ei qui est. Aut benedicit nos deus
simul in unum. Aut certe laudate dominum
quod totum saluti ac fidei nostre necessarium
est. Debemus enim cantare ei qui est
quia aut nos aut antecessores nostri
dudum cantabant hiis qui non erant:
id est diis gentium et simulacris ydolorum.
Sed vane tunc cantabant: quia vana
erant que colebant. Sed postquam venimus

ad credulitatem et ad cognicionem divinam
cantare cepimus ei qui est deo omnipo-
tenti creatori celi et terre et ipsi
factori nostro qui ita ait ad moysen
Sic dices filiis israel. Qui est misit
me ad vos. Est enim ille qui semper
fuit et sine inicio deus. et qui permanet
in eternum sine fine. Cui merito ac
iure cantamus quia et sumus et vivimus
non nostre virtutis est nec nostre potencie:
Sed ipsius dignacionis est et pietatis.
Huic ergo tali ac tanto deo qui semper
fuit et est cantare debemus que digna
sunt. que ad laudem eius maiestatis
conveniunt: quia eternus sit et omnipotens
sit et immensus sit. quia creator seculi
et mundi saluator sit et quia tantam
dileccionem in hominibus habuerit ut eciam
filium suum pro salute seculi tradidit.
dicente ipso in evangelio. Sic enim
dilexit deus hunc mundum. ut filium
suum unigenitum daret ut omnes
qui credunt in eum non pereant sed
habeant vitam eternam. Interpretatur
ergo alleluya cantate ei qui est. Interpretatur
eciam laudate dominum. sive benedicit nos
deus simul in unum. Que interpretacio
quam congrua fidei nostre ac saluti
sit. si consideremus advertimus. Cum
ergo dicimus alleluia benedicit nos deus
simul in unum oramus. Si ergo simul sumus
in unum per fidem per pacem per concordiam
per unanimitatem digne dominum lau-
dare possimus: ut benedici simul
in unum a domino mereamur: de hoc
scriptum est. Ecce quam bonum et quam
iocundum habitare fratres in unum. Et

itm. de9 q̃ i hitare facit vni9
moris i domū bndiciam itaq;
a dn̄o si sit i vnū ivemam
id est i vnitate fidei manētes
i ꝯcordia pacis i assēcu dilcōīs
scdm q apls hortat̄ et monet
dicēs Obsecro aūt vos ut idipm
sapiatis oēs et nō sit i vobis
scismata sitis aūt ꝑfecti
in eodē sensu et i eadē scīa Unde
si discordia si scissure sūt Et
dissensio i nobis est. nō sum9
digni bndictiōe dei. nec deū
digne laudare possum9. quā
diu i hac malicia sum9 Quomō
eīn ꝯfidet̄ sermone patrō rn̄dē
alla possum9 a bndic nos de9
sit i vnū/cū nō ivemam
i vnū Sum9 g° i vnū sꝑ ut
bndici sit i vnū meream̄
et deū digne laudare valeam9
Nō ꝯuenit respōsio ista alla
hereticis nō sismaticis. nō oib9
adversariys vnitati ecclesie
hy sūt sil' cū ecclia i vnū q̃
nobiscū colligitur i vnū
Hoc enī et ipse dn̄s i ewāgelio
manifestat dicēs Qui nō est
mecū/cōtra me est q̃ aūt nō
colligit mecū spargit. Xpi
est collige i vnū. ecclia diligit.
xp̄m sequit̄. q̃ vero dissēsione
delectat̄: dyabolū sequit̄. quia
autor dissensionis dyabol9 est
Et ideo dictū a salomone
legim9 Temp9 dispgēdi lapides
et tēp9 colligēdi. Fuit dudū

tēp9 quo nos xp̄s collegit i vnū.
de quo refugere atq; vitare
debem9 discordiā. cui9 dyabolū
auctorē esse cognoscim9 Sequi
vero pacē et vnitatē ecclie ut
digne meritoq; alla respōdere
possim9. idest. laudate dn̄m
siue benedic nos de9 simul i
vnū Vide quāta grā i inspira
tione ista sit. alla singli rn̄dem9
et eādem bndictiōez expetim9
ut singli bndicam̄ i vnū.
Unū. n. om̄s corp9 ecclie sum9
et ideo vna est om̄s voce vna
mēte idest. vna ꝯcordia/vna
fide. vna spe. vna caritate.
deū laudare oportet Dignat̄
itaq; de9 laudari a iustis Nō
dignat̄ ab impys et pctōrib9.
dignat̄ laudari a pctōrib9
catholicis: Nō dignat̄ ab here
ticis Dignat̄ a fidelib9. nō dig
nat̄ ab i fidelib9 Quapropter ita
age ita ꝯuersari debem9: ut
digni ad laudādū deū habeam̄
et ꝯueniat nobis illud dcm̄
ꝓpheticū. laudate pueri dn̄m.
laudate nomē domini Quod
iure ac merito facim9: si volū
tati ac p̄ceptis ei9 fideliter i
oib9 pareām9 Prestāte dn̄o
nr̄o ihū xp̄o cui sit hōr et glā
per oīa scl'a sclorū Amen

Dn̄ica pa in xl° sermo btī Au9i

Moyses q̃dragīnta dieb9 et
q̃dragīnta noctib9 i hēmo

ieiunauit ut legem dei mereretur
accipere. Impetrauerunt ieiunia quod
venter satur desperabat. Denique fratres
karissimi videte quid sit inter ieiunium
et saturitatem: inter ventrem vacuum et
pulmones epulis estuantes. Moyses
quia ieiunauit. deum vidit: et
populus qui comedit et bibit ydola
fabricatus est. Quid de moyse
loquor et israhelitica multitu
dine: Ipse princeps generis nostri adam
quamdiu non comedit in paradiso
fuit: statim ut comedit de para
diso eiectus est. Qui in paradiso
dei virgo fuerat: eiectus de paradiso
cognouit uxorem suam. Semper enim
saturitati iuncta lasciuia est. Vicina
sibi sunt venter et genitalia: mem
brorum ordine ordo viciorum erigitur.
Helyas sanctus cum elementa famulantur
qui celum tribus annis et sex mensibus
clauserat. Ad cuius vocem supernum
descendit incendium cum eum iezabel
vellet incedere et fessus sub frondosa
arbore iaceret in solitudine.
angelus ad eum mittitur et precipit
ei ut sumat paululum panis et
aque. Quadraginta enim dierum
ieiunio per desertum ad syna montem
precursus erat. Nunquid ei dominus omnipotens
qui celum et terram fecerat. cuius
vniuersa creatura est. non poterat
multa per angelum aut vina trans
mittere aut conditos cibos aut
marinas delicias aut volucrum
suauitates? Sed sciebat per plurimam
suam non aliter posse temptationes
dyaboli vincere: nisi ieiuniis
erudire? Eiecit nos fratres karissimi
cibus: reducat esuries. Daniel
ille futurorum conscius et aduentus domini
et eius si omnes iherusalem manifestissimus
predicator. Ideo vir desideriorum
appellatus est quia panem desiderii non
comedit. et potum concupiscentie non
bibit. Magis enim christum quam epulas
desiderabat. Iohannes precursor domini
in heremo locustis et agresti est melle
nutritus: non animalium carnibus et volu
crum suauitatibus. Poterat vtique
iuxta iordanis fluenta piscium sibi
exhibere delicias. Sed penitentiam predica
turus doctrinam rigoris et ieiunii
exemplo suo magis debuit docere
quam voce. Cum in ewangelio quidam
plenus demone domino fuisset oblatus.
quem purgare apostoli nequiuerant: ieiu
niis et orationibus predixerat esse saluandum.
Dimitto vetera: se ipsum vnusquisque
consideret. Quanta orandi differentia
inter vacuum ventrem et refectum.
inter rubentem faciem et ora pallentia.
Inter saliuam virginitatis et labia crapula
dissoluta. Inter oppressum epulis sensum et
in cedie tenuitate vigilantem. Non dico
multiplicata et duplicata ieiunia
non ebdomadas sed saltem singulos dies
absque ciborum luxuria transeamus.
Cessent lautiora vina vel carnes:
non quo creaturam dei iudicemus esse
dampnandam: Sed qui toto anno nobis
vixerimus: saltem paucis diebus domino
viuere debeamus. Dominica secunda
in xl. Sermo beati augustini.

Superiori dominica diximus
hoc esse fidei nostre opus primum.
ut horum quadraginta dierum curri
culo deuotissime ieiunemus. Et istam
esse causam salutis nostre: si hoc tempore absti
nentie operam commodemus. Atque ideo

fr̄es dilectissimi ĩspice debem⁹
que sit causa hui⁹ ieiunij ut
respiciam⁹. q̄nta sit ei⁹ utilitas
Est em̄ ĩterdū ĩutile et inane
ieiuniū. q̄d licet ventre ⁊ o̅ia
viscera suco sat̃uritatis exhau
riat: Nō tm̄ acceptū ē deo. q̄
mēte ⁊ intimos sensꝰ nimie
vinculo iniq̄tatis euacuat Quid
em̄ pdest ieiunare uisceribꝰ et
luxuriari venatibꝰ. Abstine
cibis et errare p̃uis. Castigare
corpꝰ ĩ edia. mēte exercere neq̄cia.
Vinū forte nō bibere: et ebriū
cogitacione malignitatis incedere.
Nisi q̄ facilior causa est saturi
uel temulēti. q̄ iniqui pariter
et ieiuni Ille em̄ aliq̄n desinit
q̄ ebrius aliq̄n obdormit. hic aūt
errare nō cessat q̄ exercit⁹ mal
ieiunijs sp̄ ĩuigilat Unde
ĩutile ⁊ inane est tale ieiuniū
q̄d media mēbra debilitat: et
aīam a pdicione nō liberat
De quo ieiunio dicit scs̄ ꝓpheta
ex psona dn̄i. Ut q̄d michi ieiunastis.
Nōne tale ieiuniū elegi dicit
dn̄s. An putatis illū ieiunare
fr̄es q̄ p̃mo diluculo nō ad
ecclesiam vigilat. Nō beatorū
martirū loca s̄ca pquirat. Sed
surgēs cōgregat seruulos dispōit
recia canes pducit siluasq̄ plustrat.
Seruulos iniquā secū ptrahit
fortasse magis ad ecclesiam festinā
tes. et voluptatibꝰ suis p̃cia

accumulat aliena. nesciens reū
se futurū tam de suo delicto quā
de pdicione suorū Tota igit̃
die venatibꝰ ĩmorat̃ nūc clamore
ĩmoderatū efferens: nūc silenciū
laticer indicens. letꝰ si aliq̄d capit.
iratꝰ si id q̄d nō habebat amiserit.
Et tanto studio gerit q̄si ideo
indictū ieiuniū fuerit ut venet̃.
In hijs g° luxurijs fr̄es dicite
quis cultꝰ sit dei que merces possit
esse deuocio. qui ppterea ieiunat
nō ut deo aut oroibꝰ vacet. Sꝫ tota
die ociosꝰ et liberꝰ p̄as exercet
voluptates. Cuncus igit̃ qui
huiꝰmodi est frater ad domū
vespe redeat q̄uis declinātē iā
sole manducet: pt̄ videri tardiꝰ
refecisse nō tamē dn̄o ieiunasse.
Nec em̄ pt̄ videri voluptatē suā
exercēs fecisse dn̄i volūtatē Hec
em̄ volūtas est dn̄i: ut ieiunem⁹
a cibis pariter ⁊ a p̃cis Abstinēcia
indicitur⁹ corpi ut a vicijs magis
aīe abstinere possim⁹ Frenū
em̄ q̄ddā est luxuriantis aīe: corp⁹
exhaustū. Quisq̄s aūt ieiunat et
peccat. lucrū escarū fecisse videt̃
nō salutis: et parcēdo corp⁹ replesse
cellariū. nō mēte saginasse virtutibꝰ.
Nō nulli aūt diuinorū ĩmemores
pceptorū ita circa seruos suos
et subditos sibi ptāte dn̄acōis
exercēt: ut in hijs diebꝰ nō dubitēt
flagell' eos cedere. pcerris afficē
cōpedibꝰ ĩpedire Et si forte cū
ad reficiendū venit̃ tardius

mister adfuerit: statī eū v̄berib9
lacerare ⁊ ꝓ9 se satiare seruuli
sāguine quā cūmq; voluptate
horū tale ē ieiuniū q̄d ideo ieiu
natū est nō ut diuinitatis miaz
ꝓuocaret. s; clamorē familie
igemiscētes effunderet Cuiusq; āt
cupit de deo miam ꝓmereri:
ipse p̄or debet esse misericors
Scriptū ē eñ: q̄ qua mēsura
mēsi fueritis. eadē mēsura remet
vobis Et q̄d magis dolendū est
xp̄ian9 dn̄s xp̄iano ī hys dieb9
seruo nō parcit: minime respiciēs
q̄d et si seru9 ē odicione. grā tā
fr̄ est Item similiter xp̄m iduit
hysdē ꝑticipat sacramētis Eodē
quo et tu vtit deo patre: cur te
nō vtat ut frē? Sūt eñ pleriq;
qui de venatib9 redeūtes: magis
canū q̄ seruorū curā gerūt et
faciūt eos iuxta se uel recūbē vel
dormire cotidianū ill' cibū sua
p̄ña ministrantes Cui ~~[illegible]~~ uix
fu9 ei9 fame moriat ~~ignorat~~
ignorat. et quod est grau9 si
diligēter hys ꝑparatū nō fuerit
ꝓ cane seru9 occidit Videm9
eñ ī nōnullorū domib9 nitidos
et crassos canes discurrē: hoīes
aūt pallētes et titubātes īcedē.
Isti g° miserebūt aliq̄n paupe
rib9: qui minime suis famulis
domi miserēt Scire igit debem9
frēs hoc acceptū esse deo ieiuniū:
nō solū ut abstinēcia castigem9
corpā s; etiā hūilitate aīas
induam9 Vrim9 ad seruulos mites:
blādi ad extraneos: misericordes
ad paupes Surgētes ꝑmo dilu
culo ad ecc̄liam festinem9: refera
m9 deo grās ꝑ̄tis venā postu
lem9 ⁊ rogātes ꝑteritis delictis
īdulgēciā. cautelā futuris: tota
die sit nobis assidua uel oracio
vel lectio Qui nescit lr̄ās s̄cīm
virū ꝑquirēs ei9 ꝯfabulacione 12
pascat Nulli act9 seculi. actus
diuinitatis impediat: nō ludis
tabule mētē auocet Nō voluptas
canū sens9 obdurat: nō negocy
ꝯpēdiū animū auiditate ꝑuertat.
Quidq̄d eñ aliud ꝑter mādatū
dei feceris: quāuis abstineas nō
ieiunas Hoc est eñ salutare
ieiuniū ut abstinet corp9 ab epul'
ita et aīa refrene a viciys Illud
eciā frēs ad ꝑfcōnē ieiuny cauēdū
nō est ut q̄ abstinem9 et minime
pradem9: hoc tpe pradia n̄ra
pauperib9 ꝓrogem9. Hec eñ
vera iusticia est. si te esuriēte de
tuo cibo ali9 saturet. et tu ꝓ delictis
tuis ieiuniys dn̄m roges ut ille
ꝓ te saciat9 exoret. vtrumq; tī ꝓfi
ciet et tua fames et saturitas
mēdicorū Ceterū qui sic abstiēt
ut nihil paupib9 de suis epulis
largiat: vide questū sibi fecisse
suū ieiuniū et negociacionē
exercuisse parcendo Ad hoc eñ
abstinet nō ut placeret deo. s;
ne ampli9 erogaret Et ideo bona
elemosina cū ieiunio. q̄ eñ q̄dā

negociacio͞ib gen͛ est ut tam
parce viuat ut abstine͞ncia sua
monachos clericosq͞ꝫ p̄cedat.
nisi hoc interest q͞ꝫ illi hoc questu͞
causa faciu͞t no͞ salutis. Illi
pecunie ꝯpendo a͞ia͞s suas macc
rant nos ꝑpter a͞ia͞ru͞ lucru͞ n͞ra
corpa castigem᷒

Do͞ z in xl. vl al'. Sermo b' aug'

Quomodo miles exercet͛ s͞p
ad p͞liu͞ et simulati ictus.
veris postea vulnerib᷒ ꝑpara͞t͛.
ita o͞mis quide͞ xp͞ianoru͞ vita
indiget abstine͞ncia͛ s͞ꝫ maxie͞ cu͞
hostis ꝑpe est. et ꝑparatu͞ aduersu͞
nos ducit exercitu͞ inimic͞ꝫ. Ide͞m
t͞pe filius dei ieiuna͞du͞ est. sed
tu͞c maxie͞ cu͞ ad immolatione͞
agni ad misteriu͞ baptismi ad
xp͞i carne͞ et sa͞gwine͞ ꝑparam͛.
Stati͞ em͞ ut oues quo͞dam suas
recede͞ velle de ꝑp͞o grege dyabol᷒
viderit͛. fremit. irascat͛ furit.
et totis aduersu͞ eas virib᷒ co͞mo
uet͛. ꝑire sibi estima͞s q͞ꝫ q͞ꝫ xp͞o
saluat͛. et mori synagoge sue
q͞ꝫ q͞ꝫ ecclie͞ viuificat͛. Quia g͞o
fr͞es k͞mi ad d͞m͞i sacrame͞to q͞dra
ginta ~~aut~~ dieru͞ ieiunio ꝑparam͛.
Ieiunem᷒ tot dieb᷒ ꝑ p͞ccis n͞ris.
q͞ꝫ pro scelerib᷒ n͞ris d͞n͞s ieiuna
uit. Illu͞ p᷒ baptismu͞ te͞ptauit
dyabol᷒. No͞ em͞ sciebat dei filiu͞
esse ꝫ ꝑpterea ne͞ intelligebat. Deniq͞ꝫ
p᷒ea interrogat i͞ temptacione
dice͞s. Si fili᷒ dei es. dic ut
lapides isti panes fia͞t et si fili᷒
dei es mitte te deorsu͞. Si g͞o d͞n͞m
te͞ptare ausus est uersipellis. et
nequ͞. q͞ꝫto magis c͞tra nos qui
i͞feriores ab eo na͛ sum᷒ audebit
irruere. Si vix iustus saluabit͛.
impy et p͞ccores vbi apparebu͞t.
No͞ g͞o d͞n͞s n͞r decipi potuit a
dyabolo. s͞ꝫ q͞ꝫ forma͞ s͞ui accepat.
i͞ o͞ib᷒ se tribue͛ voluit exe͞plu͞ ut
nemo sibi i͞ s͞citate c͞fidat cu͞
et ille te͞ptat͛ que͞ no͞ p͞nt te͞pta
me͞ta supare. hoc totu͞ idcirco
replicam᷒ fr͞es k͞mi. ut sollicita
me͞te caueam᷒ ne excu͞tes de egipto.
et sic ꝑ q͞dragi͞ta dies. q͞si ꝑ
q͞dragi͞ta a͞nos ad re missionis
terra͞ ꝑ heremu͞ festina͞tes
desiderem᷒ carnes et ollas egipti
et a serpe͞tib᷒ mordeam͛. Exiuim᷒
de egipto. q͞ꝫ nos cu͞ egiptys abis.
Qui habem᷒ celeste͞ pane͞. terrena
alime͞ta cur querim᷒. Reliq͞
m᷒ pharaone͞ i͞ vocem᷒ auxiliu͞
d͞m͞i. ut nobis egipti᷒ rex i͞ crede
ciu͞ baptismate sub͞ mergat. Ibi
peant eq͞ et ascensores eoru͞.
ibi fremes aduersary n͞ ꝑ eiciu͞
exerc͞it᷒. No͞ murmurem᷒ c͞tra
d͞m͞ ne a d͞no ꝑcuciam͛. et
no͞ detraham᷒ sacerdotib᷒ n͞ris.
et magis ieiunem᷒ a vicys
q͞ua͞ a cibis licet et ciboru͞ habu͞
dancia sint fome͞ta viciou͞.
Si aaron et maria c͞tra moy
sen murmura͞tes ꝑ seruo dei
sensere vindicta͞m. q͞ꝫto magis si
aliq͞s de n͞ris ꝑposito suu͞ viperino

ore latrauerit sentētia punietur.
Sz et sacerdotib9 silr̄ pcauēdū est
ne duplici mēte sint: ue de dm̄
abigant pt̄ate. Si em̄ moyses et
aaron ad aq̄ ɔtradictiōis visi sīt
fluctuare et nō meruerūt terrā
repmissiōis itrare: utiq3 mlto mag
nos q̄ pctōr̄ pondere pmim̄:
nō valebim9 flueta trāsire iorda
nis et ad locū circūcisionis idest
ad galgala puenire si scādaliza
uerim9 vnū de minimis istis.
Unde q̄a tam pastoris labor
quā gregis fecunditas. tā vbertas
messiū q̄ agricole studiū dm̄ horre
is pparant: toto nisu ac labore
tendam9 ut digni efficiam adūētū
pasche et carnib9 et sāguine agni
xp̄i ihu cui ē glā i s̄cla a.

Dm̄ iii i xl Smo augi.

Iam dies ieiunii fr̄es karm̄
dies obseruācōis et ut mani
festi9 dicā pnīe nob tēp9 aduenit.
Oēs debem9 agē penitēcā: q̄a oēs
errauim9. Nā si scripture testio
nio nec vni9 diei ifans mūd9 est
quis se i mune audebit asserē et
pnīe remedia refutare que eciā
scīs itelligit pfuisse: Dies ieiunii
dies recōsiliatiōis sūt. Nā p escā
i adam pcīn incidim9: et p ieiu
niū deo recōsiliati sum9 i xpo.
sicut apls ait. deus erat in xpo
mūdū recōsilians sibi. Exigit a
nob de9 ieiuniū ut gule locū quo
adā strāgulat9 fuerat dissoluat:
et nō solū nos a cibis vlt absti
nere. verū eciā a maliciis vr̄is.
Denicq3 p pphetam clamat de9.

desinite a maliciis vestris. discite
bonū facē. Quid em̄ pdest abstinere
a carnib9 et carnalia opa nō depo
nere. dicēte dn̄o ihesu. nō coinquinat
hoiem q̄d itrat in ore. Sz q̄d exit
de ore. Hinc em̄ de9 iudeorū
ieiunia reprobauit: q̄ ab escis
nō a pccīs abstinēdū ēē dixerūt.
Unde icrepat eos dicēs. In dieb9
aūt ieiuniorū vr̄or̄ iuenit̄
volūtates vr̄e: et oēs debitores
vr̄os repetitis. Absit hoc a pplō
xpiano q̄ ieiunii tpe nihil aliud
nouit nisi iniqam. quia ipe puat9
est. Et ideo q̄a ieiunii tps istat.
accedam9 ad mēsā dm̄ et reficiam
cōuiuio xpi ut q̄admodū helyas
i v̄tute esce illi9 lōga possim9
ieiunia tollerare. Audistis i ewāge
lio q̄d recubēte dn̄o i domo phari
sei venit mulier que erat pc̄atrix
i ciuitate. et stans retro secus
pedes ei9 lacrimis rigabat pedes
ei9 et capill' suis tergebat et
vnguēto vngebat. Nō medioc
sit hoc misteriū. Cernim9 q̄d
i domo pharisei: hoc est i synagoga
dn̄s recubebat. Recubebat nō
requiescebat. Quēadmodū aūt
i synagoga reqescere poterat:
i qua humile ē ɔcetum sup
quē requiescēt iuenire nō poterat.
Et ecce mulier pc̄atrix. que
pc̄atrix erat. quā diu ei nō adue
nerat remissio pccōr̄. At vbi
venit dn̄s accessit ad baptismū:
et fc̄ā ē sine macula sine ruga
Agnū etenī imaculatū sequēdo:
deposuit oēs maculas pccōr̄. Aues

sit peccatrix secus pedes domini:
peccator ad pedes accedit. iustus ad
caput. Peccator lacrimis lavat
pedes domini: iustus autem omne corpus eius
precioso perfudit unguento. Sed ignarus
misterii phariseus dicebat intra se
Hic si esset propheta sciret utique que
et qualis esset que tangit eum. Male
iste incredulus estimabat dominum a se
debere peccatores expellere. Qui enim
venerat non vocare iustos sed
peccatores: quomodo poterat peccatorum
consortia declinare. Non coinquinatur
a peccatoribus, qui tactu corporis sui
peccatores emundet. Fons eternus non
potest sordidari: sed mundacione sua
abluit universos. Ideo et quesivit
ad mulierem dixit Symon vides
hanc mulierem? Intravi in domum
tuam aquam pedibus meis non dedisti.
Hec autem lacrimis suis rigavit
pedes meos et capillis suis tersit
Osculum mihi non dedisti: hec autem
ex quo intravi non cessavit osculari
pedes meos. Oleo non unxisti
caput meum/ hec autem unguento
unxit pedes meos. Propter quod dico
tibi. remissa sunt peccata eius multa
quoniam dilexit multum. Ingressus
dominus domum pharisei. aquam pedibus
suis non quesivit: quia eos peccatorum
lacrimis reservabat. Osculum
pharisei non desiderabat, quia
dignius peccatoris osculum iudicabat.
Ideo et unguento caput suum noluit
pinguedine pinguaret oleo
peccatoris. Omnes enim unum corpus in christo
sumus. sed diversa membra: alia infir-
miora: alia fortiora. Os eius erat
beatus apostolus paulus qui dicebat. An
experimentum eius queritis qui in me
loquitur christus. Manus eius fuerunt apostoli
venerabiles per quas multas
sanitates et innumera operatus est
mirabilia. Scapule eius sunt
martires sancti in quibus est a diversis
persecutoribus flagellatus. Denique per
prophetam ait. Posui scapulas
meas in flagella. Si enim superiora
membra sunt sancti: Pedes quos alios
nisi peccatores possumus estimare?
Quos ecclesia sancta suis lacrimis diluit
et precioso munere unguento fovit. Noli
hos spernere peccatores quia pedes sunt
christi: sed requirere eos diligentius. require
in carcere. require in custodiis: require
in paupere et egeno: et cum inveneris
hiis mitte oleum prebe. Mitte in pedes
christi unguentum ut et de te dicatur
dimissa sunt peccata eius multa/ quia
dilexit multum. Cui enim minus
dimittitur minus diligit. Et ideo
fratres plus diligamus/ quia plus dimissum
est nobis. Et plura possimus ut plura
simus a domino consecuturi: prestante ipso
qui vivit et regnat in secula seculo-
rum Amen

In xl. Sermo beati Augustini.

Sollempne tempus advenit quo de
anima attencius cogitando et
corpore castigando vitam commoneamus
caritatem. Hii sunt enim xl^ma dies
sacratissimi toto orbe terrarum
quos propinquitate pascha totus mundus
quem deus in christo reconsiliavit. pdiãda
devotione concelebrat. Si que tunc

cine vel que nasci nō debunt vel
cito emori debunt. et tamē vsq
ad h° tēp⁹ siue neggliēcia siue
ptinacia. siue nō modesta. sȝ supba
verecūdia inter fr̄es pdurare
potuīt: saltē modo finiāt. Sup
quas nō debuit sol occide saltem
post multos solis ort⁹ et occasꝰ
ipē etiā suo tādē aliqn̄ extingu
uant occasu. nec vlteri⁹ illo
renouēt exortu Negglīgens.
īimicicias finire obliuiscit. Ptinax.
veniā nō vult ccede cū rogat
Supbe verecūd⁹ veniam petē dedig
nat. hijs trib⁹ vicijs īimicicie
viuūt: sȝ aīas ī qb⁹ nō moriūt
occidūt Vigilet cōtra neggligē
ciā memoria: cōtra ptinaciam
miām: cōtra supbā verecūdia.
submissa prudēcia Qui se cōcordie
repande recolit neglectorē: exci
ciat expgiscēdo torpore Qui se
cupit eē sui debitoris exactorē:
dei se cogitet debitorē Qui erubescat
pete ut sibi fr̄ ignoscat: vincat
p bonū timorē. malū pudorem:
ut noxias inimicicias finiatis:
et ut eis mortuis vos ipi viuatis
Totū hoc caritas agit: que nō
agit ppera Caritas fr̄es mei
caritas ī quātū adest excitat bene
viuēdo: ī quātū aūt minꝰ ē impe
tret orādo: ut aūt ipē nr̄e orōes
cōtrariis āimicularis adiuuēt
tm̄ hijs dieb⁹ eas feruēciores
hr̄e debem⁹ ī etiā elemosinas
frequēti⁹ erogem⁹ Ipsis addiciat

qd̄ nob ieiunādo et absolito absti
nēdo detrahit: cuius eas largiores
debet hr̄e q̄ ppter aliq̄ nc̄citatem
corpis siu cōsuetudine alimētorū
nō pt abstine. ut nō hoc addat
paupi. qd̄ sibi detrahit: sed ideo
pl⁹ det paupi qa sibi detrhit. ut nō
quo min⁹ pt orōes suas castiga
cione corpis adiuuare: habūdancio
rem ī corde paupis elcōsina īcludat
que pro illo possit orare De scrip
turis scis ē hoc saluberrimū aplec
tēdūqȝ cōsiliū Include miā elcōsi
nā ī corde paupis et hec p te exorab̄t.
Ammone⁹ eciā eos q̄ se a carnib⁹
abstinēt: ne vasa tanq̄ ī munda dui
dant Hinc enī loquēs ait apls
Oīa munda mūdis Quid enī
facit ī huiꝰmodi obseruacōib⁹
sana doctrina nō sit causa īmū
dicie deuitāde: Sȝ cōcupiēcie
refrenāde Unde et illi q̄ sic
a carnib⁹ tēpant ut alias escas
et difficiliores pparaciones et
pcij maioris īquirāt: multū errāt
Non enī ē hoc suscipe abstinē
ciā: sȝ mutare luxuriam Quomō
istis cōtūri sum⁹ ut qd̄ sibi
detrahūt addāt paupi: a qbus
solitꝰ ita victꝰ relinquit ut ī labo
cōparandos supꝰ augeat: Estote
igit hijs dieb⁹ et crebri⁹ ieiunā
tes. et nob paca⁹ īpendentes
et egenis largi⁹ tribuētes qui
gali cū cōcubitu hij dies postulāt
cōtinenciā Ad tēp⁹ ait apls ut
vacetis orōi et itm̄ ad ipm̄ reuer

tinnm ne tēptet vos sathanas
ppter intēpantiā vrām Nō ē hoc
arduū neq; difficile diebꝰ paucis
fidelibꝰ cōiugatis. q̊d a certo vite
articulo usq; in fine scē vidue
sustepꝰūt: q̊d cotidie scē v̄gines
faciūt. utq; in hijs oībꝰ fucat deuo
tio cōpmat elacio Nec sit gaudeat
de bono largitatis: ut bonū amittat
hūilitatis Quia vero ceīa dei bona
nō facit pdesse aliq̄. nisi vinclm
caritatis donat q̊d nob dñs p sua
pietate donare dignet q̄ viuit et
regnat ī scla sclorū amen

Dnica qrta In xl Smo
Augustini Epi.

Dilectissimi nob fides nr̄a
nos āmonet: religionis
pmere documēta hortam naq;
ieiunii q̊d ē rc̄e viuētibꝰ deuocio
nis augmētū. murꝰ fidei expug
natio prauitatis Suademꝰ ē
nō solū a cibis esse: s3 ab oībꝰ sp
vicijs abstinēdū Nolite esse
ī comessacōibꝰ pdigi vel ī ebrieta
tibꝰ arrogātes: qm̄ scriptū ē ī salo
mone Corpꝰ q̊d corrūpit aggrauat
aīam Nec nō et apls ait Carnis
curā ne feceritis ī ocupiscentijs Absti
nete vos q̊ hijs diebꝰ a secularibꝰ
curis desiderijs q; carnalibꝰ Casti
get corpꝰ ut aīa sanet Roborat
enī sps attenuata psimonijs
carne Nā deliciarū victu vita
pn̄s alit ~~agit~~ nō futura; qm̄
habūdācia rerū luxuria comitat
Auferte a vob īuidiā Simultates

maliloq̄a. detractiones et vniuer
sa semina pc̄ōrū: dissoluite
violatarū laq̄os actionū. et nodosa
calūpniatorū argumēta cassate
Prebete egētibꝰ ac domesticis
fidei mācione: cirographa iniqua
disrūpite: ut nō solū corpe. s3
ecīā spū placita deo ieiunia cele
bretis Oportet naq; elemosinarū
semīe: fructꝰ nos ppij sperare
ieiunij Scriptū ē enī Sicut
aq̄ extinguit ignē. ita elemosi
na extinguit pctm̄ Agēdū est
ecīā ut nō auaricie studio: s3
mīe cura videam ab opulentis
apparatibꝰ abstinere. Donemꝰ
tempalia pauperibꝰ: ut ppetua
nobis oīb͠ꝰ eorū munera pbeat
Nā exigui panis crisq; cōmercio
pc̄ōrū nob cōferat ipunitas
Sciēdū ē ecīā: q̊d sicud debiles
multos ita paupes fecit dñs:
q̄tenꝰ sit dim̄ rogādi necessi
tas: ut q̄ nihil horū passꝰ es
timeas ne forte paciaris Pasce
igit q̄ sanꝰ es debilē. tāq̄ vicine
calamitatis exēplū: pasce pau
perem diues. cuiꝰ forsitan porcio
nem a dño deo meo ut eū pasces
accepisti: pasce ieiuniū ne pars
eiꝰ ē sublata. detur alij largiēti
pasce fame morietē Quicūq; enī
pascēdo seruare hoīez poteris:
si nō paueris occidisti Anticipet
ecīā tacēciū desideria mediocrū
qm̄ legimꝰ. btūs qui ītelligit. s.
.c. ē p. ī. d. ma. li. e. dño Demꝰ

itaq; alimoniā egentib9 antequā
petant: ne p̄nimia necessitate
clamādo artantes nos exigere
videant. Prebeām9 eis collatorū
nob celestiū munerū uel aliquā
porcionem: ne penales ob segni
tiē feneratori nr̄o reddam9 vsuras
Cogitem9 illū diuitē q̄ ꝓpter
minas guttā aque petijt nec
accepit Recordem9 viduā illā
que i gazophilaciū duo era
mittēdo: totū quē habuit deo
obtulit victū: et nos fr̄ibus
vel q̄d nob supat: dem9 Nec
sane tristes ut ypocrite diuina
debem9 exercere mādata Sed
agam9 sp̄ gr̄as dn̄o deo nr̄o
largitatis auctori Et assidue
orantes p̄beam9 egentib9 sb̄am
vite tp̄alis: ut vitā ꝯsequām
eternam. prestāte dn̄o nr̄o ihesu
xp̄o: q̄ viuit et regnat i scl'a
seclorū Amen Dō in Passiōe

Sermo bt̄i Augustini

HEsterna die audiuim9 fr̄es
quia sub arbore quercu
Gedeon fili9 ioas tritica messem
v'ga cederet. āgelo ꝓmittēte audi
re meruit: q̄ ipse a ptāte inimi
corū dei ppl'm liberatur9 esset
Nec mirū si est elect9 ad grām
cū sub vmbra iam tūc s̄c̄e
crucis et venerabilis sapiē p̄desti
nato i carnacōis future miste
rio ꝯstitut9 feraces segetes sesibi
lia de latibulis frumēta p̄duceret
electionē sc̄orū a p̄gamētis ī anis
palee sequestraret: q̄ cū v'ga veri
tatis excuteret superflua veteris
hoīs cū ei9 actib9 deponētes:
q̄si i torculari ita i eccl'a ꝯgre
gant. Talis enī torcular est
fontis eterni: i qua celestis vite
fruct9 exundat Gedeon vero cū
audisset. q̄ p eū dn̄s plebē suā
a multitudine hostiū liberaret:
optulit i sacrificio hedū capraru
cū9 carnē sc̄dm p̄cepta angeli
et azima supra petrā posuit
et ea iure pfudit: que ~~simul~~ cū
v'ge cacumine quā gerebat
āgel9 dei ꝯtigit: de petra
ignis erupit Atq; ita sacrificiū
quod offerebat assūptū est Quod
iudiciū declaratū videt: q̄ petra
illa typū habuerit corporis xp̄i
q̄ scriptū est. bibebant autē
de ꝯsequēte petra: petra autē
erat xp̄s Quod vtiq; nō ad diui
nitatē ei9 s; ad carnē relatū est
que sicientiū corda pplorū p hem
riuo sui sanguinis mūdauit
Jam tūc igit ministerio declaratū
est. q̄ia dn̄s ihesus i carne sua toci9
mūdi pc̄ta crucifix9 ablueret. nō
solū delicta fc̄orū: s; etiā cupidi
tates animorū Caro enī hedi ad
culpā fit refert: ius ad illecebras
cupiditatū. sicut scriptū est. q̄a
ꝯcupiuit ppl's cupiditate pessimā
et dixerūt Quis nob dabit carnē
Quod igit extēdit āgel9 v'gā et

tetigit petrā. de qua exiuit ignis:
ostendit q̄ caro dn̄i repleta sp̄u
diuino pctā oīa hūane cōdicōnis
exuret. Unde et dn̄s ait Ignē
veni mitte ī terrā. Aduertit igit
vir doct⁹ et p̄sag⁹ futurorū
sup̄na misteria. Et ideo secūdū
oracula occidit vitulū a p̄re suo
ydolis deputatū: et septēnem
aliū ymolauit deo. Quo f̄co
manifestissime declarauit post
aduētū dn̄i oīa abolenda esse
gētilitatis sacrificia: solūq₃ sacrifi
ciū deo dn̄ice passionis p religiōe
p̄pli deferēdū. Et em̄ vitul⁹ ille
erat ī typo xp̄i. q̄ septē sp̄ūaliū
plenitudinē v̄tutū ut ysayas
dixit habebat. Hūc vitulū
habrahā optulit: q̄n diē dn̄i
vidit et gauis⁹ est. Hic est qui
nūc hedi typo. nūc ouis. nūc
ī vituli offerebat'. Hedi q̄d sacri
ciū p delictis sit. Ouis quod
volūtaria hostia. Vituli q̄d
īmaculata sit victima. Proui
dit g° misteriū s̄cs gedeon.
Denique trecētos elegit ad p̄liū
ut ōnderet. nō ī nūero militu
dine. s₃ ī sacrāmēto crucis mūdū
ab īcursu grauiū hostiū liberā
dū. Et tamē licet fortis esset
et fides plenioria adhuc de dn̄o
future victorie documēta que
bat dicēs. Si saluas ī manu
mea isrl' q̄admodū locut⁹ es
dn̄e. ecce ego pono lane vell⁹

in areā et si ros factus fuerit
sup vell⁹. et sup om̄ē terrā
siccitas: cognoscam. q̄ ī manu
mea s̄cdm p̄missa tua p̄plin
liberaueris. Et ita f̄cm est. Sed
adiecit postea rursus. si ros p̄fluxerit
sup totam terrā. et siccitas
esset ī vellere. Ros ī velle' fidei
erat ī iudea: quia sicud ros v̄ba
dei descendūt. Unde et moyses
ait. Expectet' sicud pluuia
eloqū meū: et sicud ros v̄ba mea.
Ergo qn̄ tot⁹ orbis īfructuoso
estu gentili sup̄sticione arebat.
tūc erat ros ille celestis visita
tionis ī velle' .i. ī iudea. Postea
vero quā oues p̄ierāt. dom⁹
isrl'. vnde puto figurā iudaici
velleris adumbratam. Oues
m̄q₃ ille fontē aque viue negarūt:
ros fidei exaruit ī pectorib⁹
iudeorū. meat⁹q₃ suos fons
ille diuin⁹ ī corda gētiū diriuauit.
Unde ē q̄d nūc fidei rore tot⁹
orbis humescat. At vero iudei
p̄phās suos et ɔsiliarios p̄diderūt:
nec mirū si p̄fidie subeūt
siccitatē: quos dn̄s de p̄phetia
ymbris vbertate p̄uauit dicēs
Mādabo nubib⁹ ne pluant
sup vineā istā. Est em̄ p̄phetica
nubes pluuiā salutaris sicud
dauid dixit. Descendit sicud
pluuia et sicut stillicidia sup terrā.
Hāc nob' diuine scripture tot⁹
mūdi pluuiā pollicebat' que

spū diuini roris rigaret orbem
sub dn̄i saluatoris aduentu Venit
ergo iam ros venit et pluuia venit
dn̄s stillicidia scīl celestia descendens
Et ideo iā nos bibim(us) qui ante
siciebam(us). et diuinū illū spm̄
haustu interiori potam(us). Hoc
ergo p(re)uidit s(an)c(tu)s gedeon qa vin
et spūalem roꝛē eaā gētes natio
nes q(ue) erāt fidei p(er)cepcioē bibiture.
Nec tamē ociose gedeon vell(us) nec
in campo posuit. nec ī prato.
Sz posuit ī area vbi messis
est tritici Messis āt multa.
operarij autē pauci. eo q(uo)d p(ro)
fidē dn̄i ī eccl(es)ia futura eēt
frueda. messis ~~fidei~~ v(ir)tutū Nec illud
ociosū est q(uod) exsiccauit vell(us)
iudiciū et rorē ei(us) misit ī peluim
ut repleret aqua. nō tamē ipse
ex eo rore pedes lauit Ille debe
bat tanti p(ro)rogatiua mysterij.
Expectabat xp̄s q(ui) sordes om(n)i(u)m
sol(us) posset abluere. Nō erat tātus
gedeon. q(ui) hoc sibi misteriū
vendicaret Nō em̄ gedeon sz
fili(us) hoīs venit nō ministrari
sz ministrare Rogo vos fr(atr)es
ut nō moleste accipiatis. q(uod)
p(ro)pter tardiores quosz et simpli
ces aliq(ua)ciens ea que dicunt(ur).
breuiter replicam(us) Qui em̄
litterati et docti sūt: de eo p(ro)picio
sine labore ītelligūt que dicunt(ur).
Reliquis vero ydiotis atq(ue)
simplicib(us) nisi breuis recapi
tulacio f(a)c(t)a fuerit: timeo ne
ex hijs que dicunt(ur). parū capē

p(re)nū Gedeon fr(atr)es dil(e)c(t)issimi typū
gessit dn̄i saluatoris Et q(uia) tre
centi s(ecundu)m grecā cōputū crucē
faciūt ita tūc gedeon ī trecētis
viris iudeorū p(o)p(u)l(u)m de crudelissi
mis gētib(us) eripuit quomodo
postea xp̄s p(er) misteriū crucis totū
gen(us) hūanū de p(otes)tate dyaboli
liberauit Torcular enim vbi
messem terebat. p(ro)pter assiduas
tribulacioēs eccl(es)ie typū
gessit Messis que cedebat(ur)
xp(ist)ianū p(o)p(u)l(u)m significauit.
quē adueniens xp̄s v(ir)ga disci
pline uel baculo crucis sue a
paleis .i. a p(e)cc(at)is oīb(us) separauit
Nā et āgel(us) ille q(ui) venit ad eū
et ipse ī typū dn̄i saluatoris
accipit(ur) Arbore sub qua stetit
et v(ir)gā quā tenuit crucē sig
nificasse manifestū est Petra
illa sup(er) quā gedeon optulit
holocaustū xp̄s erat Sic em̄
ait ap(osto)l(u)s. petra autē erat xp̄s
Hed(us) ille qui oblat(us) est gen(us)
hūanū peccatis obnoxiū desig
nauit Q(uo)d vero āgel(us) v(ir)ga sua
tetigit petrā et exijt ignis
et cōsūpsit hedū illū. crux tetigit
xp̄m. et de petra que erat xp̄s
ignis exijt caritatis qua hūani
generis p(e)cc(at)a cōsūpsit De ipso
em̄ ver(us) gedeon xp̄s ī ewan
gelio dixit Ignem veni mit
tere ī terrā. et q(uid) volo nisi
ut ardeat accēdat(ur) Taur(us) vero
quē occidit et ipse dn̄m figura
bat. qui p(ro) redēptioē generis

hūam oblat⁹ est Q̄ āt septē
ānorū erat septēpliā grām
spūs scī que ī xp̄o venit signi
ficasse videt᷑ Vellꝰ ꝗd ī area
posuit et rogauit dn̄m ut ī
solo velle esset ros et ī oīm terra
siccitas. et factū est ita Et itm̄
rogauit vt vellꝰ remaneret
siccū et ī tota area esset ros
Vellꝰ significauit ꝑplm̄ iudeorū
Area āt ī toto mūdo ꝑplm̄ oīm
gētiū Et a p̄mo tp̄e ros v̄bi
dei ī sola iudea fuit: et totus
mūdꝰ ī siccitate remāserat
Ideo p̄mū ros ī velle venit. et
area sicca fuit. Postea v̄o cū
iudei xp̄m dn̄m occiderūt ꝑ
passionis iniuriā. expssū est
vellꝰ et remāsit iudeorū ꝑpls
siccꝰ et aridꝰ. et ī tota area ī in
vniuerso mūdo ad gētes oīs
nō solū ros. sꝫ etiā pluuia v̄bū
dei et aplōrū flumīa ꝑuenert
Denicꝫ vniuersa terra q̄si area
rore grē spūalis irrigat᷑ etiā
et ī felix synagoga ab oīm hūore
uel pluuia diuini v̄bi sicca remā
sit et arida Vt ꝗ° spūalis
pluuia et ros diuine grē p̄ueniēt
in nobꝫ: Oīa que p̄dicant᷑ salubriter
cogitādo et nobꝫ inuicē colloquēdo
velud mūda aīalia rumiuemꝰ
ut vtile succū. vnde aīa nr̄a
ī etēnū possit viuere possimꝰ
hr̄e Et talibꝰ delicijs saciati
cū ꝓpha dicēt mereamꝰ: q̄ dulcia
faucibꝰ meis eloq̄a tua domine

Sed tūc ī nobꝫ dulcedo v̄bi dei
poterit ꝑmanē: si silꝰ etiā alijs plena
et ꝑfecta caritate frequēcꝰ referēdo
voluimꝰ īgerē: ut nō solū de nr̄a
sꝫ etiā de aliorū salute. lucra nobꝫ
spūalia possimꝰ p̄uidere: Auxiliāte
dn̄o nr̄o ihū xp̄o cui ē honor et
īperiū cū p̄re et spū scō ī scl'a scl'orū
amen

Dn̄ica alleg̃ in xl Sermo bt̄i augustini

Modo cū diuina lcō legēt᷑
fr̄es kmi audiuimꝰ q̄ cūte
btō elyseo cū filijs ꝓpharū ad iorda
nem fluuiū dū sibi ligna cede
rent cecīderit securis in aquā et
ille de cuiꝰ manu corruit clamauit
ad btm̄ helyseū Heu dn̄e mi et
hoc ipm̄ mutuo acceperam Post
hec ī loco ubi securis illa corruerat
btūs helyseꝰ misit lignū / et natauit
ferrū Helyseū fr̄es dilectissimi
typū h̄uisse dn̄i saluatoris frequē
ter caritati vr̄e suggessimꝰ Sꝫ
et ī puo q̄ erat de filijs ꝓpharū.
cui securis de manu lapsa est.
nō īcongrue xp̄s dn̄s itelligit᷑
Securis illa que ceciderat: adā
siue totū genꝰ hūanū signifi
casse videt᷑ Tenebat ꝗ° filiꝰ
ꝓpharū securī ī manu sua: et
dn̄s et saluator nr̄ hūanū genꝰ
q̄d creauerat tenebat ī manu
potētie sue Sꝫ quomō securis
illa de manu ꝓphe ī ꝓfūdū corruit:
ita et genꝰ humanū de manu
dei oīpotētis ꝑ supbiā se excussit.

et cecidit et in fluuium luxurie
vel omnium peccatorum gurgitem se
submersit. Securis ergo illa in
profundo iacebat: quia genus humanum
mole criminum abyssum infelici
ruina corruerat. sicut scriptum
est. In limo profundi. Et iterum. Deueni
in altitudinem maris et tempestas
dimersit me. Fluuius enim ille ubi
securis cecidit significat presentem fluentem et
fugitiuam et in abissum descendentem
voluptatem ac luxuriam huius seculi.
Fluuius enim a fluendo nomen accepit.
Et quia omnes peccatores transitoriis
voluptatibus inherentes fluere
dicuntur: ideo securis ille in fluuio
et in limo iacebat oppressa. Veniens
vero helyseus misit lignum et natauit
ferrum. Quid est lignum mittere et
ferrum in lucem producere: nisi patibulum
crucis ascendere et de profundo inferni
humanum genus redimere. Ac de omnium
peccatorum limo per crucis misterium
liberare. Postquam vero natauit
ferrum misit manum propheta. et recepit
illud et rediit ad utiles usus domini
sui. Ita et de nobis factum est dilectissimi
fratres. qui de manu domini superbiendo
cecideramus. Per crucis lignum
iterum ad manum ut domini potestatem redire
meruimus. Et ideo quantum possumus
cum ipsius adiutorio laboremus: ne
iterum superbiendo de manu domini corruamus.
Et quia illis precedentibus bonis
meritis de tenebris producti sumus
ad lucem. De morte ad vitam renouati.
de multis erroribus ad viam reducti:

curramus dum lucem habemus: ne per te-
peitas salutis tempora negligamus.
Nec nos delectet huius mundi male-
dulcis et nimium periculosa leticia:
ne iterum de operibus sceleris. et de iniustic-
ia casi de manu domini corruentes
ad luxuriosum mundi huius fluuium
recurramus et omnium peccatorum limo.
infelici iterum ruina mergamur. Sed audia-
mus apostolum dicentem: Si resurrexistis cum
Christo que sursum sunt sapite. ubi Christus
est in dextera dei que sursum sunt
querite. Quare dicit si resurrexistis:
nisi quia cecideramus. Et alibi idem
apostolus. Surge inquit qui dormis. et
exurge a mortuis: et illuminabit
te Christus. Iam ista omnia fratres karissimi per sacramentum
baptismi in nobis impleta sunt. Et ideo
quantum possumus deo auxiliante agere
studeamus ut nobis beneficia dei non ad
iudicium pariant sed profectum. et ita
dulcedinem caritatis ac puritatem
corporis teneamus: ne in nobis dei sacra-
menta patiantur iniuriam. Si enim verum
est. immo quia verum est quod dicit
apostolus: quia templum dei sumus. et spiritus
dei habitat in nobis. quotiens aliquid
peccatum aut cogitando. aut loquendo.
aut operando. causa perficimus templum
dei destruimus: et ei qui in nobis habitat
iniurias irrogamus. Et ideo si quis
in se templum dei aut turpibus cogitatio-
nibus sordidauit. aut luxurioso
sermone polluit vel quibuscumque
criminibus. Forte iam usque ad fundamen-
ta destruxit. cum tempus est cum dei
adiutorio studeat reparare perdita:

erigere lapsa . destructa construere : ut
cum dies iudicii venerit Si coro-
nam non potest accipere . vel ad parvorum
mereatur indulgentiam per humilitatem
quae nobis est satis necessaria videor
suggessisse Nam medicus ille caelestis
conpunctis paenitentibus et elemosinas
largius facientibus . non solum veniam .
sed etiam coronam repensare consuevit
Ergo fratres karissimi et si neglegentes
tamen qualescumque pro civitatis a domino
constituti . quod vobis expedit audire .
et mihi oportet dicere : nisi non
quantum debeo vel quantum possum sug-
gero : clamo admoneo . qui contemp-
nit praedicationem timeat iudicium Nullus ex
vobis se ante tribunal Christi excusare
poterit . non se fuisse admonitum ut
cum dei adiutorio omnibus vitiis resiste-
ret . et virtutibus operam daret :
et quia vobis quid vitare vel fugere
debeatis . frequenter ostensum est . et
quid agere vel expetere debeatis . assidua
praedicatione monstratum est : Sic deo
auxiliante agite ut vobis admoni-
tio nostra magis ad praemium quam ad
iudicium ante tribunal iudicis aeterni
proficiat Et quia iam tempus advenit
ut conpetentibus symbolum tradere debea-
mus : quicumque filios aut filias excepturi
estis in baptismo Scitote vos fide-
iussores pro ipsis apud deum esse futuros
Et ideo iam nunc eos docete symbolum
parare : ita ut qui seniores sunt .
per se reddant . Pro parvulis vero
qui eos excepturi sunt . aut per se ipsos .
aut per alios reddi faciant Qui aliter
fecerit : noverit se grandem verecundiam
esse passurum Et ipsi quos excepistis .
postquam baptizati fuerint : semper illos
castigate . ut caste et sobrie vivant .
Iustitiam diligant . furtum non faciant .
nec falsum testimonium dicant Stateras
dolosas . et mensuras duplices : quasi
venena diaboli . fugiant . auguria
non observent Non solum a periurio : sed etiam
a iuramento abstineant Virginitatem
usque ad nuptias servent : mendacium
et ebrietatem quasi inferni foveam fugiant .
Haec omnia et his similia fratres filios vestros
et qui de vobis nascuntur : et quos in bap-
tismo excepistis frequentissime docere
debetis Sed si vultis bene docere .
et vos ipsi cum dei adiutorio hoc
custodite : quia ille bene docet . qui
hoc quod fieri praecipit . non solum verbis .
sed etiam exemplis ostendit Ante omnia non
solum filios . sed omnem familiam vestram
symbolum memoriter tenere praecipite :
quia satis tepidum et neglegentem
christianum se esse demonstrat : qui
symbolum parare familiae suae non
ordinat Nec se excuset aliquis
quod memoriam ad parandum non habet Cum
enim multi quod peius est . et viri et
mulieres cantica luxuriosa . et
ad suam et aliorum perditionem memoriter
teneant : qua fronte non erubescunt
dicere . quod pauca verba symboli
parare non possunt Sed credimus de
dei misericordia quod ita et vos
ea quae a nobis praecipiuntur observare

dignemini et filios vros nō solū
vbis. sʒ etiā exemplis ad ea que
iussa sūt pūocare debeatis ut
nō p negligentia reatū incurrerit
sed pro sēā et iusta cōuer[redacted]sa
tione ad eterna possitis beati
tudinē puenire Quod ipse pstare
dignet̄. qui cū pre et spū sō
viuit et regnat ī sc̄la sc̄lorū
Amen

In ultima ebd' xl. Smo aug

Ecce fr̄es dilectissimi. iā deo
ppiciā dies remissionis ī pxio
sūt: et q̄si ideo boni et pfecti
eccl'ie filij. cū dei adiutorio vros
aīos ppārate. et quātū potestis
laborare cōtendite. ut illa sēā
sollēpnitate paschali. ita sint vrā
cenmia moderata vel sobria: ne p
intēpantie morbū desiderabil'.
illa et sēā festiuitas nob' cōuerta
ī luctū Si eni p' sēām abstinētiā
inmietas cibi uel pot̄ surrepserit:
statī spinas libidinū germinabit
et castitatis fruct'. quos p totā
q̄dragesimā fideliter accepistis:
p carnis luxuriā subruit ꝛ euertit.
Et quia fide et deuotione vrā scio.
q aliq̄s neophitos reuocati estis
ad cōuiuiū vrm. admone vos pter
et cōtestor. ut eos. nec ad bibendū
ampli' quā oportet quisq̄ vrm
aut horte aut cogat: ne stolam
baptismi. quā p grām domi celestis
accipe meruert p crapulā et
ebrietatē polluē videant. Sʒ
magis etiam et vos sobrij esse i et
sp q bonū est et iustū. ī vobis qui

uis loqui debetis. et aliquid de
scripturis quod ad salutē aīe ptinet
nobis ī uicē dicere: ut cū vos alba
tos illi taliter affectos voluāt imitari:
vobiscū mereant' ad eterna btītu
dinē puenire Sicut eni q̄ neophitis
exēplū male cōuersationis ostenderit
et pro se et p illis ī die iudicij reddi
tur' est rationē: econtrario q̄ illos
ad bonū op'. et verb' admonē et
opib' suis voluerīt puocare dūpli
cia ī eternū pmia merebūt. dn̄o
remūnerāte ppere licet nos
fr̄es kmi credam' deo ppitio
puritatē cordis et corpis ī paschali
sollēpnitate fideliter custodire:
tamē pro nr̄o amore et paterna
sollicitudine psumēs de vrā cari
tate. illud q frequēter admonju
ī cepiut. Suggero ut castitatē q̄
ut credim' p totā quadragesimā
p amore dn̄i custodistis usq ad
finē pasche auxiliante dn̄o cōser
uetis: ut ī tota paschali sollēp
nitate mūdo corde et casto corpe
cōtra nullū hoīez odiū ī corde
tenētes. et ad altare dn̄i libero
aīo accedere. et corp' ac sāguinē
ei' nō ad iudiciū Sʒ ad remediū
aīe vrē possitis cōsciencia secura
suscipere Quod ipse pstare dignet'
qui viuit ꝛ regnat

In Sab' pasche Smo b' aug

Dominum nr̄i ihū xpi salutare
et honorabilē sollēpnitatē
sua fauēte clemēcia. Fr̄es kmi
fideliter venerem' Pietatēq ei'

ī effabilē admirem⁹. qui nō solū
nrē redēptiōis causa diuersarū
īfirmitatū genera subijt: Verū
eciā sacri cult⁹ ritu p diuersas
festiuitatū gr̄as eterne beatitu
dinis nob̄ efficat causas: ut licet
post multū inercie sompnū. nō
tam īuiti q̄ volūtarij scē religio
nis dulcedine puocāte magnarū
sollēpnitatū aduētu suggerere
ꝯpellam̄. Expergefacti itaq
libēter de sompno inercie surga
m⁹. et noctē hāc scām pasche
letant̄ ducam⁹. in qua nocte
magnū pascha magnis deuote
mētis desiderijs sollēpniter cele
brem⁹. nō ī fermēto veteri. neqꝫ
ī fermēto malicie aut neq̄cie
Sꝫ ī azimis sinceritatis et
veritatis hoc est amaritudīe
malicie hūane. Atq̄ eīn hūa
nū solū. sincerū nō est Sꝫ sinc
ritate diuine scītatis. que est
castitas. hūilitas. bonitas.
misericordia. hūanitas. iusticia.
lenitas. paciencia. scītas. pax.
benignitas Hec massa scītatis
xp̄iane: quā hūane malicie fmētū
corrūpit. hoc est. libido. supbia.
īuidia. iniq̄tas. auaricia. īēpe
rancia. inedacia. discordia.
odiū. vana gl̄a Que oīa alie
na esse a nob̄ volt scs paulus
dicēdo: nō ī fmēto malicie veteris.
letitia nr̄a xp̄i pascha sit Nob̄
eīn et p nob̄ xp̄s nascit̄. patit̄.
resurgit: ut uita p ipsū renas
cam̄ ī tribulacionib⁹. et cū
eo ī v̄tutib⁹ resurgam⁹ Oīa
eīn p ipsū ī hac nocte restau
rata sūt In hac quippe nocte
quasi p̄mitie resurrexit et
nob̄ oīs p⁹ eū In hac g° nocte
captiuitas soluit̄: vita ī adā
amissa restaurat̄ In hac nocte
p̄tholplaustq antiqu⁹ pegrin⁹
rediit ad padisi patriā. xp̄o cherubin
mouente Ab hac eīn nocte
dominice resurrexionis padisꝰ
patet: nulli claudit̄: nisi a se
ipso. nulli apit̄ nisi a xp̄o Redeat
g° credam⁹. q̄ nunq̄ desinit. ascēdat
qui sꝑ cū p̄re fuit Iam eīn credim⁹
vitā mori p nobis Quomō tamē
vita morit̄ ? Credim⁹ mortuū
et sepultū resurgētē ascēdētem
cū p̄re: tamē et cū spū scō ī trini
tate sꝑ manētem Dū phase qd̄ e
pascha trāsit⁹ ītelligit̄. siue trāscensa
xp̄i sāguine nos ꝯsecrem⁹ et ꝯsig
nem⁹. ut a vastatore mūdi trāscen
dam̄: et a morte ī multos grassātā
defendam̄ Cunctis eīn trāscēdit̄:
hij saluāt̄. Parat̄ mirū qb⁹
x̄ sāguis īhesit: nullis diabo
licis pluuialib⁹ ymbrib⁹ īmea
biliū gutturnarū humectatus
neqꝫ ablactat⁹ Ideo nob̄ quoqꝫ
sic īhereat xp̄i sāguis. hoc est
signū mortis ei⁹. q̄ sup nos

sciat īteg̃rū q̄ n̄ nob morim̄ et
viuim9. qui p̄ nobis mortuus est
Respergit em̄ q̄dāmō nos xp̄i
sāg̃uis q̄ñ mortificationē ei9
circūferim9 ī nob: ut mllis mor
taliū voluptatū pluuijs siue
tēpestatū sclariū ymbrib9 a nob
tergat. Sz sup̄ nos sicnus: nobis
sp̄ īhereat Asp̄sor q̄ nos tingat:
nō tātū tingat. sed suo signo
mortificatos p̄ ōmīa mēbra nos
suo sāg̃uine totos x̄r p̄fūdat.
ut cū q̄si crucifigio nos suo sāg
uine lauare p̄t qui crucis sue
signū ī textib9 nostris īp̄mit.
ut a morte mūdū vastātē tūs
dendo defendam. et diuinitatis
sue fulgore descēdēti a nō suis
cū suis cōgregem ad celū ip̄o
donāte. qui cū patre et sp̄u scō
viuit et regnat de9 ī scl̄a sclō
rum Amen

De muliere samaritana s͛ d͛ui

In lectione ewangelij īfir
mitatē hūani generis susce
pisse dñm ihesū xp̄m plenissime
nobis scs ewāgelista demōstrauit
Siquidē cū dixisset venisse dñm
ī ciuitatē samarie. que dicit
sychem. iuxta prediū q̄ dedit
iacob ioseph filio suo ī quo p̄dio
erat fons iacob: addit Ihs igit
fatigat9 ex itinere. sedebat sic
supra puteū Venit dñs nr̄ ihs
xp̄s ad p̄diū: q̄ scs iacob ioseph
filio suo dereliquerat Quod p̄diū nō

tā ioseph quā xp̄s arbitror derelic
tū: cui9 figurā scs ioseph p̄riar
cha portauit. quē verg sol adorat
z luna et omēs stelle bndicūt Ad
hoc p̄diū io venit dñs ut samari
tani. q̄ hereditatē sibi p̄riarche
isrl' vendicare cupiebāt agnosce
rent possessorē suū et cōuerterēt
ad xp̄m. q̄ legitim9 p̄riarche ē
fact9 heres Ihs igit fatigat9
ex itinere: sedebat sup̄ puteū
Videte diuersitatē mīsterij Impetū
ap̄los credebat īsp̄ū. ī morte posit9
nō solū cōfortabat eos Verū eciā
glam hūs p̄pam demōstrabat.
ī samaria cōstitut9 fatigat9
ex itine sedebat sup̄ puteū Nūq̄
dei v̄tus poterat fatigari? Nō
vtiq̄ sz fatigabat q̄ fidelē p̄p̄lm
īvenire nō poterat Tūc igit fatiga
xp̄s. q̄ñ nullam v̄tutē ī suo
p̄p̄lo recognoscit. Hodieq̄ fati
gat eū īobedientia nr̄a: fatigat
eū īfirmitas nr̄a Infirmi em̄
sum9: q̄ñ nō ea que fortia sūt
atq̄ p̄petua. Sz tēpalia et caduca
sectam. Bene ait sedebat. Sede
bat sup̄ puteū et nō requiesce
bat: quia ī samaritanis nō potuit
requiescē Et hora inquit erat q̄si
sexta Sexta die de9 de limo hom
nē formauit Sexta hora venit
samariā visitare: ut si ī eū sama
ritani crederēt: ip̄e ī eis ī sp̄et
requiescē. ut verū illud q̄uietis
sabbatū celebraret Sedebat ergo

dn̄s sup puteū Et veīt samaritana
mulier haurie aquā Magnū
misteriū venit mlier ad puteū
et fontē: q̄ nō spauit īuenit
Dicit ad eā dn̄s Da mihi bibē
bon⁹ dn̄s ultro se offert nō que-
renti: ut ɔpleat̄ ꝓphetiū illud
Palā apparui nō querētib⁹ me.
Inuēt⁹ sū ab hiis q̄ nō īterroga-
uerūt nomē meū Petit bibere
dat⁹ Sedit sup̄ puteū: ut ī
altitudīe nō queram⁹ aquā Sȝ
de eo fonte qui sup̄ omēs aquas
est. salutaria nobis pocula hau-
riam⁹ Cuius ē fons nisi dn̄s
nr̄ ihesus xp̄s. cui dicit̄: qm̄ apud
te ē fons vite. et ī lu. t. vi. lu.
Bon⁹ fons qui nos de hui⁹ vite
refrigerauit incendio et īunda-
cione sua ariditatē nr̄i pectoris
tēꝑauit Unde et mulieri dicit̄
Si scires donū dei et q̄s est q̄ dicit
tibi. da mihi bibere: tu petisses
ab eo et dedisset tibi aq̄ viuā.
Si em̄ desideraret nunq̄ cōtra
se baptismi sacramēta differrēt
Ipsi igit̄ de se ꝓnūcāt et vite
sue testīoniū ꝓdūt. q̄uiꝺes
nolūt tardi⁹ baptizari ut flagi-
cia et scelera mlta ɔmittāt Noli
differre o hō remedia salutis
tue. q̄a nescis qn̄ a te tua aīa
repetat̄ Denicꝫ samaritana
ignara misterii dicebat Dn̄e necꝫ
hauritoriū habes: et pute⁹ alt⁹
est Ante aduētū dn̄i. et pute⁹ alt⁹

erat: et sine hauritorio aquā
sibi un⁹q̄sqꝫ haurire nō poterat
Uēit dn̄s fons viuus ut uniuersoꝝ
corda dilueret sitim extingweret.
pectora sacīaret. nō querēs hau-
ritoriū Sȝ ultro se infūdens
mētib⁹ singulorū Et addidit
Omīs q̄ biberit ex aqua hac.
sicīet iterū Qui aūt biberit ex
aqua quā ego dabo ei nō siciet
ī etnū: Sȝ fiet ī eo fons aque
salientis. ī vitā etnā Unde
baptisma docet/ quia post īgressū
eterni fontis. et celestis poculi
saciem: quecꝫ mīm sitire nō patit̄
Et ideo nos q̄b⁹ tāta bn̄ficia nullis
p̄cedētib⁹ meritis ꝓstitit. diuina
misericordia: c̄ptū possum⁹. cū
ipsi⁹ adiutorio laborem⁹. ut tāte
pietatis gr̄a nob̄ nō iudiciū pariat.
sȝ ꝓfectū: Qz ip̄e ꝓstare dignet̄.
cui ē honor et gl̄a ī scl̄a sclo̅rū
amen In Octaua Pasche
Sermo bti augustini
SEd induite uos dn̄m ihm̄
xp̄m: et carnis curā ne faciatis
ī ɔcupiscētiis. ut et vitā īduatis
q̄ sacramēto īduistis Quicūt em̄
ī xp̄o baptizati estis: xp̄m īduistꝭ.
Facti em̄ estis/ oīa ossa ur̄a dicāt
quis similis ti ? Nō em̄ digne
cogitari p̄t ista dignacio Nōne
oīs h mo sensus ꝗ deficit. uērsse nob
ɔstitutā gr̄am nō p̄cedētib⁹ meritis ?
Et ideo gr̄a quia gratis data est.
Quā gracias ? Ut sitis mēbra

? Nō omēs sciūt donū dei: q̄ nō omēs desidāt
aq̄ viuā

mēbra xp̄i: si cogitetis qd̄ facti estis

In oct. pasc. [illegible]

filii dei. ut sitis fr̄s vnici. sicud
ille vnicus est. Vnde vos fr̄es. q̄ia
mēbra xp̄i estis ad moneo Audiāt
me q̄b9 insc̄di estis hodie. Timeo
vobis nō tātū a paganis. nō tātū
a iudeis. nō tātū ab hereticis:
quātū a mal' catholicis. Eligite
vos ī ppl'o dei quos imitemini. Nā
si turbā imitari volueritis: īter
paucos angustā viā ābulātes
nō eritis. A rapinis. a fraudib9
a piuriis abstinete: gurgites
ebriositatū repellant a vobis
fornicationē sic fugite quomō
morte. Morte nō q̄ aīam soluit
a corpe: s; vbi aīa sp̄ ardebit
cū corpe. Fr̄es mei filii mei.
filie mee. sorores mee. Scio ag̃e
dyabolū artes suas i ne q̄escere.
loqui ī cordib9 eorū. quos ad
suā p̄tē seducendo tr̄sduat. Scio
fornicatorib9 adulteris q̄ ɔtenti
nō sūt coniugib9 suis. dicit dyabo
lū ī cordib9 eorū: nō st̄ magna
carnis p̄ctā. Cōtra hāc dyaboli
susurracionē debem9 hr̄e xp̄i
ī carnacionē. Hoc ē unde xp̄ianos
decipit per carnis illecebrā ī cū
cis facit leue q̄ graue est. Sed
mēciēdo nō vere faciēdo. Quid
p̄dest q̄ia sathanas facit leue: q̄d
xp̄s ostendit graue. Quid p̄dest q̄ia leue
dicat dyabol9: q̄d graue ē dicat
deus: Illud est q̄d dixit ī padyso.
nō morte morieris. Deus eni
dixerat qua die māducaueritis
morte moriemini. Illi aūt ɔtep
nētes dn̄m p̄ceptorē passi sūt dya

bolū p̄emptorē. Decit inimic9 et ait
Nō morte moriemini: s; apient
ocl'i vr̄i et eritis sicud dii. Di
missa ē minacio dei: et audita ē
p̄missio dyaboli. Nūq̄ p̄fuit.
q̄ia mulier dixit: serpēs decepit me.
Nūq̄ valuit excusacio v'. Nōne secuta
ē dāpnacio v'. Ideo uob' dico fr̄es mei
filii. qui habetis vxores. ut nihil
aliud noueritis. Qui nō habetis si
uirg̃ (?) uoltis integros vos seruate ad
eas: sicud eas ip̄i uoltis ītegras ad
vos venire. Qui cōtinēciā polliciti
estis. nolite retro respic̃e. Ecce dixi
uobis. Ego absolui me. Erogatorē
me posuit dn̄s nō exactorē. et
tamē ubi possum9: ubi dat' locus.
ubi ɔcedit'. ubi sciam9 corripim9
obiurgam9 excōmunicam9 anathe
matizam9: et tamē nō corrigim9.
q̄ia neq; q̄ plantat ē aliquid. neq;
q̄ rigat: sed q̄ īcremētū dat deus.
Et mō quia loquor uobis. quia
moneo vos op9 est ut exaudiat
me de9 et agat aliq̄d ī silencio ī cor
dib9 ur̄is. Breuiter dico. et hoc
uobis cōmēdo. et fideles terreo et
uos edificabo. membra xp̄i estis
Nolite me audire apostolū audite
Tollens ergo mēbra xp̄i faciam
mēbra meretricis v'. Sed dicere
habet aliq̄s. Meretrix nō est q̄
habeo. Sed cōcubina mea est. Verū
dicis habes vxorē q̄ hec dicis. Et
ille. habeo m̄ist. Illa g° velis nolis
meretrix est. S; habes vxorē et
alia tecū dormit: quecūq; illa ē
meretrix est. Sed seruat tī forsitan

fidem. et nō nouit nisi te vnū
et nō disposuit nosse aliū Cū g°
sit casta: tu quare fornicaris r̄
Si illa vnū. tu quare duas r̄ Non
licet In gehēnam eunt q̄ hoc
faciūt Igne sempiterno ardebūt.
qui hoc faciūt Corrigāt se qui
tales sūt. cū uiuūt. subito veīt
mors et nō est q̄ corrigat. et q̄n
veniat nouissima hora nescit.
Cū dr̄ cras fit vox cor uina subito
venit Vadit et nō redit Fugite
g° voces cor uinas ne opp̄mat uos
ruina Sz uos me audite baptizati.
Vos me audite infantes regene
rati ī xp̄o Obsecro uos p nomē
qd sup uos īuocatū est p illud
altare ad qd accessistis p sacr̄mēta
que accepistis. p iudiciū futur
viuorū et mortuorū Obsecro
uos adiuro et obstringo p nom̄
xp̄i. ne imitemini eos q̄s īfideles
tales esse cognoueritis Sz ad
meliora tendite. ut sine fine
regnetis. ip̄o adiuuante qui
viuit et regnat. In dieb3
Rogationū Sermo b' augusti.

Ecce fratres kmī dies sc̄i et
spūales atq3 uite medicinales
aduenerūt Et iō q̄cūq3 vult sana
re peccatorū suorū volnera nō des
piciat medicamēta salubria Ipse
enī ī hijs dieb' nō requirat
medicū q̄ se nō sentit egrotū
Et q̄s est frēs dilcīssimi. q̄ se
in arena mūdi istiu' ita gaudeat
repugnare. ut nullū possit a
dyabolo volnus excipere. Quis
enī cōtra tot milia demonū die
noctuq3 ita stare potuit armat'
ut nūquā fuerit dyaboli calliditate
p cussus Quis enī vel cogitare vel
enūerare p̄ualeat dolos uel īsidias
hostis āntiqui de quo scriptū est.
cui nōīa mille. et mille artes nocē
di. Et iō frēs kmī. quomō ipse
ex ōni pte nos sp volnerare
conatur. ita vn'q̄sq3 nr̄m. cū
dei adiutorio cōtra illi' insidias
p̄paret. Et q̄a nos. nō solū p
dura. sz eciā p blanda conat'
eliminare elidē volnera ab ip̄o
īflicta nō solū amare Sz q̄ pei'
est eciā male dulcia frequēter expa
pim' medicamēta spūalia parata
sp habere debem'. Audiam' g°
cōsiliū Beati apl̄i et ꝯtra dya
boli insidias armis nos spūalib'
muniam' Sumite inq̄t scutū
fidei. loricā iusticie et galeā salut'
et gladiū sp̄s. q̄d ē v̄bū dei Quis
enī mali a dyabolo sustinē potit.
qui se talib' armis īstruxerit.
Cōsurgit ille cū sua infidelitate:
tu surge cū fide Ille pugnat
supbia. tu hūilitate Ille exhi
bet luxuriā. tu castitatē Apphē
dit ille neq̄ciā: tu iusticiā tene
Ille ingerit iracūdiā. tu sectare
paciēciā Ille īmittit auariciā:
tu exerce misericordiā Ille gulā:
tu abstinēciā Sic et ī ceteris reb'
sp cōtraria aduersus neq̄cias dya
boli studeam' arma pferre v̄tutū.

et aut numquam nobis: aut difficile po-
terunt illius machinamenta decipere
Et ut hostem callidissimum valeamus
opitulante gratia divina vincere:
ieiuniorum vigiliarum vel orationum
arma nos iugiter debemus providere.
Que licet nobis omni tempore necessaria
probentur esse: precipue tamen in istis
diebus quos regulariter in toto
mundo celebrat ecclesia. oportet
ut nullus se a sancto questu subducat:
nullus ecclesiam quasi celestis medici
scolam occupatus terrenis actibus dereli-
quat: nullus castra spiritualia deserat.
Scitis enim fratres dilectissimi. quia
qui terreno regi militat Si se
de acie pugnatorum timore compel-
lente subtraxerit: non solum gloriam
ut premia parata non accipiet: Sed
etiam presentis vite periculum non
evadet Qualiter ergo ille qui terrenum
regis exercitum deserit: sine dubio
talis iudicandus est. et ille qui in istis
tribus diebus Christi ecclesiam derelinquit.
Quicumque ergo sine aliqua infirmi-
tate aut aliqua certa occupacione
in istis diebus dei preceptum deseruerit:
ab illo celesti rege non premium.
sed opprobrium. non gloriam Sed igno-
miniam receptum se esse noverit.
Et qui talis est. quasi fugitivus et
desertor castrorum celestium: eternam
confusionem et dignum meritis suis
supplicium sustinebit Sed absit
fratres. ut de ~~talia~~ vobis talia suspi-
cemur Unde timens hoc potius

quam de vobis sinistrum aliquid credens
presumo suggerere Magis enim de
vestra devocione confidens credo vos
velud apes prudentissimas ad alvea-
rium Christi fideliter festinare: ut
dulcedinem spiritualis mellis ex divinis
lectionibus possitis accipere cum propheta
dicente. quam dulcia faucibus meis
eloquia tua domine super mel et favum
ori meo Et quia per totum annum fratres
dilectissimi nobis peccatorum vulnera
subrepunt: si in istis tribus diebus
fideliter ad ecclesiam currimus. et
contrito corde ut humiliato corpore
dei misericordiam deprecamur: omnia peccato-
rum nostrorum vulnera isto triduano compunc-
tionis medicamento tamquam spirituali
accepto antidoto ad sanitatem
pristinam revocantur Furiosum et saluti
anime contrarium tabule ludum velud
seminarium peccatorum: non solum in hiis
diebus. sed etiam omni tempore fugite Nemo
ociosis fabulis studeat occupare:
ne inde sibi vulnera faciat. unde
sibi parare medicamenta poterat.
Nemo in istis tribus diebus aut sang-
uinem tollat aut potionem accipiat
nisi forte hoc infirmitas nimium
periculosa compellat exceptis infirmis
quibus necesse est paululum accipere Con-
viviola nobis quadragesimali ordine
preparemus et magis psallendo legendo
et orando animabus nostris spirituales epulas
quam corporales delicias requiramus. ut
ad integrum deo vacantes et misericordiam
illius suppliciter exorantes et a cunctis

infirmitatibus sanari et a peccatis omnibus
erui mereamur. Pro certo credere debe
mus fratres, quia si peccata vestra cessarent,
statim a nobis flagella debita divina
misericordia removeret. Sic enim
ipse per prophetam promittere dignatus est
dicens: Convertimini ad me, et ego
revertar ad vos. Et iterum: Cum conversus
ingemueris tunc salvus eris. Conver
tamur ergo ad meliora dum in nostra sit
potestate remedia, et pium ac miseri
cordem dominum quem peccando irritavimus
bonis operibus ad misericordiam provocemus,
ut secundum suam consuetudinem et adversa
repellere et prospera nobis dignetur pro sua
pietate concedere. Item atque iterum rogo
ut quando ad ecclesie alvearium, sicud iam
dixi, tamquam si dulcissimum Christi favum
plena devotione concurritis, velud apes
prudentissime de diversis scriptu
rarum divinarum floribus inter se
cellulas comparent, ubi sancta et celestia
mella suscipiant. Qui vero tarde
veniunt et cito discedunt nec contenti
sunt exspectare donec divina
misteria compleantur, non sunt inter
Christi apes examina reputandi, quia
non bonis moribus spiritualia mella
conficiunt, sed per superbiam et contemptum
et sibi impediunt et ~~alios~~ alios
exemplo male conversationis evertunt.
Et ideo fratres karissimi, quicumque dominum in veritate
diligunt et ad ecclesiam cito veniunt
et tarde discedunt perseverent in opere
bono et otiosas vel seculares
fabulas velud venenum mortiferum
respuentes magis psallere et orare

contendant, et contempnentes amaritudi
nem mundi in ecclesia recreantur, unde
accipiant dulcedinem Christi. Qui vero
negligentes sunt et ad ecclesiam non
solum tarde veniunt, sed etiam priusquam
divina misteria compleantur abscedunt,
et in ipsa ecclesia otiosis fabulis vacantes
nec ipsi psallere sinunt orare alios permit
tunt, qui tales sunt, cito se corrigant
ne in eo loco sibi preparent mortem ubi
invenire vitam poterant. Ego quod meum
est admoneo. Qui despicit proinde
timeat iudicium. Dura quidem sunt medica
menta sed sanos faciunt. Dulcia
videntur mundi huius oblectamenta sed
male decipiunt. Audite ergo me fratres
rogantem, audita paterna pietate
humiliter admonentem, ut vobis deus et
in seculo hoc sanitatem corporalem, uber
tatem fructuum et peccatorum indulgentiam
tribuat, et in futuro ad eterna premia
pervenire concedat. Sic ergo divina pietas
moderetur actus vestros et animas guber
nare dignetur, ut cum tempus retribu
tionis advenerit, et ego qui vos cum
caritate admoneo obtinere merear
veniam, et caritas vestra per benignam
obedientiam perveniat ad coronam:
prestante domino Ihesu Christo.

De eodem. Sermo eiusdem

Legimus in prophetis quia cum Ninive
civitati subversio divinitus
immineret, et iuxta sententiam domini
destruendi illam tempus ingrueret,
consistentes in ea aliud non habuisse
presidium, nisi abiectis copiosis epulis
ieiunia continuata susciperent, et diacani

ambicione deposita humilitatē sc̄ paup
tatis indueret. Scilicet ut exinde
remediū pareret. Unde hijs pdicio
congrebat. Hoc ē ut irā diuinitatis
quā luxuriando puocauerūt Abstinēdo
leniret: et offensam q̄ in eos supbia
contraxerat. humilitas mitigaret. Dicit'
enī in illa tribulacioē ipse rex deposita
imperiali purpura regali ambicioē
submota. mēbra sua cilicio strinxisse.
atq; in sacco et cinē se dieb' ac noctib'
volutasse. Sapiēs g° rex q̄ sciret
quadmodū aduersa supabat: dm
humilitate vincebat. Sapiēs plāe
rex q̄ intelligeret q̄b' armis vtēt'
p tpis qualitate. Cū enī insidiāt'
illi hoīes apprehendit arma bellica:
cū irascit' illi deus arripit arma
iusticie. Sapiēs inq̄ rex q̄ pro
salute ciuiū pastorē se magis
cōsiteret' esse quā regē. Obliuiscit'
enī se regē esse vbi deū regem
oīm ptimescit: nec potēcie sue
meminit vbi potēciā diuinitatis
agnoscit. Obliuiscit' g° se regē
esse dū spiat purpurā: dū deside
ria deponit. Cilicio aūt vestit'
et sacco. ieiuniis pseuerat et oroi
b' innotat'. Mira res dū se regē
hoīm nō meminit: rex incipit
fore iusticie. Religios' igitur
princeps nō pdidit impiū: sz
mutauit. Principatū enī ante
militaris discipline tenuit: nūc
celestiū disciplinarū obtinet
principatū. Nō inq̄ pdidit impiū:
quia siue ferro siue iusticia puiū

salute p̄m' inuigilat. Prim' plane
inuigilat q̄ ut tota ciuitas ieiu
naret: famē sibi rex prim' indixit:
et salutis oīm causa pri' cepit esu
rire q̄ milēs. Necesse enī erat
ut q̄ potēcior cūctis erat: deuocior
fieret vniuersis. Exēplo igit' suo
pparat religionis: exercitū nō armis
sz sola deuocione munitū. Iubet
enī sexū omēmq; etatē a diuinis
epulis abstinē. Addit' religioso exercitu
nub': cū in tali deuocioē enā infancia
militare cōpellit'. Pietas enī credit'
in tali causa paruulis cibi substāciā
denegare. Nō enī sufficiebat ad
placandū dm peccācium satisfactio:
nisi seniorū cū pcā. puulorū,
innocēcia deploret' et fletib' alicis
delicta sua nuēt' ablueret. Ista aūt
fr̄s oīa ad cōmonicionē nrām
facta esse nemo q̄ nesciat: ut q̄ciens
cūq; tribulacionib' purgemur
ad hec psidia cōcurram'. Ut puta
aduersari' imminet inimicus
in pmptu est: ieiunem' et lugeam'.
Solēt q̄dē hoīes q̄ciens cūq; necessi
tatē arduā nimis paciūt': ad pri
mas gētes auxilij causa destinare
legatos. Nos q̄d est meli' legacio
nē ad deū p ieiunia destinem'. ab
ipso imploremus auxiliū: ad ipsū
nos corde et oroib' cōferam'. Auxi
liū enī nō aliū derogando pecierit:
sz de suis ieiunando visceribus exege
rūt. Cur enī petat ab alto: qui
intra se pōt inuenire q̄d q̄rit. Quāto
g° deo minores sum': tāto aduer

sacri nostri a nobis longius repelluntur. Oportet
igitur proximos nos fieri domino: quoniam dicit
propheta ecce qui elongant se a te domine
peribunt. Quod si a deo qui longe sunt peribunt:
utique qui sunt proximi saluabuntur.
Aliter autem proximi deo esse non possumus:
nisi ad eum ieiuniis et orationibus et elemo
sinis propinquemus. Deus enim ipse mise
ricors ieiunus et sanctus est: atque ideo
qui uult proximus deo esse debet imitari
hoc esse quod deus est. Tota igitur in tribu
latione niniuitarum ciuitas ieiunauit.
Quid in tribulatione dixi tota? Non
solum enim senes iuuenes et infantes:
sed etiam pecudes legimus ieiunasse.
Mira res. Ieiunat pro iniquitatibus peccato:
que peccati conditione non stringitur.
Unde et nos fratres karissimi temporum
angustias sustinentes omnes pariter
ieiunare debemus et iram dei
cunctorum abstinentia deplorare. Nam
quid est hoc christianos pro salute sua
non facere quod pecudes pro hominum salute
fecerunt? nisi quod stultior pecude est
qui indicto per se a sacerdote ieiunio non
ieiunat. Non ne pecus est qui non
intelligit quod illi immineat quod incubat.
Et pecus quidem uidens declinat
foueam cauet precipicia: tu autem
non uis ieiunando periculum declina
re quod terminus desperationis enim
genus est te manducare cum abstine
re debeas: tunc gaudere cum debeas
deplorare. De hac desperatione
dicit apostolus. quod a nobis auertat deus.
manducemus et bibamus cras enim
moriemur. Ieiunemus ergo fratres sine

intermissione ut hostes nostros orationibus
et abstinentia superare possimus adiu
uante domino nostro ihesu christo. Amen.

In ieiunio. Sermo Augustini pris [illegible]

Euangelica lectione fratres karissimi dum
legeretur audiuimus. Penitentiam igitur
agite: appropinquabit enim regnum celorum.
Regnum enim celi christus est: quem cogni
torem bonorum ac malorum et ut
arbitror omnium esse constat causarum.
Preueniamus itaque deum in confessione
peccati: et ante iudicium omnes animi
castigemus errores. Ad periculum autem
pertinet si nescias qualibet curatione
emendare peccatum. Presertim cum nos
causas negligentie intelligamus:
redempturos penitentiam agere debea
mus. Agnoscite dilectissimi quanta
sit circa nos dei pietas: ut admissi
criminis culpam ante iudicium uellet
satisfactione componi. Nam ideo
semper iustus iudex admonitione premit
tit: ne aliquem quidem ius seueritatis
exerceat. Non abre est dilectissimi
circa nos deus noster fontes exigit
lacrimarum: ut quod negligentia
perdidit penitentia reparet. Scit
enim deus noster non semper hominem in integro
stare consilio. Frequenter peccare
corpore: aut uacillare sermone. Ideo
penitentie uiam docuit per quam possit
et structa corrigere: et lapsa
reparare. Securus itaque de uenia:
homo debet semper suspirare de culpa.
Quamuis autem multis uulneribus
conditio humana laboret: tamen
nemo desperet. quia dominus satis largus

est: circa omēs lāguentes. n̄nc sic
bona libēter impendit Sz forte
dicat aliq̄s: nō se h̄re q̄ plāgat.
Recurrat vn⁹ q̄sq̄ ad q̄sciām
suā: et īveniet īpectore suo q̄d ipel
lare p̄m̄ Vn⁹ cordis plaga: alt̄
corp̄is laborat īiuria Vn̄ dn̄at
sup̄bia: alt̄m dehonestat dāpnosa
luxuria Vnū deturpat ebrietas:
alt̄m īflāmat cupiditas Vnū
arguit falsitas: alterū p̄ auari
ciam accusat aliena paup̄tas.
Vn⁹ p̄ effusionē sāguinis hūani
polluit: Alt̄ vilissime mulieris
amore sordidat Ad has tātas et
t̄ p̄ quas siue mētis siue corp̄is
plagas q̄modo nō est q̄ īgemiscat
ut qui dn̄o supplices lacrimas fūdat.
Nemīnē ḡ pudeat deo offerre vulnera
sua Nūq̄ ad remediū p̄uenit: q̄
curari erubescat Oēs egritudīes
alie faciliores sūt: alie difficiles
Nullū ḡn⁹ infirmitatū gen⁹ est:
quā aliquē morbū suū nolle
sanari Docet hoc lr̄e sacre Null⁹
q̄ q̄siuit remediū periit: null⁹
qui q̄tēpsit euasit Peritura p⁹
triduū niniuitarū ciuitas
erat: nisi ad penitēciā q̄fugisset
Qd eīn p̄pheta dicit Ad huc
t̄dūu et niniuen subuertetur.
Et vbū p̄uenit ad regē niniue
et surrexit de sede sua et depo
suit vestimēta sua a se et op̄uit
se cilicio et sedit sup̄ cinerem
Magna satisfactio dilectissi.
deposuit vestimēta regalia et
op̄uit se cilicio Maluit ī cilicio
euadē: quā ī purpura p̄ire Vbi
erat tūc illa regīa sublimitas:
Vt euaderet penā. sup̄bia q̄fur
git ad auxiliū hūilitatis: ut
ītelligam⁹ dilectissimi plus esse
hūilitatē quā p̄tatē Omē eīn
niniuitarū regnū tūc īteriisset:
nisi id penitencia patria seruasset
Sz ad huc addit̄ q̄ in illa niniu
tarū regnū factiōe: ut īfantes
sit et aīalia ieiunassent Sed
cur paruuli ieiunarēt: q̄ nichil
mali fecerāt: Ieiunabat vtiq̄
īnocētes ut euaderet p̄ctores:
clamabat puull⁹ ut senior nō
p̄iret Si eciā īfanciū ieiuniū
fuerat necariū: cur eciā pecudū
et iumētorū: Vtiq̄ ut penite
ciā hoīm. eciā fames p̄baret aīa
liū: et rugiētes ad deū īq̄ciūtate
q̄ ab aliquib⁹ cōmissū fuerat
ab omib⁹ solueret̄ Ita et nos kmi
frēs cōsencietib⁹ animis et q̄spirati
fide clamem⁹ ad dn̄m deū nr̄m
Illi clamabāt postq̄ offenderāt
nos clamem⁹ ne offendam⁹ Illi
clamabāt eciā post reatū: nos
clamem⁹ ne rei sim⁹. Beat⁹
dilectissimi cui timor suus est pro
flagello: q̄ nō pena corrigit.
sz disciplina Nūq̄ tormēta patit̄
qui timet ne aliq̄n paciat̄ Sed
dicet forte aliq̄s ī p̄to Cur timeā:
qui nichil mali facio: Audi
de hoc iohānē ap̄lm p̄dicātem
Si dixerim⁹ q̄ pc̄cm nō

habem⁹ ipi nos seducam⁹. et veritas
i nob nõ est. Nemo g° seducat vos
dilc̃issimi. Pessimũ gen⁹ ẽ pc̃i nõ
itelligi pc̃tm. Omnes eñ q̃dẽ agnos
c̃etes c̃mĩa sua recõsiliari dño p
penitẽciã possũt. Null⁹ magis de
pc̃torib⁹ plangi dign⁹ est: q̃ qui
putat se nõ hr̃e q̃d plagat. Multa
sũt eñ delictorũ gña dilectissimi:
et hec periculosiora quedã que
leuiora esse credũt. Illa sũt magis
noxia: que a q̃busdã estimãt nõ
esse pc̃a. Nullũ eñ malũ facili⁹
decipit: q̃ q nõ itelligit malũ
esse. Itaq3 ego nũc nõ dico de homi
cidijs. nõ de adulterijs. nõ de
malis psuasionib⁹. Absit eñ ut
xp̃ianorũ hec aliq̃s admittat:
aut si forte cõmiserit cecidisse.
aut corruisse nõ stati plangat.
Sz de illis utiq3 loq̊r que minora
videto ac leuiora credũt. Cuius
aũt c̃ra est dilectissimi: que
vel ebrietas nõ polluerit uel
ambicio nõ rapuerit uel iuidia
nõ exarserit. uel cupiditas nõ
iuaderit. uel auaricia nõ vulne
rauerit. Unde admoneo dilec
tissimi. ut iuxta q̃ scriptũ est
humiliemini uos sub illa potẽtissiã
manu dei. Et q̃ null⁹ est sine
pc̃o: nullus sit sine satisfactiõe:
quia hoc ipo q̃s nocẽs est si se
inocẽtem esse psũpserit. Potest
q̃uis culpe minoris esse: sz iculpa
bilis nemo est. Differẽcia q̃dã

inter eos est. Sz nẽo imunis a
reatu. Et iõ dilc̃issimi q̃ grauius
offenderit fideli(u)s veniã petant.
Q aũt a malis actiorib⁹ impol
luti nõ sũt orẽt ne polluãt. Pres
tante dño. **In ieiunio Sermo Augustini**

Eo tpe frs kmi q̊ bt̃q3 Jonas
Ninnivitarũ ciuitati pdica
uit credidiũ et illi tũ pfu͂ cõpũctiõe
ad pñie medicamẽta cõfugientes
tam fideliter de dei misericordia
psũpserũt. Putas q̃lis i isto iona
sensq3 tũc remãserat ista cernenti.
Ninnivitũ quãtũ de assirijs letat⁹
est: tãtũ de sua est gẽte cõfus⁹. Nin
uitas quõcũq3 laudasse Abrahe
filios mox lugebat. Pgemes
chanaan psinebat: et iacob semẽ
errabat. Hoc spũali gẽciũ inuiebat:
q̃d illic circũcisio stulta pdiderat.
Inter iudeos sabbata nuda seruãt:
et iter gẽtes integra pcepta cõplẽt.
Cuius eñ iminutis dei misteriũ
reuelauit: q̃ ab eis possit ieiunijs
statuta pena dissolui. Habuerũt
cõsiliũ de deo et de hoĩe: et dũ
nec jonã mediatẽ. nec deũ cogi
tant esse crudelẽ: et pphete credi
derũt: et de dei mĩa presũpserũt
Q nõ illa extorqueret. qua
scã puerorũ labia ama~~bil~~ milla
suspensa sũt. qua steterũt greges
uacuo psepi ieiunii. Pro ut
passa nata est: Orõ erat ut mugit⁹
aĩaliũ ut uagit⁹ ifanciũ. Habũ
dabat ibi ieiuniũ sicitas ac desor

initas ciueris . et made factis
undis sp oclis et lingua pclamas.
Ubiq charitas: ubiq castitas
et dilcõ Inter viros pax: inter
mulieres silēciū Int ancillas
et liberas differēcia nō nulla nil
gratuita Unus diuiti luctus
et paupi: et emulacõe pietas
sub uno cstituti iugo habitu erat
un9 ī cūcti: un9 ī oīb9 labor: q̄a
danda erat oīb9 una redēptio
Spabat eciam portas īferni pallida
multitudo Et illuxisset dies ubi su
tamē se uesperam nō credebāt
vidē Rursū si puenirēt ad ues
pam nō spabāt lucis aduētū
Exiuit inquit ionas foras exspec
tans qd accidit ciuitati: foris
ille cputat dies intus enumerabāt
ciuitates Sex ebdomedas ī vigiliis
ieiuniis ī fletib9 miliart Timebat
ionas ne illorū merita reū se
faceret falsitatis Ille estū sol
isti sollicitudis nō ferebāt Ille
herbarū tugurium et edere q̄rebat
bat umbraculū: Illi refrigerio
lacrimarū extinguebāt īcēdia
cīminū Et ecce ione sup caput
tegmen viriditatis exarinit
et sup crudeles inimicitas mīa
floruit et pietas pullulauit
Vidit em de9 assirios penitētes.
et sup ibritim inmue cuersio pla
cuit Stabat ionas lōge timēs
culpā subire medaci paulatī
cū securitate. tior et ī dignacio
clemēcia mutabat Resurrexit

g9 ciuitas mortua et euasit illū
quē sibi indixit īteritū Putas
ne aues illi9 tūc exisse foras
ad pphetā: et huī9 cemodi cū eo
miscuisse sermones Congratulare
nobiscū. o beate ppheta qua pre
miseri nouā īueim9 vitā: p te
pnīe accepim9 clauem Exulta
medice q̄ sanat9 ē quē culpās
curabas Nichil nobis ēs omino
meritus: nā ad uitā nos de mortis
piculo liberasti Ris te arbitrer
esse fallacē? Tu si creditū nō
fuisses: penitēciā utiq nullus egisset
Ora ecce pro pplo: qui tua pdica
cōe saluati sunt ~~Colendi~~ te susceptor (Consolet)
hospes dei spūs tuus Sit nobis
pariter festus hic dies: quo dm tuū
cepim9 cfiteri Modo p te āgeli
letant ī cel. q̄ p te hoīes saluāt
ī terris. Imitem et nos fr̄es kmi
pniam inmutarū et sic pcīis nr̄is
deo auxiliāte renūciem9: ut nūq
ad luxuriosas cōcupiscēcias redeam9
Nō sint ī nobis simulata nec ficta
suspiria: sed cū ingēti rugitu sic
~~sic~~ curā pcīis. studeam9 adhibē
pteritis: ut sp sim9 solliciti de futuris
Si em ad penitēcie portū fideliter
hūiliato et cōtrito corde cōfugim9
ad eterna gaudia feliciter veniem9
Quod dn̄s p sua pietate pstare
dignet Qui vi et regnat ī sc̄la d9

Trinitatis Sermo Augusti.

Auere igit et eterne beatitu
dinis gaudia quisq̄s puenire
desiderat: ~~debet~~ debet pricipali

atq̧ ī dubitātā fide credē. deū pr̄em.
deū filiū. deū sp̄m sc̄m. idest sc̄am
atq̧ ineffabilem trinitatē. unū esse nālit̄
deū. De quo p̄ moysen locutꝰ est dn̄s
p̄plo suo dicēs Audi isrl' dn̄s deꝰ tuus
deꝰ vnꝰ est: et dn̄m tuū adorabis
et illi soli seruies Verūptamen
q̄ā istū vnū deū qui solus est
uerꝰ et naturaliter deus. nō
patrē solū. nō filiū solū. nō
sp̄m sc̄m solū. s; sit patrē et
filiū ⁊ sp̄m sc̄m credē debemꝰ.
Ideoq̧ cauēdū est ne sicud patrē
et filiū et sp̄m sc̄m vnū esse deū
quātū ad naturalē p̄tinet unitatē
vitatē dicimꝰ. sicud eū qui pat̄
est eūdē ī p̄sona filiū uel sp̄m
sc̄m dicere audeamꝰ: aut p̄sonā
filij dicē p̄sonā p̄ris. aut filij
q̄ oīno nephas est dicē uel credē
Sed p̄sonā p̄ris aliā esse aliā
filij aliā sp̄us sc̄i vnū tamen
esse deū ī tribꝰ p̄sonis S; ī vna
essencia ī vna quoq̧ oīpotēcia
et maiestate ī oīmoq̧ eo equali
tate credere et ↄfiteri fides est
q̄ sc̄i et elc̄ī dei ab inicio patri
arche atq̧ p̄phete de īcarnacōe
filij dei diuinitꝰ acceperūt: quā
eciā sc̄i ap̄li ab ip̄o dn̄o ī carne
posito audierūt. et sp̄s sc̄i magiste
rio instructi: nō solū sermone
p̄dicauerūt: verū eciā ad īstruc
tionē saluberrimā posterorū
scriptis suis indiciū reliquerūt.
Hec unū deū p̄dicat trinitatē
patrē et filiū et sp̄m sc̄m. Tri
nitas una nō eēt Si una p̄sona
dicerēt: pater ⁊ filiꝰ et sp̄us sc̄s
Rursꝰ trinitas quidē uera
esset Sed unꝰ deꝰ trinitas ip̄a
vera nō esset: si quēadmodū
p̄r ⁊ filiꝰ et sp̄s sc̄s p̄sonarū
sūt pietate abīuicē distincti sic
fuisset naturarū q̄ diuersitate
distincti S; q̄a in illo vero vno
deo sc̄ā trinitate. nō solū qua
vnꝰ deꝰ est: S; eciā q̄ trinitas
ē. ī natura tamē unꝰ deꝰ est
Et p̄ hāc vnitatē naturalē totꝰ
p̄r ī filio et sp̄ū sc̄o. ē totꝰq̧
filiꝰ in patre ⁊ sp̄ū sc̄o est. et sp̄s
sc̄s totꝰ ī patre ⁊ filio est Et deꝰ
ubiq̧ totꝰ S; plenꝰ est p̄fectꝰ. nō ē locꝰ ubi deus
et q̄a nō ē deꝰ Vnde ~~dicat~~ dicit
si ascendero ī celū tu illic es Si
descendero ad īfernū ades. Nullꝰ
eñ horū extra qualiꝫ ip̄orū est:
q̄a nullꝰ eorū alterū p̄cedit eternitate
aut excedit magnitudinē.

De decimis dandis Sermo beati Augustini Ep̄i

SI nō dederimꝰ res alienas decimas
ī uasimꝰ Et q̄a natalē iōis
baptiste uēturū cū gaudio cupi
mꝰ celebrare sicut et reliq̄s festi
tatibꝰ supueniētibꝰ ante plures
dies castitatē ⁊ honestatē oēs
ōmino custodiāt: ut festiuitatē
illā possint cū gaudio celebrare
et ad altare dn̄i cū libera ⁊ secura
ↄsciencia mereāt̄ accedē. Hoc
eciā de p̄cor et p̄ tremēdū diē iudicij
uos adiuro ut oēs vicinos uros
omnes familias et cūctos ad uos
p̄tinētes cū zelo dei seuerissīe casti

getis: nec null9 ī festiuitate sc̄i ioh̄is
aut ī fontib9 aut ī paludib9. aut
ī fluminib9 noctib9 aut matuti-
nis horis lauari p̄sumat. q̄a
ista īfelix ꝯsuetudo adhuc de pa-
ganorū obseruaciōe remāsit. Cū
nō solū anime. sed q̄d peius ēciā
corpa frequētissime ī illa sacrilega
leuacioē moriant: uel corpis
mortē timeāt. cū de aīe sue salute
nō cogitāt. Sed credim9 de dei
mīa q̄d castigantib9 nob aut
pauci aut forte null9 de reliquo
audebit admittere. Eciā et hoc
admonete fr̄es ut cātica turpia
et luxuriosa castitati et ~~hones~~
honestati inimica familie u̅re
ex ore nō ꝓferāt. q̄a nō ē iustū ut
ex illo ore ubi eucharistia xp̄i īgre-
dit. cāticū luxuriosū et amatoriū
ꝓferat. Hec em̄ si scd̄m u̅ram ꝯsue-
tudinē libēter auditis et xp̄o auxi-
liante implē contēditis. et ī hoc sc̄lo
sc̄orū sollempnitatē mūdo corde et
casto corpe cū gaudio celebratis.
et ī futuro ad ip̄orū sc̄oꝝ ꝯsorciū
feliciter venietis adiuuāte dn̄o.

In festo Pet' ⁊ pauli. Sermo Aug9

Natalem beatissimorū aplōrū petri
et pauli hodie celebrātes fr̄es
kmi: diuersis epul' nos reficere
debem9 et tātā festiuitatē magna
leticia celebrare. Quis em̄ taliū
virorū sollempni tp̄e nō magnos
sibi exhibeat apparatus. Ut quo
pl9 expenderit pl9 se aplōs amare
ꝯfirmet. Verūptamē nō ē op9 ꝓ
sūptu ad refectionē u̅ram: nā natali
suo sc̄s petr9 ip̄e nos reficit. Est
em̄ corp9 refectiū: uase cp illi de celo
esurienti delatū ē. Agit' q̄ esur'
sicut petr9 reficit' ip̄e cū petro.
Ut quid g° nobis p̄parami9 ip̄ū
prādiū cū apli fertulo saginem'.
Cur nobis īq̄ram9 terrenas eplas
cū celestes copias habeam9. Dicit
em̄ sc̄s lucas ī actib9 aplōrū. Post
orōnē esurienti petro circa hora sexta
apto celo uas q̄ddā splendidū velud
lintheū fuisse delatū ī q̄ erāt oīa
quadrupedia et reptilia et uolati-
lia celi et dixisse dn̄m ad eū. Surge
petre ⁊ māduca. Et ecce petr9 qui
dicit alibi. aurū et argētū nō est
mihi. nūc quiuis ei9 vasculū sple-
didi9 est argēto: et q̄ ꝓpter xp̄m
argēti stipem refutasset. ꝓ xp̄m
nitore dicat'. Prāsuro igit' petr°
desunt ciborū apparat9: desūt
obseq̄a famulorū. Sz q̄d est melio
meli9 ministeria diuina nō desūt.
et vtiliori ꝯmutacioē sc̄o viro q
de est in terris habūdat ī celis.
Ut reficiat em̄ petr9 nō cellariū
sollicite reseratur: sz celū ip̄m
ꝓptm9 aperit'. Post orōnē g° esuriit
petr9. Mirādū cur virū sc̄m
post orōēz fames sequat': cū solz
fames orōne depelli. Et esuriēs
aīa nō nisi obsecracoīb9 saginari.
Sz puto petrū p9 orōnē nō cibum
~~cib~~ esurisse hoīm: sz salutē. Nec
media vexatū esse corporis: sz inopia
credēciū laborasse. Cū em̄ iudaic9

populus perfidus et ingratus illo predicante christo
non crederet: famem quodammodo petrus
sui officii sustinebat. Famem enim quia
minime fructum laboris sui assequitur.
In cenaculo igitur ad orationem festinus
ascendit: quia omnis sanctus qui orat relinquens
humilia et terrena in altum mentis extolli-
tur et in sublime suspensus rapitur ut
cogitatione sua celi manna reficiatur.
Atque ibi esurienti illi. hoc est in cordis
sui sublimiori loco pro salute iudaici
populi oranti offertur vas diversorum
generum animantibus plenum velut divina
voce dicente illi: Tu iudeos solos esuris:
ecce famem fidei tue cunctarum gentium
diversitate reficio. Nam utique per diver-
sa animalia collecta in uno vasculo:
diversarum gentium congregatio collecta
in una ecclesia demonstratur. Que ecclesia
in illius vasculi splendidum modum non
habens maculam neque rugam lintei
nitore resplendet. In qua primum
animal deo ex gentibus centurio cornelius
immolatur. de hoc ergo vasculo suo
hodie nos reficiat petrus. Cum enim
iudeorum gentilium turbas ad fidem
christianitatis accurrere: sit cum apostolis
gratulatur. Non enim mortui sunt
quorum curamus natale hodie: sed
renati vivunt plane. quia participes
effecti sunt christi. qui vita est omnium. Quam-
vis enim corpora passione cessent: interruptus
tamen ordo non est vivendi. Iugiter
enim et deo gratias agunt et laudes
salvatori referunt: nisi quod resoluta
membrorum sarcina magis adhereant
christo sicut ait apostolus paulus dissolvi
et cum christo esse multo melius. Non ergo
dicenda est mors. qua intervenient caremus
persecutore et christo nectimur. Non est plane
dicenda mors que christo mortuum sociat
lucrum efficiat morientis sicud ait
vas apostolus mihi vivere christus est et mori
lucrum.

In festo sanctorum Geronis et aliorum quorum colonie corpora quiescunt Aug[ustinus]

Quamvis in omnium sanctorum martirum fratres
karissimi natale devotissime celebrare
debeamus: tamen precipue eorum sollempnitas
tota nobis veneratione curanda est qui in
nostris domicilijs proprium sanguinem profuderunt.
Nam licet universi sancti ubique sint
et omnibus prosint: specialiter tamen illi pro
nobis intervenient. qui supplicia pro christo
pertulisse probantur. Martir enim cum patitur:
non sibi soli patitur. sed cuilibet. Sibi
enim patitur ad premium: Cuilibet ad
exemplum. Sibi patitur ad requiem: Cuilibet
ad salutem. Exemplo enim eorum didicimus
christo credere. Didicimus contemnere [illegible]
vitam eternam querere: Didicimus mortem
non timere. Videte ergo quid martiribus
debeamus in quo alius tortus est: ut
alius salvaretur. Alter carnificem
pertulit: ut alter cognosceret christum.
Alter morti addictus est: ut alius
vita potiretur eterna. Et ad postre-
mum sanctus est occisus ut peccator evaderet.
Ubi igitur martires sibi vixerunt:
et mortui exemplum nobis reliquerunt
Bene vivendo conversationis tolle-
rando fortiter passiones. Nam ideo
dominus per totum mundum diversis penis
pati martires voluit: ut tamquam
ydonei testes nos presencia quadam
fideique exemplo sue confessionis urgerent.

ut hūana fragilitas que p̄dita nō
dum̄ auditu lōgiori iux credit:
ut p̄sentia oculorū testimonio
martirū crederet Cuncti igit
martires deuotissīe p̄colendi
sūt a nob quorū reliqās possi
dem⁹ Illi em̄ nos orōnib⁹ adiu
uāt: Isti adiuuāt passione Cū
hys aūt nob familiaritas est
quedā. sp em̄ nobiscū sūt Hoc
est et ī corpe uiuētes custodiūt:
et de corpe recedētes excipiūt.
Hic ne p̄ccōz labes nos assumat;
ibi ne inferni horror inuadat Nā
ideo a maiorib⁹ hoc puisū ē ut
sc̄oz ossib⁹ iūxta corpa sonem⁹: ut
dū illos tartarū metuit nos
pena nō tāgat: dū illos xp̄s
illuminat: a nob tenebrarū
caligo diffugiat Cū sc̄is g⁹ mar
tirib⁹ q̄escētes euadem⁹ īfini
tenebras Si nō p̄p̄ys meritis:
attamē cōsorcy sc̄itate Sic em̄ ait
dn̄s petro Tu es petr⁹ et sup hāc
petrā edificabo ecclīam meā Et
porte īferi nō p̄ualebūt aduersū
eam Si g⁹ aplō et martiri petro
porta inferni nō p̄ualet: quib q̄s
sociat⁹ martiri: tartaro nō tenet
Martires em̄ īferni porta nō
possidet/ q̄m eos p̄adisi regnū
suscipit: nā uidem⁹ eos utiq
iam regnare Cernim⁹ em̄ ab
hys frequēter obsessos ī mūdis
simis demōib⁹ hoīes liberari:
ita ut celesti medicina captiua
aīa de dyaboli laqis eruat:
et ip̄e dyabol⁹ uīcul' igneis
alligat⁹ p̄ducat⁹ de sua captiui
tate captiuu: ut q̄ p̄dā paulo
ante ceperat ipe subdat⁹ ī p̄da
Hec et alia mirabilia p̄ sc̄os
fieri oīb⁹ notū est Et ideo
fr̄es ueneremr̄ eos ī hoc seculo
quos defensores habe possim⁹
ī futuro: et sicut cū eis ossib⁹
parētū nr̄orū iūgimr̄: ita et
eis fidei imitacione iūgamr̄.
In nullo ab ip̄is separi poterim⁹
Si sociari cū illis ta
religioē q̄ corpe digni sim⁹
q̄ ip̄e prestare dignetur.

Nycholai epi Simo aug.

Episcopatus frēs karmi bonū op⁹
est dicēte beato aplō Qui
episcopatū desiderat: bonū op⁹
desiderat Sed ubi op⁹ audit:
labor intelligit Quicūq g⁹
episcopatū sic intelligēs desiderat:
sine ullo ambicionis timore
desiderat Ut em̄ hoc ip̄m apl⁹
loquar Ille vere episcopatū desi
derat: q̄ p̄plo dei nō tam p̄esse
quā p̄desse desiderat Sz iam
nūc ad te mihi sermo est fr̄
dilectissime de tua electione tāti
in xp̄o p̄pli hodie gratulāt: et vere
digne et merito gratulāt. Ad
om̄ em̄ dem fideliū atq utili
tate redūdat cū tal' habetur
ātistes: tu⁹ plurim adiuuet
auxilio et incitent exeplo. Unde
q̄a nō ignoras quid de since
ritate animi tui scd̄m p̄cedēte

notiaā senserim⁹ ut q̊d de te psūpsim⁹
hoc pbem Et ideo dulcissime fr
oniā te ac singulari caritate
admoneo ut modestie tue nō
desit auctoritas: cōstāciā mansue
tudo cōmēdet. iusticiā lenitas
tēperet: libertatē paciēcia cōtineat:
et declinata sit supbia tuu spū
ut cadat: sectare humilitatem cui
sp debe ut crescat Ecclesiasticaz
legū nō sit ignara dilectio
tua: ut inter patrū regulas
atq mēsuras potestatis tue iura
cōtineas Iusto quippe fīo dicit
lex nō esse posita. q̄a normam
pceptionis implet iudicio volūtatis.
Ver⁹ em̄ amor īsemet ipso habz
et aplicas auctoritates et canoni
cas sanctiones quarū documēta
tuus deuotus affectus sp sectet Vos
vero fr̄es ut filij q̄b⁹ diuina tanē
dignitū sacerdotē pietas puidere
dignata est agnoscite et ītelligite
quā grāde pond⁹ īmineat sacer
dotū ceruicib⁹. Vn⁹ q̄sq em̄ ipso
de se solo redditur⁹ est rōne Sacer
dotib⁹ aūt dm̄ lōge alia cōdicio
manet: a q̄b⁹ om̄i aīe requirēde
sūt q̄b⁹ terribiliter clamat sps scs.
Si ānūciaueris iniquo iniq̄tatē
suā: tu aīaz tuā liberasti Et itm.
Clama ne cesses q̄si tuba exalta
voce tuā et ānūcia ppl̄o meo pctā
eorū Sed iterū atq itm ad te
nūc mihi peculiariter sermo
est: de cui⁹ electiōe tātos ī xpo
gaudē cognoscim⁹ Si tōte fr

karm̄e ignorare nō posse q̄liter
ante tribunal xpi p om̄ aīab⁹
reddituri sūt rōne: om̄es dm̄
sacerdotes Et iō cū īgēti tremore
auxiliāte dn̄o paciēciā viriliter
tene: tedia et molestias picula
eciā et obpbria ī eruditi ppli si
forte p aliquā animositatem
fuerint cōcitati cōstāter et fortit
sustine: respiciēs ad verū pasto
rem dm̄ ac saluatorē nrm q̄
psius oīb⁹ nō solū tribulacio
nē. sz eciā mortē sustinē dignat⁹
est Multā em̄ aduersitatē
necesse est sustinē: Si doctrine
regulā custodire. et v̄bū dei sicud
expedit assidue volueris pdicare
quia amara sūt sp male viuētib⁹
precepta iusticie Vnde cōtestor
te hodie corā deo et āgel' ei⁹ et aplm
voce denūcio: Attēde lcōm et exhor
tacōē doctrine: pdica verbū insta
oportune. importune: argue.
obsecra. increpa: ī om̄i paciencia
et doctrina Obserua et vide ne te
mūdial' negocij implicacio ita teneat
occupatū: ut v̄bo dei vacari nō
possis Sz magis time illud q̊d
scriptū est: impedimēta mūdi
fecerūt eos miseros Et illud. neo
militās deo implicat se negocijs
secularib⁹ ut ei placeat cui se
pbauit Neq em̄ te xps hodie
cultorē agrorū: Sz pastorē cōsti
tuit aīarū Et ea ad te directa
est hodie vox illa dn̄i saluatoris
p quā ter clamauit Pasce oues

mearis. Ita officium predicationis assume
ne prouocatus presentibus curis non
possis dei verbo vacare et omnibus tuis
spiritualia animarum pabula prouidere.
Mundana enim negocia filiis tuis
agenda omitte: ut tuus animus
in hiis tantum negociis occupetur,
per que salus omnibus datur. Sicud enim
tibi impietas crimen erit. Si neg-
glectis verbi dei studiis sollicitu-
dines susceperis seculares: ita et
vnicuique filiorum tuorum graue
peccatum erit. si necessitates ecclesie
noluerint subleuare. Illi quoque quasi
viri et optimi christiani ecclesie filii
sunt. quicumque ad seculum pertinent cum
iusticia agere et gubernare
contendant: et tu solius doctrine solli-
citudine delinquatur. Si enim tu
mundialibus curis fueris occupatus:
et te ipsum decipies et gregem tibi
creditum deuorandum bestiis derelin-
ques. Et ideo quidem ad hoc solum
vacato: ut oportune et sine intermis-
sione filios tuos doceas per quod
salutem consequantur eternam. Populus vero
tibi conuersus cum tanta te reuerencia
audiat: ut te aduocatum et patronem
esse cognoscat. Et item te karime frater
admoneo ut talenta que tibi hodie
dominus quasi bono negociatori dupli-
canda commisit cum multiplicato
fenore ante tribunal eterni iudicis
restituas. et quantum potes obseruare
ne velud inutilis seruus acceptum
talentum suffodias: id est ne doctrine
lumine terrenis occupacionibus impli-
catus extinguas. Sed contremisce

magis semper et metue ne forte si verbo
dei vacare nolueris audire merearis.
Serue nequam et piger quare non dedisti
pecuniam meam nummulariis ad mensam
et ego veniens cum vsuris exegissem
vtique quod meum erat. Auferat a nobis
deus illud quod sequitur. Inutilem mittite
seruum proicite in tenebras exteriores:
ibi erit fletus et stridor dencium. Ecce
quali sentencia condempnantur: qui seculi huius
occupacionibus implicantes noluerunt audire
apostolum dicentem. Attendite lectioni et exhor-
tacioni doctrine. Et iterum memoriam
mei retinete quia non cessaui die ac
nocte cum lacrimis monens vnumquemque
vestrum per triennium. Si apostolus ut se apud
deum absolueret die noctuque commissis
sibi populis verbum domini predicabat. quid fiet
de nobis si in festiuitatibus aut dominicis
doctrinis saltem doctrine et tradicionis
nobis omnibus ministrare negligimus.
Et ideo quantum possumus cum dei adiu-
torio laboremus non solum in ecclesia:
sed eciam in conuentu communio. et vbicumque
fuerimus spiritualem domini pecuniam studeamus
commissis nobis populis erogare.
Nos erogemus pecuniam: quia ille cum
venerit exactur erit vsuram. Hec
si fideliter agimus cum ante tribunal
eterni iudicis venerimus: securi cum
propheta dicere potimus ~~ego~~ Ecce ego et
pueri mei quos dedisti mihi: ubi
pro multiplicato fenore talentorum audire
mereamur. Euge serue bone et fidelis
intra in gaudium domini tui. Quod ipse prestare dignetur etc.

In festo augustini episcopi Sermo xxiii

Semper quidem me ex quo humeris
meis ista de qua difficilis racio

reddit᷑ sarcina imposita est honeris
mei cura sollicitat Verumptamē
multo amplius huius modi ꝯsidera
cione ꝑmoueor: quā aduersarius
dies eius memoriā ꝑstinā renouās
ita eā michi ponit ante oculos: ut
qd iā antea suscepi sic timeā q̄si
hodie suscipiatur attendā Qd autē
istud reformidat᷑ in munē n̄ tepl9
nos delectet qd piculosū est ī n̄ro
honere quā qd fructuosū ī ura
salute Adiuuet igit᷑ oroībus uris
ut sarcinā suā mecū ferre dignet᷑
q̄ me ipm̄ ferre nō dedignet᷑ Cū
hoc oratis etiā ꝑ uob oratis hec em̄
mea sarcina de qua nūc loquor
quid aliud quā uos estis: Orate
m̄ fieri sicud oro ut nō sitis graues.
Nā dn̄s ihs sarcinā leuē nō diceret:
nisi cū portāte portaret Sz et uos
sustinete me. ut scd̄m apli ꝑceptū
īuicē honera ura portem9: et sic
impleam9 legē xpi Qd si xp̄s nobis
cū si nō portat. succūbim9: si
nos nō portet morim᷑ occūbim9
Ubi me terret qd uobis sū ibi
me ꝯsola᷑ qd uobiscū sū Uobis
em̄ sū ep̄s. uobiscū sū xp̄ian9.
Illud ē nom̄ suscepti officii: hoc grē
Illud piculi est: hoc salutis Deniq̄
tanq̄ ī mari magno illi9 actiōis
tē pestate iactam᷑: Sed recolētes
cui9 sāguine redēpti fuerim9
velud portū securitatis tranq̄llitate
hui9 cogitacōib9 intram9: et
ī hoc ꝓprio laborātes officio. ī cōi
bn̄ficio requiescim9 Si g° pl9
me delectat qd uobiscū emptus

sum. quā qd uob̄ ꝑpositus sū: tūc ut
dn̄s ꝑcepit ero habūdāci9 uester
seru9 ne ingratus sū ꝑcio quo dī
merui esse ꝯseru9 Amorē quippe
debeo redēptori et scio qd petro
dixerit Petre amas me pasce oues
meas. hoc itm̄. hoc tercio Interroga
bat᷑ amor: et imꝑabat᷑ labor Quia
ubi maior ē ~~lab~~ amor minus est labor
Quid retribuā dn̄o ꝑ oīb9 que retri
buit michi: Si dicā hoc me retri
bue᷑ qd pasco oues ei9: etiā hoc facio.
nō ego sz grā dei mecū Ubi g°
retributor īuenia᷑: cū ubiq̄ ꝑue
nia᷑ Et tamē q: gratis amam9:
q: oues ei9 pascim9 mercedē q̄rim9:
Quō fiet istud: Quomō ꝯueit:
Gratis amo ut pascā et mercedē
pasco q: a pasco Nullo modo fiet
hoc Nullo mō merces q̄ret᷑ ab eo
qui gratis amat: nisi merces esset
ipse q̄ amat᷑ Nā si hoc retribuim9 ꝓ eo
quod nos ~~fecit~~ redemit: q: ei9 pascim9
oues ꝓ eo ipso qd retribuim9 qd
nos fecit esse pastores: Quod mali
nunq̄ pastores qd absit nra mali
cia sum9. boni vero qd ab illo nob
assit n̄ grā esse ei9 nō possum9 Unde
et uos fr̄es kmi ꝓpicientes rogam9:
ne īuacuū grām dei suscipiatis.
Facite urm̄ ministeriū fructuosū.
dei agricultura᷑ estis. intrinsecus: acci
pite plātatorem atq̄ rigatorem
īt[r]insecus uero incremēti datorem
Corripiēdi sūt īquieti. pusillanimes
ꝯsolādi. īfirmi suscipiendi. ꝯtradi
centes redarguendi Insidiātes cauēdi.
imꝑiti docendi. desidiosi excitandi

contenciosi cohibendi. superbientes repri-
mendi. desperantes erigendi. litigantes
pacandi. inopes adiuuandi. oppressi
liberandi. bonos approbandi. malos tolle-
randi. Omnes amandi. In hac tanta
et tam multiplici ac varia rerum
diuersarum actione adiuuate nos
et orando et obtemperando: ut nos
vobis non tam preesse quam prodesse delectet.
Sicud enim nobis hoc expedit. ut pro
salute vestra dei misericordiam studeamus
exorare. ita et vos oportet pro nobis
ad dominum preces fundere. Nec hoc incongruum
iudicemus: quod apostolum fecisse cognoui-
mus. Nam in tantum se apud deum commen-
dari orationibus cupiebat. ut ipse omnium
populorum supplicaret dicens Orate pro nobis.
Et ideo hoc debemus loqui. quod et nos
ipsos exhortari valeat. et vos ipsos
instruere. Sicud enim nobiscum gradi
timore ac sollicitudine cogitandum est
qualiter pontificatus officium sine
reprehensione possimus implere: ita
et a vobis obseruandum est. ut ad
omnia que vobis fuerint imperata humilem
studeatis habere obedienciam. Oremus ergo
pariter dilectissimi. ut episcopatus meus
mihi ~~[illegible]~~. prosit et vobis. Nihil enim
proderit si facienda dicamus vobis. si audita
non facitis. Si enim et nos pro vobis et
vos pro nobis cum perfecto caritatis amore
indesinenter orauerimus: ad eternam
beatitudinem auxiliante domino feliciter
veniemus. quod ipse prestare dignetur. Amen

Item In festo sancti [illegible]
De concordia seruanda.
Sermo Augustini.

Rogo vos fratres karissimi. ut non moleste
accipiatis ne vos superfluos
iudicetis. eo quod vos inimicorum frequen-
tius amore admonemus. Hoc ideo
facimus. quia ad sananda vulnera omnium
peccatorum nullum medicamentum forcius
esse cognouimus. Nec hoc vobis ineptum
videatur: quod aliquociens etiam in sollempni-
tatibus martirum ad amorem vos pro-
uocamus inimicorum. Propterea hec
fieri volumus. quia omnes martires per
istam perfectissimam caritatem ad coronam
martirii peruenisse cognouimus: quod etiam
in beato stephano impletum esse cum ingenti
admiracione gaudemus. Diligenter
quesso attendite fratres et intelligite: quia
in omnibus malis hominibus vicia pocius odio
habere debemus non homines. Dilige hominem:
oderis vicium. Noli propter ~~[illegible]~~ hominem
diligere vicium: nec propter vicium odisse
hominem. Non proximus tuus est: vicium
inimicus est proximo tuo. Tu et amicum dilig?:
si oderis quod nocet amico. Si credis
facis: quia iustus ex fide viuit. Quod
habundat in rebus humanis: hoc dico
fratres. Aliquando amico tuo karissimo inimicus
est aliquis: qui erat amicus amborum.
Incipiunt esse de tribus amicis: duo
inter se inimici. Quid faciet medius
qui remansit vnus ex illis qui se odio habent.
Vult ut oderis cum illo: quem ille odio
habet. Et hec verba tibi dicit. Non es
amicus meus: qui es amicus inimici
mei. Et quod tibi dicit iste de illo: hoc tibi
dicit ille de isto. Tres erant enim: duo
ceperunt esse discordes remansisti tu.
Si huic te iunxeris: illum habebis inimicum

Si illi istū Si ab eo cui ab eo murmurabit
Ecce teptacio Exspectas forte a me
audire Quid facias Permane amicꝰ
amborū Qui discordabant inter se concor-
dēt p te Mala si qua audis ab altero
de altero noli pdē alteri. ne forte sit
postea amicicia qui nō sūt inimici et
pditores suos pdāt sibi Sz hoc pter
hoīes. Dpri nō pter oculos dei Ecce
nemo te pdit Deꝰ q̄ te videt. q̄ te
iudicat Audisti ab irato vbū. moriat̄
ī te Quare pditur? Quare pfert̄?
Nō enī si in te fuerit: disrūpet te.
Dic sane amico tuo q̄ te vlt facere
inimicū amici tui Alloquere et
tanqꝫ egrotātē curaz medicine lenitate
ptracta Dic illi Quare vis ut sim
inimicꝰ illiꝰ? Respōdebit: qr inimicꝰ
meꝰ est. Vis ergo ut sim inimicꝰ inimici
tui? Inimicꝰ esse debeo peccati tui.
Iste cuiꝰ me vis facere inimicū: hō
est Est aliꝰ inimicꝰ tuus cui esse
debeo inimicꝰ si amicꝰ tuus sum
Respōdebit Quis est aliꝰ inimicꝰ
meꝰ? Viciū tuū Respōdebit Quod
est viciū meū? Odiū qd odisti in
imicū Esto ergo similis medico Medicꝰ
nō amat egrotātē: Si nō odit egri
tudinē Vt liberet egrotū pseqt̄
febrem Nolite amare vicia inimicoꝝ
vestrorū Sz cui dico? Putas ne
facio ego ipse qd dico? Fres mei
facio si in me priꝰ facio In me aūt
facio: si a dño accipio ut faciā Odi
vicia mea cor sanādū offero medico
meo: psequor pctā mea quātū possū
gemo de illis Cōfiteor q̄a sūt ī me.
et ecce accuso me: qui rephēdebas
corrigere te Hec est iusticia ne dicat̄
nobꝭ festucā ī oclō fris tui vides: et
trabē ī oclō tuo nō vides Hypocrita
eice pmū trabem de oclō tuo: et tūc
videbꝭ eicere festucā de oclō fris tui.
Ira festuca est Odiū trabes est. Sed
nutris festucā: et fit trabes Ira
inveterata fit odiū. Vt ergo festuca
nō fiat trabes: sol nō occidat sup
iracūdiā vrām Sentis te odiū
hūtē et rephendis irascētē: Tolle
odiū et irā rephēdis. Festuca ē ī
oclō eiꝰ: in tuo trabes Et oclō cū
trabe: quomō pt vidē festucam?
Nescio qua frōte sub hora irascētē
rephēdat: qui odiū ī corde reservat
Qui sub hora irasci̇ et cito placat̄
festucā q̄dē tangit: Sz statim p pmaz
eam abstulit Qui vero longo tpe
ī corde tenuerit odiū nutriendo:
festucā cōvertit ī trabē Trabes
ī oclō tuo: q̄a festucā ibi natam
statī tollē noluisti Cū illa dormivisti
cū illa surrexisti: eā ī teipso excol
uisti. falsis suspicionibꝰ irrigasti:
vba adulacionū et ad te mala verba
de amico deferētī credēdo nutristi:
festucā nō avulsisti: diligēcia
tua trabē fecisti. Tolle trabem
de oclō tuo: noli odisse frēm tuū
Expavescis an nō expavescis?
Dico tibi noli odisse: et securꝰ es
Respōdes michi et dicis Quid
odisse et quid mali est. qui odit
hō inimicū suū Odisti frēm
tuū Sz si odiū cōtēpnis: audi
scripturā divinā. qui odit frēz
suū homicida est Ergo si odis:
homicida es Nō venenū pasti.
nō ad pcipiēdū inimicū gladio

pepisti nō ministrū sceleris īparasti
nō locū nō tēp⁹ Postremo ipm
scelꝰ nō fecisti : tātū odisti et pu⁹
te quā illū occidisti Disce gͦ iusticiā
ut odꝰis n̄ vicia hoīs hoc si tenue
ritis et hāc iusticiā feceritis ut hoīes
etiā viciosos sanaē malitis pocꝰ
quā dāpnaē: ante tribunal etēm
iudicis. nō ꝓ odio dāpnādi: ſz pro
charitate ist pace coronādi felices
ueneritis Prestante dnō ihū xpō Am̄.

In festo Scōꝝ Symonis et Iude aptoꝝ Smo s Aug⁹.

MAgnū gaudiū mihi ē fr̄es
dilectissimi : et grās deo ago:
qꝛ ī sc̄īs festiuitatib⁹ pia deuotiōe
ad ecctiam cōuenitis ſz licet de
vr̄a deuotiōe deo ꝓpicio gaudeam⁹.
quorūdā ꝑdiciōe nimiū cōtristor.
Illos dico q̄ venīētes ad ecctiā magꝭ
litigare quā orare: et qū debēt ī ecctia
lcōnes dīnas attentis aurib⁹ tota
pietate suscipe: tūc foris causas
dicere et diuersis studēt calūpniis
īpugnare Aliqūcies etiā quod peiꝰ
est. aliq̄ nimia iracūdia succēdūt
amarissime rixant: et turpiter sibi
ipi cōuicia et crimina iaculant
Nō nūq̄ etiam pugnis et calcib⁹
se īuicem collidūt: et meliꝰ fuerat
talib⁹ ad ecctiam nō venire: q̄ de
tantis mal' diuinā in se iracūdiā
cōcitare Isti em̄ et si cū minori pctō
ad ecctiam venīūt: cū multꝭ crimi
nib⁹ de ecctia reuertūt Unde
licet de ur̄a deuotione letet animꝰ
meꝰ: tamē rogo uos q̄cūq3 honesti
estis et sobrii. q̄ iusticiā tenetis. casti
tatē diligitis et misericordiā custo
ditis: ut detis michi ueniā et pacie͠t
accipiatis Quia mihi necesse est
istos negligētes et tepidos castigaē
qui ideo ad festiuitatē ut se ociosis ꝯueniūt.
fabul' occupēt. ut nō diuinas lcōes
ī ecctia fideli corde suscipiāt Sūt
alii qui pro hoc solo desidārit ad
natalicia martirū cōuenire: ut ī
ebriando. saltando. ūba turpia
decantando. choros ducēdo. et dya
bolico more saltādo. et se subuertūt
et alios ꝑdant Et qui deberēt ꝑcere
op⁹ xpī: misteriū conāt implere
dyaboli Istos tales nō amor dei.
ſz amor luxurie ad festiuitatē
cōsueuit adducē: quia se nō ad exē
plū bonorū opm. nō ad fidei medi
camētū: sed ad venenū ut ad laqū
dyaboli ꝑpare cōtendūt. Isti tles
qui aut exspectare volūt aut
imitari: aīas suas in eterna pena
cōdēpnāt Sūt et alii qui ī natali
scōꝝ aut in qualiz alia festiui
tate causas aut dicē volūt aut
audire: et qd peiꝰ est. nō ꝓ uera
caritate. ſz ꝓ auaricia uel cupidi
tate. Debēt q̄dē cause dici et cū
iusticia deliberari: ſz aliis dieb⁹
et alio tp̄e nō ī scōꝝ sollēpnitate
qn̄ oēs hoīes magꝭ debēt deo uacaē
et orōi īsistere q̄ se diuersis litib⁹
īpugnare Sūt nō nulli q̄ munus
cula et exenia accipiūt: et istas
causas deprauare cōtēdūt. sicud
ꝓpheta dicit Ponētes lucē tenebras
et tenebras lucē dicētes amarū esse

quod dulce est et dulce quod amarum.
Audiunt ergo causas et iniuste iudicant.
Accipiunt terrena munera et perdunt
premia sempiterna. Lucrantur pecuniam:
et perdunt vitam eternam. O miser quicumque
hoc fecisti: aut facis aut facere conaris.
Attendis quod acquiris: et non attendis quod
perdis. Acquiris aurum vel argentum: et
offendis deum. Impletur archa tua: et
frangitur conscientia tua. Post paucos aut
dies aut annos exit anima tua de corpore
suo: aurum remanet in archa: et infelix
anima descendit in gehennam. Quod si
iuste iudicasset. Si avaritie vel luxu-
rie servire infeliciter noluisset anima sua
plena deo levaretur ad regnum: et archa
sine auro remaneret in mundo. Et ideo
fratres rogo vos et per illum cuius precioso
sanguine redempti estis adiuro. ut totis
viribus in omni causa iusticiam teneatis:
et de anime vestre salute attentius cogitetis.
Cum ad ecclesiam convenitis nolite vos
talibus rebus occupare: unde possitis
magis peccata acquirere. Nolite vos occu-
pare ad litigandum: sed potius ad orandum:
ut non rixando deum offendatis. Sed suppli-
cando gratiam illius possitis acquirere.
Nolite inebriari vos: nolite in hominibus
bibendo nomina vestra delere de celo.
Sunt multi quod peius est qui non solum seipsos
inebriant: sed etiam alios adiurant. ut
amplius quam expedit bibant. Et quod
gravius est etiam aliqui clerici hoc faciunt.
O infelix non tibi sufficit quod tu peris:
ad huc insuper et alios perdis. Non tibi
sufficit quod in cloacam ebrietatis corruis:
ad huc alios tecum trahis. Non sufficit

misero ebrioso in volutabro ebrietatis
seipsum immergere: nisi et alios secum conetur
involvere. Nolite fratres. nolite malum hoc
facere: audite apostolum dicentem. Neque ebriosi
regnum dei possidebunt. Et iterum. Nolite
inebriari vino. in quo est luxuria. Quotiens-
cumque ad ecclesiam vel ad sollempnitates
martirum convenitis: quod per gulam et ebrie-
tatem consumere solebatis per elemosinam
in celo reponite. Cum ad festivitatem
vel ad missam venitis: in ecclesia stantes
lectiones divinas cum gaudio fideliter
audite. Et quod auditis: memoria reti-
nere et cum dei adiutorio implere contendite.
Nolite in ecclesia otiosis vos fabulis occu-
pare. Nolite invicem verbosari. Sunt enim
plurimi et precipue alique mulieres
que ita in ecclesia garriunt. ita verbosantur
ut lectiones divinas nec ipse audiant.
nec alios audire permittant. Que tales
sunt: et pro se et pro illis malam rationem domino reddi-
ture sunt. Ante omnia causas in festivita-
tibus nolite dicere aut audire. Et quociens
alio tempore cause dicuntur sicud iam diximus
attendat unusquisque ne munera accipiendo
alterius causam audiendam malam faciat:
ne malam faciat penam suam. Nam qui
iniuste iudicaverit. accipiet pecunie
lucrum et incurrit anime detrimentum. Immo
tenens ad causam audiendam venit sicud
reus abcessit. Non se circumveniat qui
talis est. In illo implebitur quod scriptum est.
In quo iudicio iudicaveritis. iudicabitur
vobis de vobis. Forsitan qui ista predicamus
aliqui contra nos irascuntur et dicunt. Ipsi
qui hoc predicant implere dissimulant:
ipsi sacerdotes et presbiteri vel diaconi

[ce]lia peccata committunt. Et quidem fratres
aliquotiens verum est. Sunt qui per vos est
etiam clericus qui se inebriari solet et
causas iustas subvertere et in festivi-
tatibus causas dicere et litigare et nego-
tia exercere non erubescit. Sed numquam tota
hec peccata sunt. Et alia mala innumera.
Nos enim non solum secularibus et laycis sed et-
iam clericis et nobis ipsis clamamus nos
ipsos arguimus ut si usque modo fecimus
vel nunc emendemus et iam numquam derelin-
quamus et sic agamus penitentiam de preteritis
ut simus sic solliciti de futuris. Nam quando
mihi dicis quia quod predico ego implere
nolo, accusas quidem me sed non excusas te.
Ego enim et si non facio, tamen vel animo meo
nolo inde iudicium duplicati criminis
reus esse. Ad mensam cordis vestri offero
legem divinam quasi domini mei pecuniam.
Ipse cum venerit exactor erit ipse usuram
de negligentibus sacerdotibus qualis ego
sum. Ipse dominus ad populum loquens dixit: Que
dicunt vobis facite, que autem faciunt
facere nolite. Dicunt enim et non faciunt.
Ego enim et si quod bonum est non facio, in
aures tamen vestras precepta domini salvatoris
insinuo. Sed potens est deus orationibus vestris
ut et vobis tribuat libenter audire quod
dicimus, et nobis concedat vobiscum comple-
re posse quod predicamus, qui cum patre et spiritu
sancto vivit etc. Ad placitum.

Contra superstitiones Sermo Augustini

Ipsi videtis fratres karissimi quod mea non
cessat humilitas omni cura vos solli-
citudine laborare et ad frugem bonam
vos omni festivitate provocare. Sed quantum
plus laboro vobiscum, tantum amplius confundor
in vobis. Cum enim video tot commonitionibus
meis nullum vos hic profectum laboris
mei, iam non gratulationem est sed rubori.
Dicit beatus apostolus: Quis pascit gregem
et lac gregis non percipit? Certe ego
pasco gregem christi et gregis fructum
extorquere non valeo. Pasco gregem
domini et nulla ex eo religiosi lactis
alimenta percipio. Nulla enim me fidei
eius dulcedo letificat. Sed quidquid ex eo
profluit asperum vel amarum est. Tunc
enim pastor christianum gregis lacte recreatur,
cum bonorum operum eius candore letatur.
Quis enim fratres in vobis non graviter
ferat? Non tamen de omnibus dico. Sunt enim
inter vos quos ad religionis cultum
debeatis huius exemplo. Quis in quam non
moleste ferat sic nos esse vestre salutis
immemores ut etiam celo teste peccetis?
Nam cum ante plures dies de vestre avaricie
cupiditate pulsaverim, ipsa die
circa vesperum tanta vociferacio populi
extitit ut religiositas eius pene
traheret usque ad celum. Quod cum requirerem
quid sibi clamor hic vellet, dixerunt
mihi quod laboranti lune vestra vocifera-
tio subveniret et defectum eius suis
clamoribus adiuvaret. Risi quidem et
miratus sum vanitatem quod quasi devoti
christiani deo ferebatis auxilium. Clama-
batis enim ne tacentibus vobis perderet
elementum. Tamquam infirmus enim et imbecillis
nisi vestris adiuvaretur vocibus non
posset luminaria defendere que crea-
vit. Bene igitur facitis quod divinitati
exhibetis solacium ut vos iuvantibus
possit celum regere. Sed hoc si vultis plenius

facē cunctis et totis noctib' uigilac
debetis Nā quens nō putatis uob
dor inne tib' luna vim passa est: et
tamē de celo nō corruit. Aut nūqd
sp circa vesperam defectū patit'.
Nō de aliqua cta luce laborat. Sz apd
uos vesptinis tantū horis laborac
ↄsueuit. qm̄ copiosa cena uent'
distedit'. qm̄ maiorib' pocul' caput
moue: tūc apud uos laborat
luna. qm̄ laborat et vinū Tūc
iniquā apud uos turbat' cardīb'
glob' lune: qm̄ calicib' turbāt' ocli
Quō igit' ebrij vide potestis ctā
lunā qd agat' in celo: q ctā uos
nō videtis quid agat' in terra. Hoc
ē plane qd agit salomō dicēs Stulti
sicud luna mutāt'. Mutamini
em̄ sicut luna: dū stulti et isipie
tes ad motū ei' qui xpiani fuerat
ĩcipitis esse sacrilegi Sacrilegiū
em̄ ĩ creatorē ↄmittit': dū ĩ bealliū
ascribit' creatori Mutaris ḡo ut
luna ut q paulo āte fidei deuocioē
fulgebas: postea fidei ĩfirmitate
deficias Mutaris sicud luna dū
cerebru tuū ita eximanit' sapiencia
sicud lune glob' euacuat': et luam
quidē parua nubium obduat obscuri
tas. te vero tetrrime tenebre mētis
inuadūt Atq; utinā o stulte iā
sicud luna muteris Illa em̄ cito
ad plenitudinē suā redit: tu aūt sapie
ciā nec sero couerteris Illa velociter
colligit qd amiserat luminē: tu nec
tarde fidē recipis qm̄ negasti Gra
uior em̄ tua quā lune mutacio est

Luna defectū luminis patit'. tu salutis
Quā bn̄ igit' scriptū est Stultꝰ sicud
luna ĩmutat': ut scptū est de sapiēte
et pmanebit cū sole Pmanet em̄
sapiēs cū sole: cū ↄstācia fidei pmanet
cū saluatore Sz dicat aliqs. Luna
igit' nō laborat: laborat plane negare
nō possum' Sz laborat cū ceteris
creaturis: sicud ait apls dicēs Quia
oīs creatura ĩgemiscit et parturit
usq; ad huc Et infra Quī et ipsa
creatura liberabit' a seruitute cor
ruptiōis Et veliqua. liberabit' ĩquit
a seruitute corruptiōis Uides ḡo
qm̄ luna nō laborat carīmib'. Sz
laborat obsequijs Nō laborat pcul
sz laborat officijs Nō laborat ut
pereat. sz laborat ut seruiat Vani
tati em̄ creatura subiecta ē Ergo
luna de statu suo nō spōte mutat':
tu āt de sensu tuo spōte mutaris
Illa ad diminucioēz sui ↄdicioē dedu
citur: tu ĩ detrimētū tui volūtate
pthracris Nolo igit' qd sis sicud
luna cū deficit: Sz esto sicud qm̄
ea est plena atq; pfecta ĩ eternū
et testis ĩ celo fidelis

In Dedicatione Ecclesie.
Sermo beati Augusti patris nri

NEmo dicat fr̄es qd tpib' pacis
martirū certamina esse nō possit.
habz et pax martires suos. Nā sicud frequēt'
inter cetera bn̄ficia dn̄i et saluatoris
nr̄i fr̄es kmi. qb' suos fideles ditare
dignat' est eosq; erudire. qualiter ad
regna celorū valeāt puenire Hūc spā
liter tractarē d nob oportet sc̄e dei eccīe

misteriũ quãtũ diuina largiẽte gr̃a
ualeam⁹. ut etiam salutis nr̃e
auctoritate ill' quã ob cãm ĩ unã nos
domũ no⁹ ɔgreget attendam⁹. Ecclia
nãq; cõgregacio iustorũ dicit͛. Quãq;
ecclĩã xp̄s sibi ṕpriũ sanguine pẽdẽs
ĩ cruce fundendo redemit atq; funda
uit. q͞ nisi ipse idẽ dei filius et etn̄us
de⁹ et omps ↄ̄ cũ pr̄e et spũ sc̄o
etn⁹ et coeq̄lis et ɔsubstãcial' manẽs
p̄ oĩa carnẽ p̄ hũana redẽptione
assũpsisset et hõ fieri dignaret͛ et
ṕpa dispẽsacõe sue multa eciã signa
et mirabilia gerẽs multaq; documẽta
uerbi demõstrãs et exẽplis. suos fideles
sectatores et seruientes ṕpo redemisset
sanguine: nequaq͞ iusti et sc̄i viri
ĩ mũdo ĩ unã queniret͞ ecclĩã id est
ĩ uni⁹ fidei unitate ĩ vni⁹ ɔfessiõis
xp̄i dñi nr̄i ɔstãciã. In quã ecclĩam
nũc quãuis p̄ totũ orbẽ sint dilatati
xp̄i fideles: una tñ fide una spe una
karitate uno baptismo una et vera
uni⁹ dei oĩpotẽt͛ cultũ q͞ui salui
esse ĩ etn̄ũ desiderãt: et ad etn̄ã vitã
ac btĩtudinẽ et gl'am puenire ɔgre
gatos esse necesse ẽ. Quia sine illa
extra illã nẽo ĩ mũdo nec ṕ nũq; natus
erat nec ãpli⁹ nascitur⁹ erit. q͞ salua
poterit ill' vitã etn̄ã sine tristicia
et sine oĩ dolo valeat nisi ill' bonis
opib⁹ p̄meri. Duob⁹ enĩ modis ecclĩaz
dicim⁹. vnã corpalẽ et terrestrem: aliã
spiritalẽ et celestẽ. Nãq; corpal' est
est atq; terrestris dom⁹ manu hoĩm
fc̄a ĩ qua vni⁹ et uer⁹ dei solũmodo
gerit͛ cult⁹ ab ecclia corpali idest

a cõgregacione fideliũ et iustorũ hoĩm
q͞ ĩ una domo id est ĩ una ɔcordia
ĩ unanimitate In una pace In una
spe fide et caritate In uno regenerati
deo baptismo In una dei laude et suppli
cacõe. q͞uãuis diuerse sint hoĩm
lingwe vnũ deũ oĩs adorant et vene
rant͛ et p̄ eterna sue vite salute
ad gl'am atq; p̄senti una voce
pura ɔfessiõe hũiliter implorãt.
Et hoc nõ ideo in una domo idest
ĩ ecclis manufactis gestũ q͞d ĩ hoc
solũ loco deũ sibi proximũ esse credãt
q͞ ubiq; oĩb⁹ presto est plen⁹ et p̄fect⁹:
Sz ut ĩ unã domũ ɔgregati ipm
no⁹ dm̄ ibi affirmẽt ubi est multoz
cõgregacio iustorũ. Et q͞d spũalit͛
oĩs singli ubicũq; sũt die et nocte
gestiũt id est deũ oĩpotẽtẽ orant p̄
sua vita et etn̄a salute. Et deũ
vnũ venerãt͛. hoc oĩs ĩ vnũ colla
generaliter faciãt. q͞ ipse dñs
eis p̄mitte͛ dignat⁹ est dicẽs Ubi
duo vel tres cõgregati fuerit
ĩ noĩe meo: ibi sũ ĩ medio eorũ
Spiritalis aũt et celestis ecclia est
cũa ~~eorũ~~ iustorũ hoĩm sit et ange
lorũ scõrũ ɔsorciũ ĩ vni⁹ laude
dei queniẽciũ ĩ vnũ et ɔgratulã
ciũ ĩ vni⁹ etn̄i et oĩpotẽtis et veri
dei visione Qua ecĩa uisiõe nihil
p̄ciosi⁹ nihil lecius nihilq; beati⁹
erit: quia q͞ deũ etn̄ũ viderit
meruit ĩ celesti ihrl'm. nihil ei
ãpli⁹ mali nocebit. nihilq; ei
ĩ etn̄ũ deerit. q͞a de⁹ ipse oĩb⁹ erit
oĩe bonũ Ideo aũt ista terrestris

et manufctā deo edificat' ecclia. ut
hoc solū dom⁹ oīōis esse ostēdat'
ut nō ī liminib. aut angulis. ul' eciā
aliys īceptis locis. aut ī nudis. aut
ī mōtib⁹. aut ī collib⁹. aut ī uallib⁹
vel ī cauernis adorari querat'
de⁹ more paganorū. q̄ nō verū s;
falsū deū adorāt ydola vana et
muta. q̄ nō pñt ī nichilo p̄desse
hōib⁹ S; eternis adoratores suos
vinclis ligāt: nisi itim p̄fessioē
vere fidei et p penitēciā malorū
que gesserit absoluāt' dn̄o oīpo
tente miserante Nā dn̄s ip̄e domū
oīōis ecclesiam manifestā appellat
dicens: dom⁹ mea dom⁹ oīōis
vocabit' Cui⁹ dom⁹ similitudine
eciā salemon rex sapientissim⁹
dn̄o cōstruēs dedicauit et locū
oīōis vocauit dicēs Dn̄e de⁹ isrl'
fidele sit vbū tuū q̄d dixisti pr̄i
meo: q̄a uere cōmorabit' de⁹ cū
hōib⁹ sup terrā Si celi celorū et
nō sufficiūt ti S; dom⁹ quā edifi
caui nōi tuo respice sup oīōnē
meā. Dn̄e de⁹ et audi ī uocatiōē
oīōnis mee. q̄z seru⁹ tuus orat
ad te dn̄e hodie. ut sint ocl'i tui
apti ī domū istā die et nocte om̄
tp̄e Et ī hūc locū ī q̄ dixisti ī uocatē
nō tuū. exaudias ī loco oīōnē
seruorū tuorū q̄cūq; orauerit ad
te puro corde et p̄ui⁹ eris oīb⁹
ī uocātib⁹ te ī hoc loco ī veritate
et exaudies de celo et misericordiā
facies. q̄a misericors es dn̄e de⁹
om̄ib⁹ Sicut aūt et nūc ī ecclia dn̄o
cōsecrata oīs q̄cūq; ī uocauerit nō'
dn̄i fide recta et plena hesitās ī
nichilo S; spe firma et caritate
p̄fcā postulauerit. q̄cq̄ q̄ peciit
impetrabit Quia ecclia mat' om̄
viuenciū nō mortuorū q̄ nescit nisi
filios viuentes hr̄e eos scilz qui
fide dei viuūt. q̄a mortuus op̄io⁹
aliem sūt Si g' iuste et fideliter
ī dn̄i cōspectu uiuam⁹: recte filij
ecclie nūcupam'. q̄a ecclia nō ē ni
mater viuenciū ondit' Si m aūt
ī fideliter ī hac vita. et inique
uersem': nō merem' filij ecclie
nūcupari Et id ita agē et quer
sari ī hoc mūdo debem⁹ et viuē:
ut filij ecclie regnare ī futura
gloria mereamr'. A.

Expositio symboli Sermo augu'.

Queso vos fr̄es k̄mi. ut nos
reserātib⁹ expoīcm symboli
atten⁹ audiatis Quia hec ē na
symboli vt̄q ē: sacramenti doctna
illuminacio aīe. plenitudo credēdi
In eo si q̄d docet' acdiat': et unitas
ē trinitatis distincta. et trinitas
p̄sonis: et opulēcia creatoris. et
redēptio passionis Hoc nexus ī fi
delitatis absoluit: hoc vite ianua
pandit: hoc glā cōfessionis ostēdit.
Symbolū dilectissimi breue est vbis.
s; magnū est sacramentis: paruū
ostēdēs ī minorāc latitudinis S;
totū cōtinēs cōpēdio breuitatis
exiguus. ut memoriā nō obruat.
s; diffusis ītelligēciā supedat.
cōfirmās oēs p̄fectiōes credendi

desideria cõfitendi fiduciã resur
gendi Digne g° et attẽciores et fre
quẽciores et pro ratiõe tpis ipsi⁹:
puriores ad audiẽdũ simbolũ quesistis
Quid qd enĩ pfiguratũ est ĩ patriar
chis. qdqd denũciatũ est ĩ scripturis.
qdqd pdicatũ est ĩ ꝓphetis. uł de
deo ingẽito. uel ex deo ĩ deũ nato:
Vel de spũ scõ. quãuis latenter
ostensũ sit. uł de suscipiẽdi hõis
sacrm̃to. uel de morte dñi et resur
rectionis misterio. hoc totũ breuiter
iuxta oraculũ ꝓpheticũ simbolũ
ĩ se cõtinet cõfitendo tenẽdo Ergo
frẽs kmi cõsolaciõe fidei et cõtra
pfessionis misterio memorie cõme
dacio: iã ad ipsi⁹ simboli pfectiõis
sacrm̃tũ textũqz ueniam⁹ qd ĩ hũc
modũ incipit. De fide cathom

Sermo bti augustini

Nosse debem⁹ et nouim⁹ frẽs kmi
qd ad uerã nemo pt recte btitu
dinẽ puenire: nisi p fidẽ Btõs aũt
nemo pt esse nisi credẽdo bñ vixerit:
et bñ viuẽdo fidẽ rectã custodierit
Cũ q credit. merito ĩuocat et
qrit In corde deꝰ respicit fidẽ: ubi
se nõ possũt hoĩes excusare. q ore
simulãt veritatꝭ pfessionẽ. et
corde retẽtãt impietatꝭ errorem.
Sicut enĩ nihil pficit fides. q
corde tenet si ore nõ pfert. vnde
dicit apls Corde credĩ ad iusticiã
ore ãt eadẽ fidẽ cõfessiõe ad salutẽ
pferre Nã fides sine opibꝰ ociosa
et mortua est: tñ sine fide nemo
pt placere deo Ideo g° credam⁹ ĩ deũ

prem oĩpotẽtẽ creatorẽ oĩm q sũt
uisibiliũ et ĩuisibiliũ. Ipse ẽ deꝰ prẽ
Ipse est verꝰ deꝰ Cũ uerũ cũ diuinꝰ
agnoscam⁹ eũ naturaliter filiũ
deũ genuisse. In q aũt deꝰ deũ genuit.
equalẽ sibi. sine inicio. p oĩa genuit
nõ minorẽ. neqz in ullo dissimilẽ
Vnde desiderãtissimi credẽtes ĩ deũ
prem oĩpotẽtem oĩm creatorẽ: cre
dam⁹. et ĩ ihesũ xpm filiũ eiꝰ
vnicũ dñm nrm Ipse est enĩ vnige
nitꝰ deꝰ nõ diuina potẽcia creatꝰ:
Sz solꝰ de pris substãcia natꝰ cui
vna eternitas. vna diuinitas. vna
et coequalꝭ p oĩa vtꝰ et ptãs Vt ipsm̃
nos deꝰ pater mirabiliter creauit
p ipsm̃ nos de morte misericorditer
liberauit Qui cõceptꝰ est de spũ
scõ natꝰ ex maria vgine. q de deo
prẽ natꝰ est deꝰ ante oĩa tpa: ipe
ĩ tpe ex maria vgine natꝰ est hõ.
ut idẽ vnꝰ deꝰ. verꝰ esset et homo
Qui cũ ĩ natura dei deꝰ eẽt eqlꝭ
p oĩa prĩ. idest hõ fieri uoluit
ut nos faceret filios dei. ut qd ipe
erat p naturã. nos essem⁹ p grãm.
Passꝰ sub pontio pylato crucifixꝰ
mortuus et sepultꝰ Ecce qñtũ p
nobis ptulit vnigẽitꝰ deꝰ: cui
parũ fuit ut p nra salute nasceret:
nisi ĩsup pateret in cruce Audite
frẽs qs p qbꝰ tãta sustinuit Ipse
vnicꝰ dei filiꝰ scdm carnis veritatẽ
quã assũpsit a nobis. crucifixꝰ ab
iniqs et impijs iudeis. ipe mortuꝰ
est p pctis nris. ut nos ad uitã reuo
caret eternã Ipse oĩbus creator nr̃

ipse dignatus est fieri redemptor nr̄ q̄ nō
in auro nō argento. hoīs creaturā. q̄
oīa creauit ex nihilo Sz ꝓprio sanguīe
suo redemit. et pro nobis cruciatus tormē
ta paciens sustinuit. ipse nos de eterna
dampnacione et morte redemit. ipse
ꝑ nobis mortuus et sepultus est. Des
cendit in infernū: ut nos misericor
dia sua eleuaret in celū. Vere miseri
cors et bōus q̄ misericorditer visitauit
locū miserie nr̄e ut nos pduceret ad
locū beatitudīs sue. Deinde tercia
die resurrexit a mortuis. ipse ꝑ
nobis ptulit mortē. ut nr̄am nobis redderet
in mortalitatē et vitā. Xps mortuus
est scdm carnē: ut nos carnaliter
ꝑ ipso mori et concupiscencias mūdi
nō timeremus. Resurrexit xps a
mortuis ut nos resurrectiōez
certissime crederemus. Ascendit in celū
sedet ad dexterā dei pr̄is oīpotentis
ut nos credemus. si eū ex toto corde
sequimur bona operacione. quo ipse precessit
nos: eū sequemur anima et carne.
Quia q̄ ascendit redemptor. illuc
ascenderet redempta familia si nō
deest sequendi. illuc xpiani cordis
affectus. Xps nos sua morte reuoca
uit ad celestē patriā: Et nos econtra
remanendo in piis: amamus pocius
terrene peregrinacionis auxiliū.
Xps nos ꝓpo sanguine ad eternas
diuicias operauit. nos econtra in eterna
volumus indigencia remanere. Xps
sicud ascendit in celū. ita inde venturus
est iudicare viuos ac mortuos.
Qui venerat cū mansuetudine:
veniet cū magno terrore. Que

iudicium sui aduentu diligūt iusti
ut accipiant regnū: timent iniusti
ne in ignē mittantur eternū. Qua
ꝓpter dilectissimi. ꝑius q̄ illud iudi
ciū veniat. vnusquisque nr̄m componat
causā suam: et corrigat vitā suā
ut nō cū impiis ad penā Sz
iustis ꝑueniat ad coronā. Credentes
itaque in deū patrem. et filiū eius dnm̄
nr̄m ihm̄ xpm̄. credamus et in spm̄
scm̄. q̄ e verus deus sicud pr̄ et filius.
qua ipse vnus est patris et filii spūs scūs
Pater ergo et filius et spūs scūs scā trinitas
naturaliter vnus verus et bonus est deus
Hec est vna fides. hec vera fides.
per quā iustificamur: per quā ab omi
pctō mundamur. Credamus ergo scām
ecclām catholicā sine qua et extra
quā nemo saluatur. In qua omīs
qui crediderit et baptizatus fuerit
omnium pctōrū suorū remissiōez consequetur
et vitā eternā. q̄ in seipso nobis demon
strauit. xps ut de illa nos nulla
tenus dubitemus saluari. Qua
ꝓpter dilectissimi bene viuamus
ut nō ad penā: sed ad eternā
vitā resurgamus. Per xpm̄
dnm̄ ac nr̄m redemptorē viuentē
et regnātem. Per oīa scl'a sclorum
Amen etc.